

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Decretum Gratiani (Abbrevatio) - Kl. L. 102

Gratianus <de Clusio>

[Herrenalb(?)], [13. Jahrh.]

urn:nbn:de:bsz:31-94416

In regina poli duplex tibi gloria soli Veni sancte sps et
emite celis luns tue radium

Incor. munde veni luns opidum

B48

fini de ceci de solato prima velti
ge nevri mortis urul avpalato redudant posteris sed
merore de licentio corrupre le nevri hui
nam cum pecca ro vbar non fide
ris. evovae.

Ex decretis gregiani q̄dā excerpta h̄ subsequunt̄ b̄n̄ desc̄pta

16.91

Omnibus q̄ in tra claustra monasterii consistunt q̄b̄
p̄p̄s a dregendum n̄ omittit̄. querit̄ utri
decimas dare debeant ut accipe. In q̄b̄ discretio
hec seruanda ē. ut de agris & uineis que ad p̄p̄i
stipendiū colunt̄. decimas s̄ retineant. Si enī
decime a p̄p̄o filius leui reddebant̄. p̄ ministerio
qui d̄no seruebant̄ in tabnaculo. offerendo sa
crificia. & holocausta p̄ p̄p̄o. patet qd̄ mona

chi de p̄p̄is p̄ d̄no n̄ magis quā alii
sacerdotes decimas soluere cogunt̄.
S; dicit̄. Predia monachoy siue sunt

p̄cio empta. siue p̄ salute animay oblata. au
te quā in uis eoy uenirent. baptismalib̄ eccl̄i
siue quib̄libet aliis. p̄micias & decimas p̄solue
bant. Hec aut̄ eccl̄ie suo iure p̄uari n̄ possunt.
Vnde in magontiensī concilio statutū inuenit̄.

**Qui res suas alicui delegauit. decimationū p̄uentū
p̄ eū eccl̄ie auferre non poterit.**

16.91

Si quis laic̄ ut cleric̄. seu ut q̄; seruis p̄sona
p̄petatis siue loca ut res. alicui dare delegauit
rit. decimationū p̄uentū priori eccl̄ie legitime
assignatū. in de abstrahere. nullā habet potestate.

Quod si facere temptauerit. talis edicio irrita p̄s
ducatur. & ipse ad emendationē ecclesiastica coherce
at censura. Decimas aut baptismalib' ecclesi' p̄ soluen
dal. leo p̄ affirmat. dicens. **Baptismalib' ecclesi' dari**

De decimis iusto ordine **debent decime** 16.9.1
non tantū nob. Etiam maiorib' iustū est ple
bib'. tantū & sacro sc̄i baptismā dari. debere dicitur.

Si q̄ nulli licet decimationū p̄uentū ap̄os **Item.**
ecclesia cui assignat fuerat abstrahere. si ius 16.9.1
antiquioris ecclesie nouis t̄buendū n̄ ē. si decime
tantū baptismalib' ecclesi' dande sunt. patet
q̄ monachi ex p̄p̄is p̄d̄is decimas dare cogunt.
Si auctoritas illa magontensis sc̄li. de uenditore
& donatore loquit̄. definient q̄ ille qui uendit. aut
donat. n̄ pot̄ p̄uentū decimationū illi ecclesie de t̄he
em p̄ fuerat legitime assignat. Monachi aut̄ deci
mas & p̄ncipias. non auctore uenditoris aut donanti
s. auctoritate eidem sc̄li & paschalis pape detinent.
A quib' diffinitū ē ut monachi de p̄p̄is p̄d̄is de m
cimas n̄ soluant. Sic enī in magontensi sc̄lio
statutū ē. **De p̄p̄is p̄d̄is abbat̄ & ep̄i decimas n̄**

Questi sunt p̄terea q̄c̄da fr̄es q̄c̄et̄ p̄soluant. 16.9.1

17
aliq̄ epi. ⁊ abbes q̄ decimas n̄ sinerent dari ad eccl̄ia
⁊ eoz̄ coloni nullam audiunt. In de decreuit sa
cer iste uent. ut epi ⁊ abbes. de agris ⁊ uines
que ad suū ⁊ fr̄m̄ stipendū habent. ad eccl̄ias
suas deferri faciant. familie ⁊ ibi dent deci
mas suas. ⁊ eoz̄ in sanctel baptizant. ⁊ n̄ p̄ totum
anni circulum nullas audiunt.

**De p̄s̄ laborib̄ seu nutrimentis monachi in
nime decimas soluere cogant**

16. q. 1
Decimas ap̄to sacerdotib̄ ac leuitis eē reddē
das. diuine legis sanxit auctoritas. Veterū
a monachis ⁊ munit̄ uuentib̄ nulla ratio fuit ut
milites. aut epi. aut p̄sone quelibet decimas de la
borib̄ seu nutrimentis suis p̄p̄ris extorquere debe
ant. Unde beatus gregorius sic ait. Communis
uita uiuentib̄ iam defaciendis portionib̄ ut ex
hibenda hospitalitate. ⁊ ad implenda misericordia
nobis qd̄ erit loquendum. cum omne qd̄ sup̄ e
in causis p̄s̄. ⁊ religiosis erogandum sit. di
cente d̄no. qd̄ sup̄ est date elemosinā. ⁊ ecce
omnia munda sunt uobis. **Beatus 66 p̄.**
De uulandis defunctis sic loquit. & fin.

dici offert. p̄baturus qđ intendit. *Cham sol' uidit pu - defici*
denda pass' & idō p̄ eum intelligunt. qđ cū soli sint con
seu c̄muni suoy p̄latoy. atq; idō non possunt eos accu
sare. utā tam̄ eoy in famando aliis ridendam offert.

Ques que suo pastoy cōmisse sunt. eum *Item*
nec reprehendē nisi a fide ex orbitauerit. nec ulla
tenus accusare possunt. qđ facta pastoy oris gla
dio a subditis ferienda n̄ sunt. q̄uis reprehendenda
recte uideant. *Calixtus papa. Item.*

His auctoritatibus p̄bat. qđ subditi siue sint cleri
ci. siue laici. p̄latos suos accusare n̄ possunt. Ve
rū de criminosis. & de in famibus hoc intelligen
dum ē. qui utā suoy p̄latoy parati sunt rephēn
dere. non imitari. *Nō om̄s subditi. s; c̄muni tan
tum p̄hibent accusare p̄latos suos.*

Putant p̄lati non debere se rephēndi. ul' accu
sari p̄ eo qđ canones n̄ eos passim cōstituunt accu
sandos qđ tantū negat solis c̄muni. cū derephēn
dendo ueritas ipsa ostendat. Si male locut' sum.
testimoniū p̄hibe. de malo. Oponit hunc distine
tionem. Ipsi sacri canones distinguunt in quo casu
pastores sint accusandi a subditis dicentes. Ouel

pastores suos n̄ accusent. nec reprehendant. n̄ a fide exco-
 bitauerit. *Ecce* in q̄ casu sunt accusandi a subditis. in
 aliis aut̄ minime. Huic aut̄ opposicioni sic respon-
 det. *Distinctio* illa canonū. de c̄mnoſis q̄ in famib̄
 intelligit̄. Quos enī c̄mnoſe y in famel pastorem su-
 um accusare ut̄ reprehendere n̄ possunt. n̄ a fide exco-
 bitauerit. *De*terū si a fide exco bitauerit. tanta est
 labeſ illi c̄mnoſi. qd̄ ad ei' accusationē. q̄ serui ad
 illius dñm. y quibet c̄mnoſi y in famel admittunt̄
 ad us̄ quemlibet. Null' aut̄ in famitim. in accusan-
 one p̄latoy suoy admittendus ē. n̄ forte ut̄ p̄ dixim
 a fide exco bitauerit. *Patet* tam̄ qd̄ n̄ om̄i p̄lati p̄latiſ
 habent̄. *Hom̄* enī n̄ facit̄ abbatē. s; ut̄a. *Vnde* gregori-
 ianuario sēbit̄ ep̄o. *Quē* etas n̄ ita fac̄ ualde in

seniore

Paulus dicit. Seniozem ne crepandus est.
 Crepaueris. S; hec ei' reglā tunc obseruanda est.
 cum culpa seniozel suo ex emplo n̄ trahit ad in termi-
 corda iunioy. *S; aut̄* senioze iuuenib̄ exemplum ad in-
 teritum p̄bet. ibi districta in crepatione ferrendis
 ē. *Ham* septimū ē. Laque' iuuenim. om̄i uos. Et rui-
 sim. *Maledictus* puer centum annoy. *Item.*
Quia q̄ non om̄i ep̄i sunt ep̄i. p̄bri ad ametele puero

dicent. G
 p̄y no b̄ſen
 patet qd̄ non
 colatione et
 om̄iſ p̄ſona
 am capite m
 ſeruiſ est pecc
 Q̄ant' p̄ter
 p̄ter hoc r
 p̄terare ut̄
 in p̄terul in
 Q̄am q̄
 no abula que
 angustimul te
 fuerit meri
 Redargu
 Si quis nos
 quare uoluerit
 dō nem. ar ad ſ
 uere p̄ter meri
 ueritiam ſineſp
 ſon p̄ſunt reph

judicant. **66.** Sal in fatuatum apocis sculeat. q̄ dicit
p̄ x̄ nobiscum plerumq; n̄ columba s; coeuis reputat.
putet qd̄ non semp̄ p̄ officio ul' auctoritate p̄sone ab ac
cusatione cessandum ē. s; ut̄ prauos agendum ē. cum
omnis p̄sone c̄minalit̄ peccans atteret̄. q̄ ut̄ ita di
cam capite minor legib; censeat. Qui enī facit peccatū
seruus est peccati. tam in pena quam in culpa. **Item**

Paul' petrū reprehendit. qd̄ n̄ auderet. n̄ se n̄ imparē
sciret. hoc non de officio dignitatis eccl'ie. s; de
p̄ritate uite. s; c̄e c̄sulationis intelligendū ē. Solus
enī petrus in t̄ aplos p̄matū gerebat. **Non ep̄i nom̄**

Quam qm̄ scdm̄ **l̄uita maiorē facit.**
nocabula que ul' optinuit ep̄atus sit p̄bro maior.
augustinus tam̄ iheronimo minor ē. vnde equales
fuerunt meritis. licet q̄dā differentes petrus & paul'.

Redarguendi se licentia beat' gregorius alius

Si quis nos sup̄ his redar' prestat
guere noluerit. ut̄ ext̄ auctoritatem nos ostenderit
facē. nemat ad sedem ap̄licam ut̄ ibi ante c̄fessione
beati pet' mecu' iuste deceret. quatin' ibi un' ex nob̄
sententiam suscipiat suam. Ex his omib; colligit̄. qd̄ sub
diti possunt reprehendere & accusare p̄latos suos. s; sic

de xpo dictū ē. quando iudei dixit. si male locutū sū.
y cetera. ita de istis intelligendum est. qd' suo exemplo
plurī dederunt facultatem recipiendi subditos in ac-
cusationem sui s; n̄ coegerunt. **Item Gregorius.**

Ammoneudi sunt subditi. ne plus quam expedit
sint subiecti. ne cum student plus qm̄ necesse est
hominib; subici. cōpellant̄ eoz uicia uenerari. **Item.**

Monachi ex p̄sumptione. ep̄os aut abbates accusa-
re non possunt. ex carnate. q̄ possunt. vnde
in canonibus p̄cipit. ut cubicularii ep̄i sint electi
monachi. ut de ei' uita testimoniū dicere possint.

8. 32. **N̄ audiat nulla p̄bri cōcubina habē. Alex**
Precipiendo mandauimus. ut nullus **ander sedis**

missam audiat p̄bri quē scit in dubitant̄ y cubi-
nam habere. u; sub introductam mulierem. vnde
y scā synodus hec accepit. sub ex cōmunicatione
statuit dicens. Qui cumq; sacerdotum. diaconoz. sub
diaconoz. p̄ cōstitutum beate memorie p̄decessoris
nr̄i. scī leonis pape. aut nicholai. de castitate cle-
ricoz cōcubinam palā dixerit. u; ductā n̄ rehq̄-
rit. ex parte om̄p̄is dei. y auctoritate ap̄loy pet̄ y
pauli p̄cipimus. y idō q̄t̄ dicim̄. ut missam non

canter. nec euglm legat. neq; eplam ad missam. neq;
in pbrio cum his ad diuina officia q̄ p̄fate 9̄stitutioni
obedientes fuerint. maneat. neq; partem ab ecclia sus-
cipiat. **H**ibent etiā de manib; talium sacerdotum sacra 8. 32
menta suscipi. non quia sint uera. quantū ad formam
& effectum. s; q̄ dum huiusmodi sacerdotes ap̄lo se 9̄
temptos uiderunt. rubore uerecundie facili ad peniten-
ciam renocant. **Nulli clericorū aut cōtinentiū ta-**

bernas licet intrare.

Non op̄aret clericos seruientes dō. ap̄briū usq; ad
diaconos. & deinceps ordinis eccliaſtici om̄s usq; ad missi-
stros. aut lectores. aut exorcistas. aut hostiarios. aut
psalmistas. aut 7̄ eos qui inposito stinencie. s̄ taber-
nas intrare. **Deponat clericus q̄ tabernas. aut**

Nergasteriū habere. uult

Nulli licet clerico tabernas intrare. aut ergaste-
rium habere. Si enī huiusmodi tabernam in greū in hibeat.
quantomagis alius ministrare in ea. Si quis 9̄ tale q̄d
fecerit. aut cesserit. aut deponat. **h̄c de eodem.**

Clerici edendi ut bibendi causa tabernas n̄ in gre-
diant. n̄ p̄ egrinationis necessitate compulsi. **Ex con-**
municent laici q̄ morientū clericorū iudent

bona impere.

Delaicis questio facta ē. qui morientibz ep̄s sine aliis clericis res defunctorū in uasas ecclie paup̄ibzq; subripunt. Cont̄ quos cōmune totius sc̄li an̄ athema placuit. ip̄so papa huiusmodi sententiā p̄mulgante. Si quis p̄ in terdicti p̄sentis cogm̄cionē ep̄oy. seu p̄broy. aut alioy clericoy res in uaserit. usq; ad satis factionem excommunicet. Ep̄oy & deficientium res p̄ archi p̄broy. seu archidiaconoy manus. aut sc̄dm̄ mortuoy iudicium p̄ ip̄soy salute melemosinas dispensent. aut successor q̄ futurus est reseruent. Id ipsū de p̄broy seu clericoy alioy rebz. p̄ ep̄m̄ ul̄ sup̄ dietas p̄sonas. aut cum deficientes cōmiserint fiat. Si quis aut̄ ad ista p̄sumpserit. anathema sit. **Soli p̄destinati ad uitam**

O saluant. qd̄ tam̄ postulando electi suo labore optineri nequa q̄ possunt. que p̄destinata n̄ fuerint. s; ea que uiri sc̄i orando efficiunt. ita p̄destinata sunt ut p̄cibz optineant. Nam ipsa quoq; p̄ hennis regni p̄destinatio ita est. ab omnipotente d̄o disposita. ut ad hoc electi ex labore p̄ueniant. quatinus postulando mereant accipere. qd̄ eis om̄ps deus ante sc̄la disposuit donare.

S...
 in qui
 felix e
 p̄ digno
 ab d̄o
 v̄m̄ta
A...
 h̄arū
 cathedra
 et cōsum
 licario f
 uclant
 v̄m̄ta
 felix p̄s
 d̄o sc̄l̄
S...
 in die
 v̄m̄ta
 nullū fa
 et p̄cibz
 v̄m̄ta de die

Deponat sacerdos q̄ peccā penitentis publicare

sacerdos ante omnia caueat ne de p̄sumit.

hil qui confitent ei peccata sua aliam recitet. q̄ ei cōfessus ē. n̄ propinquus. n̄ ex t̄ueis. neq; qd̄ absit p̄ aliquo scandalo. Nam si hec fecerit. deponat. & om̄ib; dieb; uite sue ignominiosus p̄ egrinando p̄gat.

vestimenta sacra & uasa p̄uerustate cōsumpta incendant.

Ascineres eorū in loca oculta p̄iciant.

Altaris palla & cetera queq; ad altare p̄tinentia. & cathedra. & candelabrum. & uelū. si fuerint uerustate cōsumpta. in cendio dent. qm̄ non licet ea que ī sacario fuerint male tractari. s; in cendio uniuersa tradant. Cineres quoq; eorū in baptisterio in ferant. & nullus transitum habeat. aut in pariete. aut in fossis pauperū iactent. ne in troicum peccatis & culcent. **Quod missas ī die sacerdotib; liceat**

Sufficit sacerdoti unā missam celebrare.

in die celebrare. quia semel xp̄e passus est. & totum mundū redemit. Non modica res ē unam missam facere. & ualde felix q̄ unā digne celebrare potest. Quidam tam̄ p̄ defunctis unā faciunt. & alterā de die. si necesse sit. Iur̄ & p̄ pecuniis aut

adulationib' seculariū una die p̄ sumunt plures facē
missas. n̄ estimo euadere dampnationē **Pentencia ei**

S cui negligentia aliqd̄ de sanguine stillat.

S i negligentiam aliqd̄ de sanguine

stillauerit in terrā linguabit. tabula radet. si n̄ fuerit
tabula ut n̄ oculocetur. loc' radet. y igne consumet. y ei
nisi in t̄ altare condes. y sacerdos xl. dieb' peniteat. Si sup
altare stillauerit calyx. sorbeat ministr' stillam. y tribus
dieb' peniteat. Si sup linteū altaris y ad aliud stilla p
uenerit. iiii. dieb' peniteat. si usq; ad tertiū. nouem
dieb' peniteat. Si usq; ad iiii. xx. dieb' peniteat. y in
teamina que tetigerint stillam trib' uicib' minister
abluat. calice sub' posito. y aqua ablucioni sumat.
y iuxta altare recondat. **Que sit impēnda peniten**

S i quis ebrietatem uel **cia ei q̄sacriū euomit.**

Si ebrietatem eucharistiam euouerit. xl. dieb'
peniteat. clerici uel monachi seu diaconi. p̄sbr̄i lxx.
dieb' peniteant. ep̄i. xcc. Si p̄ in firmitatis causa euo
muerit. vii. dieb' peniteat. **Sacerdos n̄ n̄ p̄ se diuina**

sacramenta ministret.

P eruenit ad noticiam m̄am qd̄ quidā paru
pendunt diuina mysteria. ut laico uel femine sa

crum corp' dñi tradant ad deferendū in firmis. qd' p'hibet ne sacrariū in grediant. ne ad altare appropinquent. illis sancta scōy committunt. qd' qm̄ sit horribile qm̄q; detestabile omnū religiosoy animaduerit prudentia. Igit' in t' dicit p' oīa synodus ne talis temeraria p'sumptio ulterius fiat. s; omnimodis p'br' p' semetipsum in firmū cōmunicet. Quod si alit' fecerit. gradus sui p'iculo subiacebit.

Sine uxoris cōsensu religionis p'positū uir qui cōiugat' uult uiti adsumere n̄ ualet. monasteriū. n̄ est recipiend'. n̄ p' aconūque castimonia p'fiteute fuerit absolut'. Hā si illo uiuente. illa p' in continenciam alit' nupsert. p'cul dubio adultera erit. nec recipit' apud dñm eide uiri uisio. cui sequit' uingalis federis p'stitucio. Tales q' tunc sine culpa secunt' xpm̄ derelicto sc̄lo si habent ex pari uoluntate castitatis uotum. **Quibus ex causis**

Crib' ex causis loca loca scōy mutanda sunt. scōy transmutanda s̄t. Prima cum necessitas p'secutoroy loca eoy grauauerit. Secda cū difficultas locoy fuerit. Tercia cum maloy societate g'uant'. **Pentencia illi q' uxore suā causa adultri. siue alia**

264.
Causa in t̄ fecerit Stephanus p̄ v.

Causa 7 ad ulteriu nemini liceat iugē suā occidē.
Non mult̄ d̄s mortē peccatoris s; ut d̄ntat̄ iurat̄. Ideo
placēt t̄ 9 filii nr̄m q̄ cumq; hoc scel̄ 9missi 9 faciā
hoc q̄ meli t̄ 9 leuī uideri pot̄. Misere anime tue: ut
n̄ sis tuus t̄ metipsi homicida. Relinque q̄ p̄ te ro
gam̄ hoc solum malum. q̄ te traxit ad tam inmanis
simū peccati facinus. In grecē monasteriū. humilia
re sub manu abbis multoz p̄tib̄ ad ut̄. observa
cuncta simplici animo que t̄ fuerint impata. si
facere ignoscat in finita d̄i bonitas peccatis tuis. 9
refrigeret animā tuā. p̄ qm̄ crucieris p̄petuis flam
mis. Hoc t̄ leuī 9 melī certissime scias. Si aut̄ pen
tenciā publicā p̄manēs in domo tua ut̄ in hoc mun
do uis agē. qd̄ penus t̄ 9 durus. Quī eē n̄ dubites. ita
ut agē debeat exhortam̄. Om̄ib; dieb; qb; penitere
debet. unum 9 omnē sicerā n̄ bibas. carnē ullā nunq̄
ullo tempe comedas. p̄t̄ qm̄ in pascha. 9 i die natali
d̄ni. In pane. 9 aqua. 9 sale. penitentiā agē. in ui
giliis 9 ieiuniis 9 orationib; elemosinis om̄i tempe
p̄seuera. armis nunq̄ cinge. nec in loco quolibet
litigare p̄sumas. Vxorem nūq̄ ducē. cōcubnam

26

nūq̄ habe. nec ad ulterium cōmittē audeas. In blanneo
nūq̄ laneris. in ouino letaneum te n̄ omisceas. in
ecclia segregat̄ ab aliis x̄anis post ostiū ⁊ postes
humilit̄ te reponē. in gredientium ⁊ egdien
tium supplicat̄ orationib̄ cōmendare. cōmuni
one corp̄is ⁊ sanguis d̄ni cunctis dieb̄ uite tue
in dignū te existimes. in ultimo tam̄ exit̄ uite tue
die. si merueris. p̄uatico sicut qui s̄bu at t̄ tantū
m̄ ueniat̄ in accipiat t̄ ⁊ ced̄ in. Sunt ⁊ alia mul
ta que t̄ duri ⁊ satis acris erant iuxta magnū
pondus peccati in felix adicienda. S; si hec omnia
que t̄ misericordit̄ sup̄ dicta sunt. p̄fecto corde
d̄no auxiliante feceris. ⁊ custodieris. fidem̄ de dei
in mensa clementia remissionē te tuoz habiturū
peccatoz ⁊ scdm̄ dictum iusti boniq; pastoz. resol
uet te sc̄a ecclia ab hoc unculo peccati in terris.
ut p̄ ipsī grām q̄ eam sanguine suo acq̄siuit. solut̄
Vis in celo **Nicholaus** p̄ **Rudolfo** ep̄o hec penitencia ē
matricidam eē cognouim̄. cui p̄cipim̄ ut sub peni
tencie iugo p̄maneat. ita ut p̄ annū in te grum
eccliam non i grediat̄. s; ante fores basilice stans

orant & deprecans dñm p seueret. qualiter tanto eripiat
 piaculo. Completo s̄ anni circulo. in troeundi in
 ecclesiam licentiam habeat. tantū in f̄ audientes stet
 vñ dñm o muneet. **Completo aut̄ triū annoꝝ**
 curriculū sacre cōmunionis illi gr̄a ocedat. **Ob**
 laciones s̄ n̄ offerat. n̄ p̄ alioꝝ. vii. annoꝝ curriu
 la expleant. **In his omib̄ aut̄ annis atq; tempib;**
 carnē non manducet. nec unū bibere p̄sumat.
 exceptis festis dieb̄ atq; dñicis. & pascha usq; ad
 pentecosten. & quo cumq; ire uoluerit. nullo ue
 hiculo ducat s; pedib; p̄ficiscat. arma n̄ sumat.
 n̄ oꝝ paganos. **Ieiunet aut̄ trib; dieb; p̄ ebdoma**
dam usq; ad uespam. app̄a & legitima conuige
 n̄ separet. ne in fornicationis uoragine cōrruat.
 qd̄ ne fiat optamus. **Si aut̄ ante annoꝝ trium**
cursum finis uite illī appropinquauerit. cor
 p̄ent & sanguis dñi nr̄i ihu xp̄i particeps fiat. **Sit**
aut̄. ut supra statui efficiat. **Tam̄ si illī ouersionē**
& fontē lacrimarum in omnib; uideritis flacidis ac
tionib; & optimis opib; pullulare. humanis cura
 eum sollicitudo p̄uigil appareat. mitisq; omnib;
 demonstret. **Modus recedationis ex cōmunicam;**

Cum aliquis ex cōmunicat' ut anathematizat' penitencia duct' ueniam postulat. et emendationem p mittit. ep̄c. qui ex cōmunicauit eū ant' ianuas ecclie uenire debet. et duo decī p̄bri cū eo q̄ eum hinc et in de cōmunicare debent. Et si ille p̄stratus in t̄ram ueniā postulat. et defuturis cautelam spondet. tunc ep̄c. apphensa manu ei' dextera in eccliam illū in t̄ro ducat. et munitioni x̄ane reddat. et vii. psalmos penitenciales decantet. cum istis p̄cibus. *Kiriei x̄p̄t pat̄ n̄r. Saluū fac seruū t. Oremus.* iā q̄s dñe huic famulo tuo dignū penitencie fructum. ut ecclie tue sc̄e a eui' in reuerentia deuorat peccando. admissorū ueniam consequendo. innoxius reddat. *Abbi ut monacho cōmatres*

Non licet abbati uel monachis n̄ licet habere de baptismo suscipere filios. nec cōmatres habere. nec osculentur feminas. *In meeno oculo*

Quāritū ē. ut deiciant' a cetero t̄pia lucē sectantes. *In meeno oculo*
 Quā multi clerici auaricie causa turpia iura sectantes. obliuī sunt diuini p̄cepti qd̄ dictum ē. q̄ pecuniā non dedit ad uisuram.

statuit hoc sc̄m̄ octuū. ut si quis in uent' fuerit p̄
hanc diffinicionē usuram accipe. ut ex quolibet
tali negotio turpia luera sectari. & specie frum̄
torū ad sextuplum dare. Om̄s qui tale cōques
tus fuerit. ad questū deiciat a clero. & alienus
habeat. ab ecclesiastico gradu. **Iulius p̄. De eo q̄**

Qurpe lucrū sequit. & q̄ min' em̄t. ut plu
rum cumq; tempore messis ul' ris uendat.
uindemie. n̄ necessitate s; p̄t cupiditate & parat
annonā ul' uinū. ubi gr̄a de duob' denariis &
parat modū unū. & seruat usq; dū denariis
iii. aut ampli'. hoc turpe lucrū dicitur. Itē am
brosius in libro de bono mortis. **Rapinā facit
q̄ usuram accipit. Si quis usurā accipit. ra
pinā facit. uita non uiuit. Aug. De eo q̄ min'**

Sed in natura coru. q̄ eorū naturā d' h'que
Sunt in fornicatione gradus. ut sic grauius
peccat ad utē qm̄ fornicator. sic graui delinquit
qui nec sua dimissa aliā duc. eo q̄ suā dimittēs
aliā cognoscit. Graui quoq; ē q̄ uxore habens
ad coniugē parui sui accedit. qm̄ q̄ sine uxore
thorū alteri uiolat. ut uxore ad solutam ac

cedat. Sed hos omnes in cestuosi transcendunt. quos un-
cunt et naturam delinquentes. Namque adulterium malu-
munt fornicatione. unct aut ab in cestu. Penus est enim
cum matre. Quomodo aliena uxore concubere. Sed omnium horum
peffimum est quod contra naturam fit. ut si vir in membro mulieri
non ad hoc accessu voluerit utriusque eius naturalis. si ultra
modum plabit. in uxorem quidem veniale est. in meretricem
dampnabile. Iste qui est contra naturam execrabiliter fit in
meretricem. sed execrabiliter in uxorem. Tantum valet ordinatio
carum et modo carum. ut in rebus ad intendendum accessus.
Sicut modum excedit. longe sit tolerabili quam in his que
cessa non sunt. ut unius ut rarum excessus. *Item de eodem.*

Querebat se loth filius pudorem. Namque si illa que flagi-
tiosa in puritas erit. tam minus erit secundum naturam coram.
Quod illius naturam delinquere. Querebat domus sue vere-
cundie hospitalem gratiam et apud barbaras gentes in mo-

labilem. Item Augustinus.

Unius naturalis et licet est. sic in iugio. et illicitum sicut
in adulterio. et semper illicitum. et perculdubio flagicio-
sior atque turpius. que seculis apostolorum. et in feminis et in mas-
culis arguebat. dampnabiliores volens in telligi quam
si in usu naturali. ut ad ulterando ut fornicando pecca-

rent. **Item ysidorus. Omnis in munda pollutio**

N **foenicatio ē. licet uaria sint peccā foenicatio**

on solum de omilla foenicatione peccatū regnat
in homine. s; si ad huc delectat atq; animū teneat. peul
dubio regnat foenicatio carnis. ad ulterum ē. foenicatio
animi. seruit y doloꝝ. Est autē & spiritalis foenicatio.
de qua dñs dicit. Qui uiderit mulierem ad concupis
cendū eam. iam mechatus ē eam in corde suo. Omis
in munda pollutio foenicatio dī. q̄ uis quisq; diuina
tupitudinis uoluptate p̄struat. Ex delectacione
enī foenicandi uaria gignunt. flagitia. q̄b regnū
dī claudūt. ut homo adeo separet. In t̄ cetera uic
cia foenicatio maximū ē. sceleris q̄ p̄ carnis unmun
dicia. dī templū uiolat. Sunt autē quidā q̄ h̄c anima
ua libidini seruiunt in desinent & absq; ulla dis
cretione. q̄s ego nec mital pecculib; cōparauerim.
Peccata enī eum ooperunt. ut n̄ in digent marib;
copiam sui; **Que penitencia sit in ponenda**

P **sacerdoti q̄ de foenicatione uincit iugareti**
bi si foenicationē fecerit. qm̄ qm̄ sedm̄ canone
aploꝝ deponi debeant. tam̄ iuxta auctoritatem
beati siluestri. si in uicio n̄ p̄durauerit. si sua spon

te ocellus ad iect ut resurgeret. decē annis in hunc
 modū peniteat. Trib' siquē mensib' a cetis remotus
 pane & aqua a uespa ad uespa māt. Dieb; autē do-
 minicis. & p̄cipuis festis modico uino & pisciculis
 atq; leguminib; recreet. sine carne & sanguē ouis.
 & caseo. saeco in dur' humis adherat. die noctuq;
 iugit' miam dī omip̄tis implexet. finit' t̄b' or-
 nui' m̄sib; exeat. tam̄ in publicū n̄ p̄cedat. ne
 grex fidelis in eo scandalum paciāt. Hec enī debet
 sacerdos in publico penitere. sic laic'. Postea aliquan-
 tisp̄ resumptis uirib; unū annū & dimidiū in pane
 & aqua expleat. exceptis dñis dieb; & p̄cipuis festi-
 unitatib; in quib; & sanguē uino. ouis & caseo. iuxta
 canonicā mensurā uti potit. finito p̄mo anno & di-
 midio. exceptis & sanguis dñi ne in dureseat particeps
 fiat. & ad pacē ueniat. psalmos cū fratrib; in choro ultri-
 m' canat. ad cornu altaris n̄ accedat. iuxta beati de-
 mentis uocem inuocā gerat officia. Deinde & usq; ad
 explecionem septimi anni omī q̄dem tempe excep-
 tis paschalib; dieb; tres legitimas ferias in una q̄q;
 ebdomada in pane & aqua ieiunet. Expleto septimi
 anni circulo. si fies apud quos penituerit ei dignam

pollino
 tā hēmano
 n̄ regat
 tenet. p̄
 f. firmatio
 formatio
 ad p̄cipit
 suo. dñi
 m̄sib; dñi
 edacione
 a q̄ regni
 ceta. ut in
 q̄ m̄m̄
 q̄ h̄c. amon
 q̄; ulla ad
 uauitrem
 igitur man
 u p̄uenda
 at. q̄ angu
 sedm̄ canonic
 uentatem
 si h̄a spon

penitentiā laudauerunt. ep̄s in p̄stinū honore iuxta
beati calixti pape auctoritatem eū reuocare potit. Sa
ne sciendum ē. q̄ scdā feria. unū psalterium canendo.
aut unū denarium paupib; dando. si oparius ē redi
mere potit. finitū vii. annis. deinde usq; ad finē de
cimi anni sextam feriā nulla inueniente redemp
tione. obseruet in pane & aqua. Eadē quoq; peniten
tia erit sacerdoti de omib; aliis peccatis & cōmib; que
eū in dispositionē ad ducunt. Neq; hoc quilibet videat
onerosum. si sacerdos post lapsū. digne ut sup̄ dictū
ē penitens. ad p̄stinū redeat. honores. *Suspendat ep̄e.*

S ab officio. Clericorū suorū foeminationē olemēt. *66*
Si q̄s ep̄e foeminationē p̄broy. diaconoy. ut cōmen in vii
cessus in sua parrochia p̄cio. ut p̄ cib; inueniente
cōsenserit. ut cōmissū auctoritate sui officii. n̄ in pug
nauerit. ab officio suspendat. *Item 66 Maxime eccliam*

R destruit. sub nomine sc̄itatis delinquens.
Nemo quippe in ecclia amplī nocet. qm̄ q̄ p̄sule agit.
nom̄ ut ordmē sc̄itatis & sacerdotis habet. Delinquentem
nāq; hunc redarguere null' p̄sumit. & in exemplū
culpa uehēm̄t ex tendit. quando p̄ reuerentia ordinis
peccator honoret. Ep̄e itaq; q̄ talium cōmna n̄ coerigit.

magis dicendus e canis impudic' qm ep'e. **Item innocenti'**

Qui n̄ resistit. erroi consentit.

Errare cui n̄ resistit. approbat. & ueritas eū mutare de-
fensat opp'imit. Neglige quippe eū possit p̄bare p̄suf.
nichil e aliud q̄ fouere. Nec caret scrupulo societatis oc-
culte. qui manifesto facinore ^{uoluerit} obuiat. **Item pi' p̄**

Non p̄dest suo erroe n̄ pollui q̄ cōsentit alieno. **Itē Gō.**
Consentire uidet̄ erranti. qui ad resecanda que cōrigere
debet n̄ occurrit. Sic aut̄ alioy uicia palpare n̄ debet.
ita nec maloꝝ laudibz delectari. Vñ anaclētis cunctis
fidelibus. **Disserim' e' pastore. q̄ maloꝝ laudibz delectat'**

Nichil illo pastore miserius. q̄ lupoy gloriat̄
laudibz quibz si placet uoluerit. atq; ab his amari
delegerit. erit hinc ouibz magna p̄uicet. Null' q̄ pastoy
placere lupis & gregibz ouiu pot'. P̄dit enī laboy me-
morū. mens t̄renis obligata carceribz. Sic aut̄ arcuū
in suo quoq; ope in uenit̄ mat̄ in staueria. ita nouerca
erudicionis e negligentia. Im̄ q̄ sacerdotem tam asinus
quā ab alienis cūmibz oporteat eē in munē. tam si
alioesum se se habuerit. n̄ idō ūba sue p̄dicationis debet
cōtempri. Sic enī iheronim' ait. ut lexina p̄cinerem hu-
midū fluens lauat. si n̄ lauat. ita doct̄na bona p̄ma
(tum

doctorem animal edentium lauat a sordibus peccatorum.

Adeo quod missae celebrari mortui sepeliri in monasteriis
auctoritas tamen non prohibeantur.

illa meene synodi prohibet monachos de monasterio exire & per capellas sepultas celebrare mortuorum & fluere videlicet more clericorum ad cuiuslibet exequias celebrandas. Ceterum si apud monasterium aliquis semetipsum tumulari uoluerit non est prohibendus. Unde Gregorius scribit Iohanni episcopo de urbe ueteri.

Agapitius abbas monasterium sancti gregorii in sinua ait nobis plurimas se auctoritate gratiana sustinere quod in eodem monasterio missas prohibeas celebrari mortuos etiam sepeliri in ecclesiis. A qua inhumanitate uos hortamur suspendi & sepeliri ibidem mortuos missas celebrari nulla uterius habita contradictione permittat. Idem carolus episcopus uenerio Comonere te uolumus ne pie defunctorum uoluntates tua quod absit remissione cassent. *Itē gelati. Testatur arbitrium serua*

Consideratio ecclesiae utilitatis hoc oportet postulat ex iusta dispensatione testatur seruandum arbitrium. Item ex concilio turrensi. Vbi cuiusque facultas rerum & oportunitas temporum suppetit & cetera sic in eodem

capitulo sup legi in causa eoz q̄ de diocesi ad diocesim
transierunt **C**ecē his auctoritatib; patet qđ si qđ
apud monasteriū sepultū s̄ causa religionis da
ri uoluerit. libē a monachis pot̄ sepeliri. Vñ uq̄de
colligit p̄hibicionē illam incene synodi p̄t imp
bitatē eē u agantū factā eē **Stephan' p̄. Null' debet**

Debet accusari dū suis reb; fuerit expoliatus.
Null' dū suis reb; fuerit
expoliat' debet accusari p̄ qm̄ ei om̄ia que ablata s̄t
q̄cūq; in gemo legib; redintegrent. ita ut om̄s posses
siones atq; om̄s fruct' ante inceptā accusationē de
quo agit fundit' restituant. **Itē eusebi'. Nec uocari**

Nad synodū. nec ī aliq̄ debet iudicari expoliatus.
Null' pot̄ uocari aut iudicari. ante q̄ om̄ia s̄ ab
lata & om̄ia iura ei in integrū restituant. q̄ n̄ h̄t
p̄uilegiū q̄ possit ex uia iudicari.

Preceptū ē in antiq̄s statutis electos atq; suis reb;
expoliatos. ecclias p̄p̄as recipere. et p̄mo oīa sua eis red
di. demū si qđ eos iuste accusare uoluerit. equo picu
to facē. Iudices eē decernentes. ep̄os recte sapientes &
in ecclia cōuenientes ū testes essent singulorū q̄ oīssi
uidebant. nec p̄ eos respondē q̄ sua om̄ia eis & ecclis

ex legib' in tegeterrime restituant. **Damas' pp'** Si quis

Catum' accusauit. & ipse i' accusatione defecerit.

atumpnate si in accusatione talione recipiat. defecerit. talione recipiat. Item adrian' papa. Qui n' pbane rit qd' obiecerit. pena q' ipse i' tulerit. paciatur. **De his q'**

Salsis emmibus aliquem in petunt.

Si q's ep'm. aut pbr'm. aut diaconis falsis emmibus apperierit. & plare n' potuerit. nec i' fide clauda ei cominatio ne' censemus. **Urban' pp'** In capitulo sc'i Ruffi. In mo

Que sunt leges. una publica altera puata. **piend' e'**

Publica lex e' que a scis patib' scripta e' & firmata. ut lex e' canonu' que q'de pp' transgressionem e' tradita. Verbi gra' Decretum e' in canonib' clericu' debet de suo episco patu ad aliu' transire. n' comendatiu' lris sui ep'i. Id pp' emmosos constitutu' est. ne uidelicet in famel. ab aliquo ep'o suscipiant' p'sone. Solebat eni' officia sua cu' n' poterant in suo ep'atu in alio celebrare. Qd' iure scriptis p'ceptis decretatu' e'. Lex o' puata e'. que in sanctu' sc'i spe in corde scribit'. sic de quib' dam die' ap'ls. An b'm legem di' septam in cordib' suis. Et alibi. Cu' gentes legem n' habeant. s; naturalit' ea que sunt faciunt. ipsi s' sunt lex.

Si quis hęc in ecclia sua sub epō retinet p̄lm̄. & sc̄larit̄
 unnt. si afflat spū scō in aliquo monasterio p̄ regula
 ri canoinea saluare se noluerit. qđ enī a lege p̄nata
 ducit. nulla ratio exigit. ut a publica lege cōstrin
 gat. Dignior enī p̄nata lex ē qm̄ publica. Sp̄c̄ qđem
 di lex ē. qđ spū dī ducunt. lege dī agunt. & qđ ē qui
 possit spū scō digne resistere? Quis qđ qđ spū hoc
 ducit. eat liber nr̄a auctatē. Iusto enī non ē lex po
 sita. s; qđ sp̄c̄ dñi. ibi libertas. & si spū dī ducimur.
 n̄ estis sub lege. **Urban. ii. sc̄bit̄ abbi sc̄i rufi. ¶**

S regulares canonici patris sui cōcessione

Statuimus ne p̄fectionis monachi fiat. alit̄ n̄.
 canonicę quispiā p̄ qm̄ dī uice sup̄ caput s̄ homi
 nē in posuit alicui leuitatis in timetis. ut dūstro
 tuozis religionis obrentu. ex eodē clauistro audeat
 sine pat̄is cōgregatiōis p̄missione recedē. Dilce
 dentē & nullus abbatū ut ep̄oy. & nullus mona
 choy sine cōmuni litteray cautionē suscipiat.

B Gelasius p̄. n̄ mentit̄ qđ animū fallendi n̄ h̄t.

Beat̄ p̄uul̄ apl̄s n̄ idō qđ absit fefellisse cōdendū
 ē aut̄ s̄ extitisse cōtrariū qm̄ cū ad hispanias se
 p̄misisset riturū. dispoſione diuina maiorib; occupat̄

ex causis implere n̄ potuit qđ p̄misit. Quantū enī ip-
sius uoluntatis int̄ fuit. hoc p̄nunciauit qđ reuera
uoluisse efficere. Quantū enī aut̄ ad diuini secreta
osily que ut homo omnia n̄ potuit licet spū di-
plen. agnosce. supra p̄misit dispositione p̄uentis.
Hec quia beat' petrus ap̄ls p̄ affectu diuine reue-
rentie ipsi dño respondit. n̄ lauabis m̄ pedes me ē
nū. fefellisse qđ absit. aut̄ in sua putabit̄ mini-
me cōstitisse sententia quia mox eidem diuine
uoluntati cesserunt. qđ se dixerat n̄ ē factu-
rum causis astricturus humane salutis pass-
pna uoluntate faciendum. Ine qđ falsum in-
uando mentit̄. qui scit falsum ēē qđ iurat.
Est enī m̄ datum. ut augustin' ait falsa sig-
nificatio uocis cū uoluntate fallendi. S; cum
fallere sit uoluntatis. falli aut̄ ul' i'firmatū
ul' remeritatis. q̄ia aut̄ sit qđ ex uoluntate. qđ
qđ ex temeritate ul' in firmitate p̄cedit. Auqñ
cōtingit falli ul' nullū ul' minimū ēē peccatū.
Aliqñ ex ipsa rerū uaria cōsideratione min' etiā
ēē fallere qm̄ falli. Non ē enī mentiri dicere falsū
qđ putas uerum. **Aug. Ad uiam d̄s p̄ueat̄ cū**

S peccata puniri differunt.

Si eadem quib; uehent; ds offendit in seq; ulesci dif-
ferim ad nascendū utiq; diuinitatis pacientiam puocam.

Nonne achar fili; zare p̄terit mandati dñi. sup; pplm omne
dit dñi ua di in cubuit. Et ille erat un; homo. atq; utq; am
solus pisset in scelere suo. **Si plures cōt unū rixati**

S fuerit. qua pena quisq; eor; feriat.

Si quatuor homines aut u. aut etiā plures o; unū
hominē rixati fuerint. & ab his uulnerat; mortuus fu-
erit. q; cumq; eor; plagam ei in posuerit. sedm; statuta
canonū ut homicida iudicet. Reliqui aut; q; eū impug-
nant uolentes eū in r̄ficere. similiter peniteant. Qui eū
nec in pugnant. nec uulnerabant. nec cōsilio. nec
auxilio cooptores fuerunt. s; tantū affuerunt. extra
noxam sunt. **Eusebi; pp̄. Desponsata puelli n̄ phibe**

D at; monasterium eligere.

Desponsatā puella n̄ licet parentib; alū uiro r̄dere.
tam; licet monasteriū sibi eligere. **66. Rebaptihent.**

P de quib; ignoat; an baptizati sunt.

Paruulos q; parentib; sub tracti sunt. & in baptiza-
ti sunt auñ ignoat;. ut hos baptizare debeat sedm; patri-
tationes sui fuerit qui testificent; ratio poposert.

(n̄ p̄sumat.)

Hoc q̄; st̄m̄t̄ ē. ut nulli p̄b̄r̄oy missay sollempna celebra
re p̄sumat. n̄ duob; p̄sentib; s̄q; respondentib; ipse t̄c̄us
habeat. q̄ cū pluralit̄ ab eo dr̄ dñs uobiscum. & illd̄ in se
cretis. uate p̄me; aptissime ouent. ut ipsi respondeat̄ sa
lutacioni. *Aug. n̄ solū q̄ manib; occidit. s; 7 quoy cō*

Periculoſe decipiunt̄ q̄ existimant eos *bantur.*
tantū homicid̄is eē q̄ manib; hominē occidunt. & n̄
poti' eos p̄ quoy cōsiliū & fraude & exhortacionem
homines extinguunt̄. Nā uidei dñm̄ nequaquā ip̄s ma
nib; in t̄fecerunt. sic s̄pt̄ū ē. nob̄ n̄ licet in t̄ficere quē
qm̄. S; tanū illis moſ dñi imputat̄. q̄ ip̄s lingua in t̄
fecerunt. dicentes crucifige eum. Vñ unus euangl̄ista
diē dñm̄ cr̄i x̄p̄ū eē h̄ora t̄cia lingua. multes h̄ora
ſexta manib;. Qui ḡ hominē t̄didit. ille in t̄fecit eum.
dñō dicente. Manus peccatū h̄t. q̄ me t̄didit t̄. Vnde
psal̄m̄ista filiū hominū. dentes eoy arma & s̄cl̄. e. ḡ.
& Subiciant ḡ se penitencie. quoy cōsilio sanguis fun
dit̄. si uenā p̄mereri noluerint. *Item i eplā clēn̄
tis. In t̄factores s̄m̄ detractores eoy. eosq; ochen
tes homicide habent̄.*

Homicidiorum v̄ tria genera eē dicebat beatus petrus.
 v̄ pena eorū paritē fore dicebat. Sic enī homicidas in-
 factores fir̄m̄ ita detrahentes eorū eosq; odientes. ho-
 micidas eē manifestabat. quia v̄ qui occidit v̄ qui
 occit fir̄m̄ suū. v̄ qui ei detrahit. pares eē manifes-
 tant. *Item Augustin⁹ homicida eē q̄ fr̄i suo mala*

Noli putare te n̄ eē homicidam *suadet.*
 q̄ fr̄i tuo mala psuades. occidis. Et ut scias Si fr̄i tuo
 qd occidis. audi psalmū. Filii hominū dentes e. a. mala psua-
 det. v̄ let. le. machera acuta. Item Homicidū lege ue-
 ritū putabat n̄ aliud eē n̄ corporis pemptio. Apunt
 q̄ dñs omnē iniquū motū ad nocendū fr̄i in ho-
 micidū genere deputari. *Itē. aug. fur̄i reus e q̄ solo*

Si propterea n̄ facis fur̄tū q̄a times ne *timeat n̄ furat.*
 videaris int̄ in corde fecisti. q̄a n̄ opis s; uolum
 tatis in spectat e dñs. *Non idō min⁹ delinqt. cui sola*

Si cui etiā n̄ contingat facultas *de e facultas.*
 cōcumbendi cū cōiuge. aliena. planū tam̄ ali-
 quū sit eū cupere. et si oportet det̄. eē facturum.
 n̄ min⁹ reus e qm̄ si in ipso facto deprehenderet.

*Isidorus sup exodū. Mechat q̄
 alienū p̄t̄ m̄rimoni fecit ad miscetur*

Non mechaberis. idē ne q̄sqm̄ p̄ter mat̄monū federa
alīū feminil̄ admisceat. ad explēdam libidinē. Nā ad
ulteriū fac. q̄ p̄ter uxorem suā ad alteram accedit.
*Item aug. de adulterinis cōiugijs. Qui inuente uxore
sua alteram cognoscit. adultriū cōmittit.*

Puto xpianū neminem reluctari aduteriū eē
qui ul' diu languente. ul' diu absente. ut cōtinent
iuere cucipiente uxore sua. alteri cōmixt' est
femine. Cum enī iudei quererent. x̄p̄ utriū liceret
homini dimitte uxorem suā qua cūq; ex causa.
respondit eis. Non legitis q̄a qui fec' eos. ab inicio.
masculū & feminā cōiungit. qd' d̄s cōiungit. homo
n̄ separet. De inde sermonē suū ita conclusit ut dice
ret. neminē posse. dimitte uxorem suā. ex cepta for
mationis causa. Hinc ap̄ls ait in eplā ad corinthios.
Hic q̄ mat̄imonio sunt iuncti. p̄cipio n̄ ego s; d̄ns. uxore
amiro n̄ discedē. Vñ dat' intelligi. qd' talis cūq; fuerit
uir & uxor ex quo cōiugali affectu s' adheserint. ubi
ri ab inuicem discedere n̄ ualent. Vñ ambrosius ait.
haerendus et in cult' ē uir qui semel placuit. Nūq̄d
uir alius eligendus ē. Comparē suū equus diligit. &
si immutetur ali'. trahere uigū nescit cōpar. alterius.

se si putat totum. Tu in galem repudia tuum. & sepe puta
mutandum. nuptia & si si una defecerit die. sup duc ri
ualem. & statim in cognita causa qm cognitam pudens
ex equeris in iuriam. Item Augustinus. Si uxorem qm
habeat sterile. siue coepore defecem. siue debile mbris.
ut cecam. ut surda. & clauda. & si qd aliud siue moerbi
siue laborib; dolorib; q; coffectam. & qd qd excepta foem
tione ex cogitari pot. uehement. horribile. p societa
te fideq; sustineat. Item Iheronim. Non licet uiro

Uxorem dimitte. n causa fornicationis.

Preceptum dñs. Uxorem n dimitte. excepta causa
fornicationis. si dimissa fuerit. manet in nuptiam.
Quicqd uir. pcepit. hoc consequent redundat ad
feminas. Neq; ad altera uxore dimittenda e. q uir me
chus te. nendus e. Item apud nos. qd n licet feminis.
eque n licet uiris. & tade ferunt. pari co ditione censet.

**Item ex co ditione tollitmo Communione. p uet. q ext
fornicationis causa uxore sua dimittit.**

Preceptum dñi e. ut excepta causa fornicationis
uxore uiro dimitti n debeat. Et idò qui cuq; extra
culpã emmis sup dicti uxore sua quacũq; occasione
reliquerit. qa qd dñs conuinxit. ille sepeiare disposuit.

tandem ab ecclesiastica communione p̄uat. & acetu om-
nium x̄anoy maneat alien. quādiu societate rehdēte
cōiugis sincerit̄ amplectat̄ q̄ foueat. Itaq; q̄ iam
ammoniti a sacerdote semel & bis & ter. ut corrigant̄
t̄ ad sue cōiugis redire noluerint cōsacriū ipse
se suis meritis ab ecclia sep̄nabunt. **Qui fornicat**

N **fornicationis causa uxore suā non potest**
nichil iniquius ē. dimittere.

qm̄ causa fornicationis dimitte uxorem. si & ipse
cōuenit fornicari. Occurrit enī illd̄ in q̄ alterū
iudicat. te ipsum cōdēpnat. Eadē enī agit. q̄
iudicat. Quā p̄t̄ q̄s q̄s fornicationis causa uult
ab icere uxorem suā. p̄ debet. ifort. catione eē
purgat. Qd̄ similit̄ etiā de femina dixit. r̄. vi.
ri enī graui sunt puniendi de adulterio. q̄ mulie-

H **res. Ipsi enī debent eas uirtute uincē. & exemplo regē.**

H **ob infirmitate ul̄ dāpna corporis coniugia**
n̄ q̄ matrimonii sani cōtraxerit. & uni ex duobus
amentia an furor aut aliqua alia infirmitas accesserit.
ob q̄ hanc infirmitate cōiugia talium solui n̄ possunt.
Similit̄ ē sciendum de his q̄ ab aduersariis excecant̄.
aut m̄bris truncant̄. aut ab barbaris exsati fuerunt.

Item suam molauerit.

Filia dī spālis n̄ solū ei q̄ accipit. s; & ei qui t̄ me mer-
sionis uocabulo eam sacro baptismate tingit. It̄ enā
spālis filia sacerdotis que ei peccata sua confitē. Om̄s
quos in penitencia suscipimus. ita n̄rī spāles sunt filii.
ut & ipsi quos ut nobis suscipientib; ut sub t̄ me mer-
sionis uocabulo mergentib; unda sacri baptismatis
regenerauit. Siquēst quoq; docens ammonet unū que
& sacerdotem ut null' causa fornicationis ad suā pen-
tenciam accedat. & scriptū ē. Om̄s quos in penitencia
accipim; ita n̄rī filii sunt. ut baptismate suscepti.
Qua p̄t̄ si q̄ hoc scelus p̄penauerit. n̄ solū dignitatis
honorem amittat. uerū etiā usq; ad exitum iugi
penitencie se subdat.

Si q̄s sacerdos cū filia spāli fornicat fuerit. sciat se q̄
ne ad uterū cōmississe. Idēo si femina laica ē. om̄a
derelinquat. & res suas paupib; dāt. & cōsua in
monasterio. dō usq; ad mortē seruiat. Sacerdos autē
& malū exemplū dedit hominib; ab omni officio
deponat. & p̄egrimando xv. annis peniteat. p̄tea
ad monasterium uadat. ibiq; cunctis dieb; uite
sue. dō seruiat. **Item leo pp. In conthendo cōiugio**

Qualis debeat eē ista sunt obseruanda.

uxore que habenda est secundum legem. uero casta et desponsata in
uirginitate. et dotata legitime. et a parentibus tradita spon-
si. et a parentibus accipienda. et ita secundum legem et iustum
publicis nuptiis in coniugium huiusmodi sumenda. et omnibus
diebus uite sue. nisi ex consensu. et causa uacandi detur
quoniam pro homine separanda. et si fuerint fuerit dunt
renda. si illa uiuente alia non ducenda. quia ad alteri reg-
num dei non possidebunt. et penitentia illi preceptura reci-
pienda. *Urbanus papa. Excommunicat quosdam presbiteros et clericos*

et quosdam bonos et personas ibidem seruientes in fel-
Patnarum iudiciorum *tare presunt.*
Ex emptis communitatis pastoralis officii debitum persoluen-
tes ecclesias cum bonis suis tam personis quam possessionibus
clericos uidelicet ac non aebos. et quosdam conuersos. et ratio-
nes quoque cum suis nichilominus rebus; quas fuerunt
tutos. et sine molestia esse statuum. Si quis autem contra
hoc facere presumpserit. et postquam factum suum recog-
nouerit. in fine dierum. xxx. spatium competentem non
emendauerit. alumnibus ecclesie. arceat. et anathema
nisi gladio feriat. *Inter nicholaus papa. Qui auctoribus*
pauperibus non arma ferentibus; in malum obuiunt ex-
illi qui peregrinos. ut auctores. cuiusque; scilicet. hinc. mii
meent

clericos . siue monachos . ut feminas . aut meretrices pau
peres deprecati fuerint . uel bona eorum rapuerint . in ima
lum eius obuiauerint . anathematis uinculo feriantur .

In digne emendauerit . **Ne prefationes in missa sint**
H uenim has nouem prefationes in sacro **cananda**
cathalogo tantum recipiendas . id est in albis pas
chalis . alia in die ascensionis domini . tertia . die pen
tosten . quarta in die natalis domini . v . in die appa
ritions domini . vi . de apostolis . vii . de sancta trinitate . viii .
de sancta cruce . nona de ieiunio . in quadragesima tan
tum dicendam . **Demetrius genis illusionis .**

Testamentum ueris legis hunc pollutum
dixit . n aqua lot fuerit . eiq; usq; ad uesperam in
tiare ecclesiam n coedict . **Q**uam alit pps spalis in
relligens . quasi p somnium eum illud reputat q temp
tatis in mundicia . ueris in imaginibus . in cogitatione
in quinat . **S** lauandus e aqua . ut culpam cogita
tionis lacrimis abluat . q n p ignis temptationis re
cessert . reu se quasi usq; ad uesperu cognoscat .
S e in eadem illusionis necessaria ualde discretio .
qua subtilit pensari debet . ex qua re accidat in
ti dormientis . In quando enim ex crapula . aliquando

ex nature supfluitate ul' infirmitate euenerit pollitio.
aliquando ex cogitatione. Equidem cū ex nature supflui-
tate ul' infirmitate euenerit. omnium hec illufio n̄ est
timenda. q̄a hanc anim' nesciens p̄tulisse. magis dolen-
dus est. qm̄ fecisse. Cū ḡ appetit' gule ultra modū
in sumendis alim̄tis rapit'. atq; idēco humor' recep-
taeilla grauant'. habet exinde anim' aliquē reatum.
n̄ tam usq; ad p̄hibitionē sacri misterii p̄cipiendi
& missay sollempnia celebrandi. cum festasse. aut fest'
dies exigit. aut exhibere ministeriū. p̄ eo qd' sacerdos
ali' de ē. ipsa necessitas cōpellit. Nā si ad sunt alii
qui implere ministeriū ualeant. illufio p̄ capulam
facta. a p̄ceptione sacri misterii p̄hiberi n̄ pot'. s; ab
immolatione sacri misterii ut arbitroe abstinere de-
bet humilit'. si tam̄ doctente turpi imaginatione.
n̄ cōcesserit. Nam sunt q̄dam qb' ita plerumq; illufio
nascit'. ut eorū anim' etiam in somno corpore positus.
turpib; imaginationib; n̄ sedet. Quā in re unū osten-
dit. ipsa mens rea. n̄ tunc peccatā in suo iudicio libera.
cū se. & si doctente corpore. nichil meminit uidisse.
tam̄ in uigiliis corporeis meminit se in igne ceci-
disse. Sin ḡ ex turpi cogitatione uigilantiis. aut illu-

fit in mente dormientis. patet animo reat' suis in det
ent aqua radice in quinnatio. illa pcellit. qd cogitant
scient' hoc pstat nescient'. **Item ysidorus. Vñ sit pec**

Non est peccatū qñ nolemes imaginib; nocturnis
illudim'. s; tunc peccatū. si ante q' illudam cogitacia.
nū affectib; puenim'. Luxurie qpe imagines qual in
uertate gessim'. sepe dormientib; in animo apparent.
s; in noxte. si n' cōcupiscendo occurrunt. Item Qui
nocturna illusionē polluit. quā uis ext' memoria
cogitacionū turpiū sese p'sentiat in quinnatum.
tam' hoc ut temptaret' culpe sue t'buat. in mun
diciamq; suā statim fletib; tergat. **Venustapher**

S genere symoniacorum.
unt n' nulli qui quidē nūmoy p'mia ex cedi
natione n' accipiunt. q' tam' sacros cōdines p'humā
na grā largiunt'. atq; de ipsa largitate laudis
solūm retibucionē querūt. hū nimirū qd' gratis ac
cipiunt. gratis n' t'buat. q' de impensio officio scēta
tis. ex petunt. nūmūm' fauorē. Vñ bene cū uirū
uistū p'pha desēberet. ait. Qui excutit man' suas ab
omni munere. Nō enī dixit solū. amunē. s; ab omī

munere. q̄a aliud ē mun' ab obsequio. aliud amanu. ali
ud a lingua. Mun' ab obsequio. ē seint' in debite impen
sa. Munus amanu. pecunia ē. Mun' a lingua. fauor. In
g' sacros ordines t̄bit. tunc ab omī munē man' exeu
rit. qm̄ in diuinis reb; n̄ solum nullā pecuniā. s; nec
etiā humanā grām requirit. **Eternā dāpnatio**

Sinem t̄uenit q̄ quolibet munere. ad sacriū
Si quis neq; seīs ordinē accedit.

in orb; pollens. ut neq; a clero p̄p̄o q; uocat' ut pul
satione coactus impudent' x' sacerdotū iam quoli
bet facinorae pollut' in iusto coedis amore. ut sedi
dis p̄tib; ois. siue cōmitatu. siue manuali serui
cio. siue fraudulentō munusculo. ep̄alem. seu sac
dotalem. n̄ lucro animay s; inanis gl̄e auaricia
fuit' dignitatem accepit. s; in uita sua n̄ sponte
reliquerit. eūq; in aspa moes penitencia n̄ in ue
nerit. p̄cul dubio in et̄num p̄bit. **In decretis eun
ciam. Membra de truncandis. domos in eedens.**

Sabiq; iudiciali auctoritate. ex cōmunicent'
Si quis membra truncationes ut domoy in
tendia fecerit. siue face uislerit. aut facienti cō
senserit. quo usq; de his uneniq; legalit' ut amica

bilit̄ coram ep̄o ciuitatis a iustiq; ciuib; n̄ emendauerit.
tamq̄ ethicus & publicanus ab om̄i x̄anoy collegio separet̄

S In canomb; apliy legit̄. **Qui semetipsum absci-**
dit non ordinet̄.

semetipsum .i. si q̄s amputauit s̄ uirgula n̄ fiat clericus.
& sui homicida ē dei cōditō is ē inimic⁹. Si q̄s cū clerico
fuerit abscidit semetipsum omnino dampnet̄ quia sui
homicida ē dei cōditionis ē inimic⁹. **Item innocētus.**

Q n̄ ē ordinand⁹ q̄ partē digiti uolens abscidit.

Qui partē cuiuslibet digiti uolens abscidit sibi
ipsi. hinc ad clerum canones n̄ admittunt. Cui s̄ cau-
su aliquo cōtingerit. dum aut op̄i rustice mo curam
impendit. aut aliqd̄ faciens n̄ sponte penitit. hos ca-
nones p̄cipunt & clericos fieri. & si in clero fuerint
n̄ ab scidi. In illis enī uoluntas ē iudicata que sibi
fuit ferrū iniecere. in istis s̄ casus uenā meruit. Simi-
lit̄ intelligendum ē de his qui p̄ languorem a medi-
cis secant̄. aut a barbaris abscidunt̄. aut a dñis cast-
rant̄. Neq; enī phibent̄ a clero qui digitū sibi uolens
abscidit. Et hoc enī de om̄ib; m̄bris intelligendū ē.

Si q̄ oculū casu amiserit. licet desit uoluntas. tam̄
sacerdotium adipisci n̄ pot̄.

X tanto facili exaudiuntur sacerdotes quanto apud dominum sunt digniores.
priores sacerdotes appellati in tempore. et peccata populi comedunt.
quia suis precibus ea delent. atque consumunt. quod quanto digniores fuerint. tanto facili in necessitatibus pro quibus clamant exaudiuntur. Ad romanam sedem quasi ad matrem ab

A omnibus appellatur.
Ad romanam sedem ab omnibus maxime tamen ab opprimitis
appellandum. et eorum iudicium quasi ad matrem. ut ei uberibus
interfuerint. auctoritate defendant. a suis oppressionibus
releuent. quia non potest. nec debet mater obliuisci filium
suum. Item iulii papae. Quotiens aliquis appellauerit.

Placuit audientia sua non neget.
a quibusdam ecclesiasticis iudicibus ad alios iudices
ecclesiasticos. et maiore auctoritate provocatum fuerit. au-
dientia non neget. Item Sixtus papa.

Si quis unum pulsatum fuerit in aliqua aduersitate.
necesse hanc seam et apostolicam sedem appellat. et ad eam
quasi ad caput suffragium habeat. ne innocens dampnetur
et aut ecclesia sua detrimentum patiat. Cyprianus papa.

Consanguinei accusatores ad usum extraneos testimo-
nium non dicant. nec familiares nisi de domo pro de-
umet. sed si noluerint. et in uice consenserint. in se ipso

Quoniam sacerdos mundum non facit leprosum. sic episcopus vel presbiter non alligat eos in somnibus suis. nec solunt innoxios. sed pro officio suo cum peccatorum uarietates audierit. scit qui ligandus sit uel soluendus. *Item aug. Desumo bono.*

Secundum catholicam fidem nec diabolus nocere quosquam potest. nec natura dei iniuste nocere cuiquam potest. nec noceri iniuste potest quemquam. Qui enim nocet ut ait apostolus reciperet hec que nocuit. *Item augustinus.*

Cepisti habere firrem tuum publicanum. Ligas illum in terra sed ut iniuste alliges inde. Nam in iusta uincula dirumpit. iusticia. Item Temerarium iudicium plerumque nichil nocet ei. de quo temere iudicatur. si autem qui temere iudicat. ipsa temeritas necesse est ut noceat. Item. Quid obest homini quod ex illa tabula uult eum delere humana ignorantia. si delibro uiuentium non eum delere in iqua conscientia. *Item aug.*

Senti de augustino quod quod habet. sola me in oculis dei conscientia non accusat. *Item Gregorius.*

In cunctis que in hac uita adquisita ueniunt. sola est scilicet nostris omnipotentis dei districtio pensanda. atque ad eam ipsum semper recurrendum. ut nulli lingua ibi impleat. uel conscientia non accusat. Que enim conscientia defendit.

liber e inter accusationes. liber siue accusatione ee
 n pot. si sola que in teri punit cōscientia accuset. **De**
 urā q̄ scētate absit. dānoꝝ iudicio ea que maledicoꝝ
 hominū rumorib; cōficta edimus. in qualicūq; mo
 dulo suspicionis ad duci. q̄a. y sacri eloquiū testimo
 nium tenem. ut mala maiora. cum forsitan dicunt.
 n pb̄ ata credi n debeant. si cicius pb̄ata ulcisci. **Hec**
 q̄ dpxi ut nimie leuitatis ee ostenderem. si q̄s mala
 grana crede studeat. que pb̄ari n possunt. **Un** scētā
 urā debet n̄tem suam a maledicoꝝ rumorib; atq; ob
 tractacionib; disuungere. y sola que in t̄ne uite s̄
 ad utilitatem subditoy p̄ficiunt cogitare. **Aug.**

In frustra dampnari. Tabhoie que d̄s iustificat.

If si ad tempus dampnaris ab homine. y si d̄re
 ris sententiā p̄ cōsiliis. Aliud e sella terrena. aliud
 e t̄bu. nal celeste. ab inferoꝝ accepit sententiam.
 a supioꝝ coronam. Item. Custodi int̄ in nocentiam
 tuam. y nemo opp̄mat causam tuam. p̄ualebit in
 te falsum testimoniu. s; apud homines. **Hū**quid
 apud ualebit y causa tua dicenda e. Quando d̄s
 erit iudex. ali testis qm̄ cōscientia tua n̄ erit. In t̄
 iustū iudice. y cōscientiā tuā noli timere. n̄ causam tuā.

Gō hōminū linguas s; cōscientias scire debem?

Let uba laudantiū sine utriusq; ad n̄tem sem-
p̄ recurrendum ē. et si in ea n̄ inuenit bonū qđ de-
nobis dī. magnā tristitiā generare debet. Et rur-
sum si in ea n̄ inuenit malū qđ de nob̄ homines lo-
cunt. in magnā leticiam debemus p̄silire. Quid enī
si n̄ om̄s laudant. cōscientia nos liberos demon-
strat. **H**abem̄ paulum dicentem. Gl̄a n̄a hec est
testimoniū conscientie nr̄e. **J**ob q; dicit. Ecce in
celo testis meus. Si ḡ ē nob̄ testis in celo. testis
in corde. dimittam̄ stultos foris loq; qđ uolunt.
Quid enī aliud detrahentes faciunt. n̄ in puluere
sufflant. in oculos suos t̄ram excitant. unde
plus detractionib; p̄flant. in de magis mel uerita-
tis uideant. **V**ocandi tam̄ sunt et ipsi. et tranquil-
le ammonendi. eisq; satis fieri modis om̄ib; debet.
scientes qđ de iudeis dñs dicit. ne forte scandalizem
eos. Si aut̄ satis fieri sibi exueritate noluerint. ha-
bem̄ cōsolationē in euglio qm̄ aspicias. **C**ū enī dñs
dichū fuisset. scis qđ audito hoc uerbo scandalizati
sunt iudei. respondit. **S**inite illos. ceci sunt. duces
cecoꝝ. **P**aul; q; apls ammonet dicens. Si fieri pot̄

quod ex uobis est. cum omnibus hominibus pacem habentes. Dictu-
 rum cum omnibus pacem habentes. hoc difficile esse perspi-
 cientes. promisit si fieri poterit. et subiunxit quod fieri poterit. uel
 dicit quod ex uobis est. quia si nos in mente caritatem erga
 obdientes seruare cupimus. et si illa nobiscum pacem
 non habuerint. nos tamen sine dubio cum illis habemus.

Quomodo penitentes ad penitentiam accedant.

Penitentes autem tempore quo penitentiam
 petunt impositione manuum et cilicium super
 capita a sacerdote. sic ubique statutum est consequantur.
 Si autem comas non deposuerint. aut uestimenta non
 mutauerint. abiciantur. et non digne penituerint.
 non recipiantur. Iuuenibus etiam penitentiam non facili-
 ter committenda est. propter etatis fragilitatem. Vt
 cum tamen omnibus in morte positus non est negan-

Quae sint obseruanda in sollempni peni-

tentia.
 In capite quadragesime omnes penitentes qui publica suscipiunt aut susce-
 perunt penitentiam ante fores ecclesie representent se
 episcopo ciuitatis. saccos induti nudis pedibus uultibus
 in terra demissis. reos se esse ipso habitu et uultu
 praestantes. Ibi ad eum debent de chano. et archi-

pbr̄i. parrochiaz. & pbr̄i penitenciu. q̄ eoz cōuerſa
tionē diligent̄ in ſpicere debent. & ſcđm modum
culpe penitenciā p̄ſatos gradus in iungē. Poſt
hec eos in eccliam in troducant. et cū omni clero
vñ penitenciales pſalmos in t̄ram p̄ſtrati cū la
cimis p̄ eoz abſolutione decantēt. Tunc ep̄e
ſurgens ab oratione. iuxta qđ canones iubent
man⁹ eis in ponat. aquā benedictam ſup eoz
aſſegat. cinerē prius mittat. Deinde cultio ca
pita eoz opiat. & cū gemitu & crebris ſuſpiriis
denuntiet eis qđ ſicut adam p̄ iect⁹ eſt depa
radiso. ita & ipſi p̄ peccatis ab ecclia abiciunt.
Poſtea iubeat miniſtris ut eos ext̄ ianuā ecclie
expellant. Clerus v̄ ipſe quat̄ eos cū reſponſo
rio. In ſudore uult⁹ tui uelceris p. t. & ceta.
ut uidentes ſcām eccliam p̄ facinorib; ſuis tre
meſactam atq; cōmotam. n̄ paruipendant
penitenciam. In ſacra autē dñi cena. rurs⁹ ab
eoz dechanis & eoz pbr̄i. ecclie humib; reſpen
tent. In maguntienſi cōcilio. Nō ē deleganda cō
Q munitio hiſ q̄ in patibulis ſuſpendunt.
Veſtitū eſt ab aliquibus

fr̄ib; de his qui in patibulis suspendunt̄ p̄ suis scelerib;
 post cōfessionē deo pactam. utrū cadauera eorū ad ecc
 lias deferenda sint. & oblationes p̄ eis offerende. & mis
 se celebrande. an non. Quib; respondem. Si om̄ib; de
 peccatis suis puram cōfessionē agentib; & digne pen
 tentib; cōmūno in fine scdm̄ p̄cepta canonū danda
 est. cur canones cōmunionē ut sepulturam eis
 in terdicunt. qui p̄ peccatis suis penā extremā p̄
 soluerunt. & cōfitent̄. ul' cōfiteri desiderant. Sep
 tum ē enī. Non iudicat d̄s bis in. diplum.

S Aug. n̄ peccat. q̄ ex officio nocentē interficit.
 Si homicidiū ē hominē occidere. pot̄ aliquan
 do sine peccato. Nam miles hostem. & iudex ul' mi
 nister ei nocentem. & cui forte in utro atq; impru
 denti telum manu si git. n̄ in uident̄ peccare cum
 hominem occiderint. S; nec etiā isti homicide
 appellari solent. **Penitencia ei qui n̄ bene sacri**
Qui bene n̄ custodierit **ficium custodit.**
 sacrificium. et mus uel aliqd̄ aliud animal illd̄
 comederit. xl. dies peniteat. Qui aut̄ pdiderit
 illd̄ in ecclesia. aut pars ei ceciderit. & n̄ in uenta
 fuerit. xxx. dies peniteat.

I pbr missa n̄ celebret in altari q̄ ep̄e eo die celebravit.
Et altari quo missam ep̄e cantavit. pbr eo die altam
celebrare n̄ p̄sumat. **¶** Baptizent de q̄b; ignoat an

Parvulos qui parentib; baptizati sunt.
sub tracti sunt. q̄ an baptizati sint an n̄ ignoat.
ut eos baptizare debeas sedm̄ patrū tradicionel.
si n̄ fuerint qui testificent. racio poscit.

Ad baptizandi officium. q̄ ad uestimenta altaris tanam
da sacerdotes p̄a debent habere uasa.

Om̄s pbr qui fontem lapideū habet nequeat.
vas cōnemens ad baptizandi officium solum ha
beat. qd̄ extra ecclesiam n̄ deponeret. Similit̄ ad cor
porale lavandum. rad pallas altaris p̄a habeant
vasa. in quib; nichil aliud fiat. **¶** ygn̄ p̄. **¶** Quando

Secclesia denuo ē cōsecranda. si salib; tantū ex aer
si motū fuerit altare. denuo cōsecret̄ ecclesia. Si rāda.
parietes mutant̄ q̄ n̄ altare. salib; tantū exorret̄.
Si homicidio ut ad ultro ecclesia violata fuerit. dili
gentissime expurget̄ q̄ denuo cōsecret̄. **¶** In ex n̄ cō

Ecclia. **¶** Ecclesia semel cōsecrata. q̄ sit in con
celsis semel dō cōsecratis. n̄ debet iterū secunda.
cōsecratio adhiberi. n̄ aut ab igne exuste. aut san

~ 1001 ~ 11 ~
guntis effusione. aut cuiquam semine pollute fuerit.
quia sic in fatis a qualicunq; sacerdote. in nomine
p. v. f. v. s. e. semel baptizatus. n̄ debet iterū bap-
tizari. ita nec locus dō dicatus it̄m cōsecrandus ē.
n̄ p̄t̄ eas causas quā sup̄ memorauim⁹. Si tam̄ fide
scē t̄ntatis tenuerunt. q̄ eum cōsecrauerunt.

Ex cōcilio t̄burienti. In om̄i ecclesia cōbusta missa

C **possit celebrari.**

Concedim⁹ etiā ut sicubi qd̄ peccatis n̄r̄s exigen-
tior; plurimū factū ē. a normannis ⁊ a selauis. ⁊
ab ungaris ⁊ a malis x̄anis seu aliquo q̄licūq; in eccle-
siae fuerint in cense ⁊ cōbuste. in capellis cū tabula con-
secrata missas it̄m celebrari p̄mittim⁹. donec eccle-
ipse restaurari queant. In t̄nē v̄ positas si ecclesia
desuerit. sub dno. seu in tentaculis. Item. Si tabu-
la altaris cōsecrata fuerit. eccl̄a; sacra mysteria
ad id officium p̄tinencia ibi affuerint. missarū
sollemnia celebrari cōcedimus. **In piculo cōf̄**

ritis. penitencie quantitas n̄ ē in ponenda. s̄

A **u in firmis in piculo mortis in notescenda.**
positis. pura ē in querenda cōfessio peccatorū. n̄
tam illis in ponenda est quantitas penitencie.

ſ; in notefcenda . & cum amicorū orationib; & elemofinay
ſtudius pondus penitencie ſubleuandum . ſi forte
ingrauerint ne obligati ex cōmunicatione & cō
ſecio uenire ſiant alieni . A quo piculo ſi diuinit⁹
electus & erect⁹ cōualuerit . penitencie modū aſa
ēdote ſibi impoſitum diligent^r obſeruet . Et idō
ſedm auctoritatem canonicam ne illis ianua pie
tatis cauſa uideat^r . orationib; & cōſolationibus
eccliaſticis ſacra unctiōe olei in uncti ſedm
ſtatuta patrū ſecū cōmunionē in aſci reſiciant^r .

**Ex cōcilio carthaginienſi . Aliq; teſtimonio mo
rtuus reſcēdit ſi obmutuit & iſrenſim uſq;**

Is qui in inſirmitate penitenciā petiit fuerit
ſi caſu dum ad eum ſacēdoſ in uita⁹ uenit oppreſſis
inſirmitate obmutuerit ul' in ſrenſim cōuerſ⁹
fuerit . dicunt teſtimonium . qui eū audierit &
accipiat penitenciam . Et ſi cōtinuo ēdit^r mortu
rus . reconſcēt p manus impoſitionem . & in fundat^r
ori ei⁹ euchariftia . Si ſup uixerit . ammonēat aſu
p̄dictis reſtib; peccioni ſue ſatis facturū . & ſub
dat^r ſtatutis penitencie legib; . quandū ſacēdoſ
qui penitenciam dederit pbauerit . Item . Peniten

tes. qui in infirmitate uaticum eucharistie accep-
unt n̄ se credant ab soluto sine manū impositione.
si sup uixerint **Decime alacis n̄ possideant. 66.**

Decimas quas in usu pietatis cōcessas. **v. an.**
et canonica auctoritas demonstrat. alacis posside-
re. a p̄lica auctoritate p̄hibem. Sive enī ab ep̄is ut re-
gib; ut quib;libet p̄sonis eas accepit n̄ ecclie red-
diderunt sciunt se sacrilegū om̄i cōmittē. et ne-
clampnationis p̄iculum incurrē. Oportet autē
cōgruenti nos decimas et p̄micias quas iure sacdo-
tum et sanctorum ab om̄i p̄lo accipere. quas fide-
les dño p̄cipiente offerunt. iuxta illud uaticinium
malachie p̄phē. In fere omne decimationē in hoc
reū meum. ut sit eis in domo mea. **h**al v̄ decima
sub manu ep̄i fore censem. ut ille qui cunctis p̄ ē.
omnib; iuste distribuatur. ut ne quequā p̄sona ho-
norabilius exhibeat. unde alii scrupuloso coele-
mouent. s; sunt om̄ia cōmunia. q̄ in honestum
uident. ut alii sacerdotes habeant. alii v̄ detrimēti
pariant. **S**i sic est una fides catholica. ita necesse
est ut ille qui p̄uisce est loci quā uis mul-
te sunt ecclie. oib; tam fidelit̄ distribuatur.

ep̄oz

Peruenit ad nos fama sinistra qd̄ qd̄a *Itē de eodē.*
n̄ sacerdotib; p̄p̄e dioec̄sis decimas atq; x̄m̄oz oblationē
of̄erat; s; poti laicalib; p̄sonis multū indelicet sine serm
toz. I qd̄ q̄m̄ ē etiā of̄angueis. Vñ si q̄s ammodo ep̄e in
uent̄ fuerit hui p̄cepti diuini transgressōe. in t̄mari
mos herethicos. atq; xp̄e n̄ minū habeat. q̄ sic ne
eena synod̄o desimomaer̄ censuit. q̄ q̄ dat ep̄e q̄
recipiunt ab eo laici sine p̄cio sine beneficio. et
in in cendū ignib; deputent̄. *Pascal̄ p̄. Ex cōmu.*

Si q̄s cleric̄ abbas. n̄ uent̄ q̄ p̄ laicos eccl̄ias optinet
monachus. p̄ laicos eccl̄ias optinuerit. scdm̄ aplōz
scōz canones. antiocher̄ cōcilii cap̄lm̄. ex cōmu
erioni sub iaceat. *Itē alexander p̄. u. Null̄ cle.*

Per laicos nullom̄ r̄ic̄ eccl̄iam p̄ laicos optineat.
quibet cleric̄. aut p̄br̄ optineat eccl̄iam. nec
gr̄is nec p̄cio. Null̄ habitū monachi suscipiat.
sp̄e. aut p̄missionē habens ut abbas fiat. Null̄
p̄br̄ duas habeat eccl̄ias. *Urban̄ p̄. u. aut. Sine.*

Duoluntate ep̄oz decimas eccl̄ias alac̄is n̄
decimas eccl̄ias alac̄is suscipiant monachi.
monachi n̄ suscipiant. absq; cōsensu. uolunta
te ep̄oz. qd̄ si alit̄ p̄sups̄erit. canonice uic̄ioni
subiaceant.

Ite ex decreto bonifacii p[apae]. Ep[iscopu]m & fr[ater]n[u]m c[on]silio. mo-
nasteriu[m] ad meliorandu[m] in aliu[m] locu[m] pone[re] q[ua]sq[ue]

Si q[ui]s mult[um] monasteriu[m] suu[m] ad n[on] p[ro]hibet
meliorandu[m] in aliu[m] locu[m] pone[re]. fiat cu[m] c[on]silio ep[iscopu]m &
fr[ater]n[u]m suor[um] & dimittat p[ro]p[ri]u[m] i[n] p[ro]p[ri]o loco administra-
eccl[esi]e. **Ite** ex c[on]cilio toletano. Sine uoluntate fr[ater]n[u]m.
aliqu[em] defu[n]cti p[ro]p[ri]u[m] abbas & ep[iscopu]s sibi substitu-

Cre ut si sibi sup[er] pone[re] non ualet.

Congregatio debet eligere sibi abbat[em] p[ro]p[ri]u[m] abbat[is]
morte & eo uiuente si ip[s]e discesserit & peccauerit. Ep[iscopu]s
enim n[on] debet abbat[em] uolente[m] retine[re] i[n] locu[m] suu[m]. Ip[s]e aut[em]
n[on] pot[est] aliqu[em] ordina[re] defu[n]cti p[ro]p[ri]u[m] ut amicus. sine
uoluntate fr[ater]n[u]m. **Quid sit sacrilegium.**

Sacrilegiu[m] e[st] quodlibet q[ui]s sacru[m] uiolat & auferen-
do sacru[m] de sacro & sacru[m] de n[on] sacro. & n[on] sacru[m] de sa-
cro. **Ite** sacrilegium co[m]mittit[ur] q[ui] uiolenta[m] & impias
man[us] i[n] clericu[m] i[n]ue[n]it. Porro ip[s]u[m] sacrilegiu[m] du-
plicite[r] co[m]met pena[m] pecuniaria[m] uidelicet & exco[m]muni-
cationis. Pecuniaria eis p[ro]soluenda e[st] ad quos querimo-
nia sacrilegiu[m] p[er]tinet. **U**n[de] iohannes p[ap]a scribit omib[us]
ep[iscopis]. **De multiplici pena sacrilegiu[m] & genere.**

Quis quis i[n]uent[us] fuerit reus sacrilegiu[m] ep[iscopis] ut abbatib[us]

sive p' sonis ad quos querimonia saclegū iuste p'ruerit.
xxx. libras examinati argenti purissimi cōponat. Sacle-
gum cōmittit. si q's infregerit eccliam. ut. xxx. ecclesiasticos
passus. q' in circuitu ecclie sunt. ut que in fra p'dictos pas-
sus fuerint. aliqd in de diripiendo ul' auferendo. sen-
qui in iuria ut ablationē rerū in tulerit clericis arma
n' ferentibz ut monachis. sine dō denotis. omibzq;
ecclesiasticis p' sonis. Capelle que sunt in fra ambitum
muroꝝ castelloꝝ n' ponunt in hac xxx. passuū obser-
uatione. Similit' saclegū cōmittit. auferendo sacrū
delacro. ut n' sacrū delacro sine sacrū deñ sacro. **Itē**

Si quis domū di inolauerit. aliqua sine licentia
im' cui cōmissa ē dinoscit in de abstraheret. ut ecclesiasti-
cis p' sonis. i iuria fecerit. donec i cōuentu ammonit'
legittime satis faciat. sciat se cōmunionē. cē pua-
tum. Si v' p' sedam. v' tēiā cōventionē. cōi epō satis
face' detractauit. saclegū p'iculo ab omibz obnoxii'
teneat. ita ut sedm aplm nemini fidelium miscerit. **Itē**

Hū q' monasteria. v' loca dō dicata & ecclesias intringunt
et deposita ut alia quehbet ex in de abstrahunt. dāp-
nū nouies cōponant. v' cōmunitatē triplicet. et ue-
lit saclegū canonice sentencie subigant.

**He alexander pp. u. graduu uarietate multent.
q clericos occidit. Ex libro v. capitulox.**

Qui subdiaconu occiderit. ccc. solidos coponat. q
diaconu. cccc. q pbrm. vic. q epm. d. cccc. q monachu
. cccc. Item ex eodē libro vi. Qui occiderit monachu aut
clericu. arma relinquat. & do in monasterio seruiat.
cunctis dieb; uite sue. nuqm ad scdm reusur. et vii
annos publicā penitentiā agat. **Item innocenti**

Si quis suadente diabolo hui pp. sedis.
sacerlegu in cui incurrerit. qd in clericu t monachu
uolentat iecerit man. anathematis uinculo subiace
at. null epox illu absolue psumat. n in actis urgen
te piculo. denec aplico cōspectu pferret. uel manda
ti suscipiat. **De monachox quiete. 66. omnib**

Quam sit necessariu monasterioy quieti epif.
p spicē. In edicm in nomine dñi nri ex audo
ritate beati pet aplox pncipis. cui incc hinc romane
ecclie p fidemur. ut null epox am. sciaz utt
psumat de redditib; ut car tis. monaste
riox ut de cellis ut nullis que ad. capri
nent. quocūq; in seu qualibet occa. sione in
minuere ut doles ut in missiones aliquas facere.

Et tñm. Defuncto abbe cui cuq; cōgregationis n̄ extraneus
eligat. n̄ decadem cōgregatione que s̄ p̄a uoluntate
cōces firm̄ societate elegerit. Ad si aptā in t̄ se p̄sonā in ue-
nire nequuerit. sollet s̄ de aliis monasteriis eligant
ordinandū. Et tñm. Parit̄ aut̄ custodiendū ut in ui-
to abbe ad ordinandū alia monasteria aut ad ordi-
nes sacros ut clericat' officiū tolli ex inde monachi
n̄ debeant. Et tñm. Nullus monachū sine testimonio
q̄ cōcessione abbe in ecclia aliqua teneat. ut ad a-
lique honore p̄moueat. Hinc septim' n̄r̄ paginā
om̄i futuro in tempore ab om̄ib; ep̄is firmā sta-
tutiū. illibitāq; seruari. ut q̄ sue ecclie inuante
dño tantūm sint iure cōtenti. q̄ monasteria ecclia-
sticis cōdicionib; seu angariis ut quib;libet obse-
quis seclariis; nullom̄ subiaceant. nullis canonicis
iuris; deseruiant. s; remotis uexationib; q̄ cum
tis q̄uamlib; diuinū opus cū sūma animi deuo-
cione p̄ficiant. *P̄ q̄ art. In punare cō-
pellit. q̄ q̄ pellit. p̄ iuris n̄r̄;
cōpuls' ad nō sciens habet.*
*Q*ui p̄ iuris n̄r̄; utriq; sunt p̄ iuris. dñs. miles. Dñs
quia p̄cepit. miles q̄ plus dñm q̄ animā dilexit. S.

liber ē. xl. dies in pane & aqua peniteat. ⁊ vii. sequen-
tes annos. Si seruus eide. tres quadragesimas ⁊ legi-
timas ferias peniteat. **Qua pena sit ferendus.**

S qui necessitate coactus p̄iurat.

Si q̄s coact⁹ p̄iura redimenda. ut p̄ qualibet cari-
sa ut necessitate p̄iurat. q̄ plus corp⁹ q̄ animā di-
lexit. tres quadragesimas peniteat. alū iudicant
iii. annos. unū ex his in pane & aqua. **Itē gelasius**

S i p̄iurat ⁊ alios p̄iurare fac̄. qua pena
⁊ alios sciens in p̄iurium duxerit. xl. dies penite-
at in pane & aqua ⁊ vii. sequentes annos. ⁊ nūq̄
sit sine penitencia. ⁊ alii si cōsen fuerint. similiter
peniteant. **Itē aug⁹ in sermone de collatione sc̄i**

Iobis baptiste. homicida uincit. q̄ sciens ad pu-
ne qui hominē puocat. rui aliquē cōpellit.
ad iuracionē ⁊ sc̄it eū falsū eē iuraturū. iancti ho-
micida. quia homicida corp⁹ occisus ē. ille ani-
mā. immo duas animas. ⁊ ei quē iurare puocant
⁊ suā. Sc̄is uerū eē qd̄ dicit. ⁊ falsū qd̄ ille dicit ⁊ iu-
rare cōpellit. Ecce iurat. ecce p̄iurat. Tu qd̄ iue-
nisti. Immo ⁊ tu p̄isti. q̄ de illi morte. sacrari uolueris.

**hē. n̄ peccat. q̄ iuramentū exigit ab eo quē nescit
falsum iurare.**

Qui exigit iuramentū. multū in t̄ est si nescit illū iuraturū
falsū an scit. Si enī nescit & idō dicit iura in. ut fides ei sit.
n̄ ē peccatū. tam̄ humana temptatio ē. Si autē scit eum
fecisse. & cogit eū iurare. homicida ē. Ille enī se suo pu-
rio in t̄ emittit. s; iste manū in t̄cientis & in p̄ssit. & p̄ssit.
Item ex cōcilio maguntiensī vsq; ad exitū uite.

Si q̄s cōmūct' fuerit alios ad falsa testimonia ut p̄iuria
attraxisse. ut quacūq; corruptione sollicitasse. ipse q̄dē
usq; ad exitū uite n̄ cōmūctet. hū v̄ qui ei in pu-
rio cōsensisse pbant. postea ab omī testimonio s̄ remo-
uendi. & sedm̄ in famiā notabunt. Item Qui au-
dit aliquē falsum iurare & tacet. delinqt.

De eo qui caliditate ūbō iurat. ysidorus.
Quacūq; arte ūbō q̄s iuret. d̄s tam̄ q̄ cōscientie
testis ē. ita hoc accipit sic ille cui iurat in t̄lligit.
Duplicit' autē reus fit. q̄ dī nom̄ in uanū accipit.
p̄ximū dolo caput. **Iurū ē qui sup lapidem**

Ecce dico caritati ur̄ falsum iurat.
qui p̄ lapidē iurat falsū p̄ iurū ē. Vñ dico hoc q̄

multi in hoc fallunt. & putant quod nichil est per quod iurant nisi se domine teneri per iuramentum. Profecto per iuramentum est. quod id quod scilicet non putat. falsum iuramentum. Si tu illud scilicet non putas. scilicet putat cui iuratur. Non enim quando iuratur tibi aut lapidi. sed primo iuratur homini iuratur ante lapidem. sed non quod non ante dominum. Non te audit lapis loquens. sed punit te deus fallens.

Iheronimi. Nulla fiat pro illis oratio. quae se

Placuit ut huiusmodi qui ipsi voluntarie ipsos occidunt. aut per ferrum. aut per uenenam. aut per precipitium. aut suspendium. ut quolibet modo in ferunt morte. nulla pro illis in oblatione commemoratio fiat. neque cum psalmis ad sepulturam eorum cadavera deducantur. Multi enim sibi hoc per ignorantiam usurpant. *Democentiarus*

*in nocentius. u. uniuersali concilio generaliter
essima quidem de populo constituit dicens.*

Plaicem & uendam in homicidiorum malicia auctoritate dei & beatorum apostolorum petri & pauli omnino detestamur & interdici. Si quis ergo per huiusmodi prohibitionis promulgationem malo studio siue per oculos siue per uindicta ignem apposuerit. ut apponi fecerit. ut appositionibus consilium & auxilium scienter tribuerit. excommunicetur. & si mortuus fuerit. in homicidiarum carceribus careat sepultura. nec absoluat. nisi per

dampno cui iussit sedm facultate sua resarcito & iuret
se uteri igne non appositurum. Penitencia aut ei detur
ut iherosolimis aut i hispania sin seruitio di p annu in
tegrum pmaneat. Si qd aut ep̄e ut archi ep̄e hoc relaxa
uerit dampnum restituat & p annu ab officio ep̄ali ab
stineat. Sane regib; & pncipib; faciente iusticie faculta
tem cōsultis ep̄is archi ep̄is n̄ negam'. Aug' ad ualeri

Antē omnia peto ut cogites **uincunt.**
u. No edmes sunt merita nos deo con

religiosa prudentia tua michi eē in hac uita & maxime
hoc tempore. fieri? leui? & hominib; acceptabilis.
ep̄i aut pbr̄i. aut diaconi officio. si p̄fuctorie aut ad
ultrae: resagat. s; michi apud d̄m miserabili aut
tristis & dampnabilis. Item michi eē in hac uita &
maxime hoc tempore. difficili? laboriosus. piculosi?
ep̄i. aut pbr̄i. aut diaconi officio. s; apud d̄m michi be
atus. s; eo m̄ militet quo n̄ impare iubet. Quis
aut sit modus. nec apuericia. nec abodolecentia.
mea didici & eo tempore quo discere cepam. uti m̄
facta ē merito peccatorum meorum. Nam quid aliud est
mē nescio. ut sedis loc' tabernaculoy m̄ traderet. qui
remū tenere non noueram.

I Stephan' ylaro. Que yfone infames habeant.

Infames esse eafpional dicimus. que p aliqua culpa notant infamia. i. omnes qui xpiane legis normā abiciunt. & statuta eccliaftica cōtempnunt. Similit' fures & faclegos et omnib; capitalibus cōmibus irretitos. Sepulchroy quoq; uiolatoref & omf qui ad uerfus patref in dilerete armant. q̄ in oī mundo ifamia notant. Similit' r̄ieftuofos homicidal. puurof. maleficol. raptoref. ueneficol. adu'tof. depublicaf bel luf fugientef. & q̄ i digna petunt ſ loca tenē aut facul tatef ecclēe auferēt i iufte r̄q; fr̄f calūpniant aut ac culant r̄ ūpbant. It̄ i nocentef p̄ncipū animū ad iracundiā puocat r̄ oſ anatematizatoſ. I'pluf' hū omf in quā. nec ad faciof ordinef debent p̄ ue hi nec iſt. nec liberti. nec ſuſpecti nec rectā fidem uel dignā conuſationē n̄ habentef ſūmoſ ſaēdo tel poſſunt accuſare. ¶ Item fabianuf pp

Quicūq; ſciens ſe puuauerit. xl. dief in pane & aqua & ſeptem ſequenteſ annoſ peniteat. & nūq; ſit ſine penitencia & nūquā iuſteſtimoniū re cipiat communionē tam poſt hec accipiat.

deg. d. v. **N** unquam de manu aut oculis tuis liber psalterii
discedat. dicat ad uerbum oratio sine intermissione
ne. uigilet sensus. nec uaget cogitationibus patens
corp. partemq; animus tendatur ad dominum. Iam uince
patientia. ama sapientiam scripturarum. euecta car
nis non amabis. Non uacet mens tua uariis per
bationibus. quasi in pectore in se derunt dominabun
tur tui. et te deducunt ad delictum maximum. facito
aliquid operis. ut semper diabolus te inueniat occu
patum. Si apostoli habentes de euglio potestatem uiuere.
laborabant manibus suis ne quem grauarent. et
aliis tribuebant refrigeria quorum spiritualibus debe
ant in ante carnalia. cur tu inuisus tuos succes
sua non appares. Vel fuscilla terre iunco. ut capul
trum lentis plecte uiminibus. Sicut humus are
ole. equo limite diuidat in quibus cum holerum
sunt iactata semina. ut plante per ordinem
positae aque ducant irrigue. hic pulcherri
mox uersuum spectator assistens. Ecce super
uo eliuosi tramitis unda. elicit illa cadens
raucum per deuia murmur. Saxa sciet scatebris

arantia temperantia. Inserant fructuose arbores uel
 gemmis & surculis. ut paruo p̄ tempe laboris tui dulcia
 poma. Apū fabricare aluearia ad quas remittunt sa
 lomoni puerbia. Monasterioy ordinē ac regiā disci
 plinā in paruis discere tempib. Texant & lina capiendis
 piscib. Scribant & libri ut & manus opet̄ cibos. & aīa
 lecture lectio. In desideris ē om̄is ociosus. Egyptioy
 monasteria hunc more tenent. ut nullū absq; ope et
 labore suscipiant. n̄ tam p̄t̄ uictus necessaria. quā
 p̄t̄ anime salute. ne uāgent̄ p̄nitiosus cogitatioib.
 & uita fornicantis seim̄ om̄i transeunti diuareent
 pedes suos. Et in sequentib. Ued̄ g. Fibunt om̄s qui
 in urbib. habitant. Ecce illi qui fruunt̄ suis rebus
 ministrant̄ eccl̄is. ad eunt balnea unguenta non
 sp̄nunt. & in om̄i flore uersant̄. Ad qd̄ an̄ respon
 di. & nunc breuit̄ respondeo me in presenti opus
 culo n̄ de clericis disputare. s; monasteriū īstituē;

Placuit nob̄ con muni oculo. ut nullus mona .16. 1. 1
 choy p̄ lucio t̄reno demonasterio exire nefandissi
 mo ausu p̄sumat. neq; se qualib; eūq; negociis im
 plicet. s; sit claustris suo content̄ q̄a sic piscis ^{line} aqua
 uita. ita sine monasterio monachus. Sed et itaq;

Solitari & taceat: quia mundo mortuus ē. dō autē uiuit
non ē. Monas enī grece: unus. acos grece: tristis. Vnde
dicitur monachus. i. unus tristis. Sedeat ḡ tristis & officio
suo uacet.

Sunt non nulli nullo doctate fulti audacissimo
quidem zelo magis amaritudinis quā dilectionis in
flammati asserentes monachos quia mundo mortui
sunt & dō uiuunt sacerdotalis officij potencia in
dignos. neq; penitentiā ne xpianitate largiri. neq;
absolueri posse p̄ sacerdotalis officij diuinitas sibi
inunctā potestate. sed omnino labunt. Neq; enim
beat⁹ benedict⁹ monachoy p̄ceptor. almiticus huūmo
di rei aliquom̄ fuit int̄ductor. s; eos seculariū nego
roy eduxit exptes fore tantūmodo. Quod qd ē ap̄lic⁹
docuit. & omniū scōy patrū instructis n̄ solum
monachis. s; etiā canonicis magnope impat. Hemo
enī militans dō implicans se negociis secularib⁹. Tan
toy ḡ patrū instructi exemplis q̄b⁹ piculosisimū
ē refugari credim⁹ a sacerdotib⁹ monachis ligandi
soluendiq; officij dō opante digne amministrari.
si eos digne rigerit hoc ministerio sublimari.
Decertantes ḡ māchice p̄fessionis p̄bros sacerdotat

potentie auctore officio omnimodo precipim ut ab huius
 modi ausibus repellantur in posterum quia quanto quisque est cel
 sior tanto et illis erit potentior. His omnibus
 auctoritatibus perspicue monstrat monachos posse peniten
 tiam dare baptizare et cetera sacerdotalia officia licite
 administrare. Quod uero populi electione episcoporum in statu
 cione et abbatis consensu potestate sua ualeant ex
 equi. Ieronimi Gregorii auctoritate probatur.

em

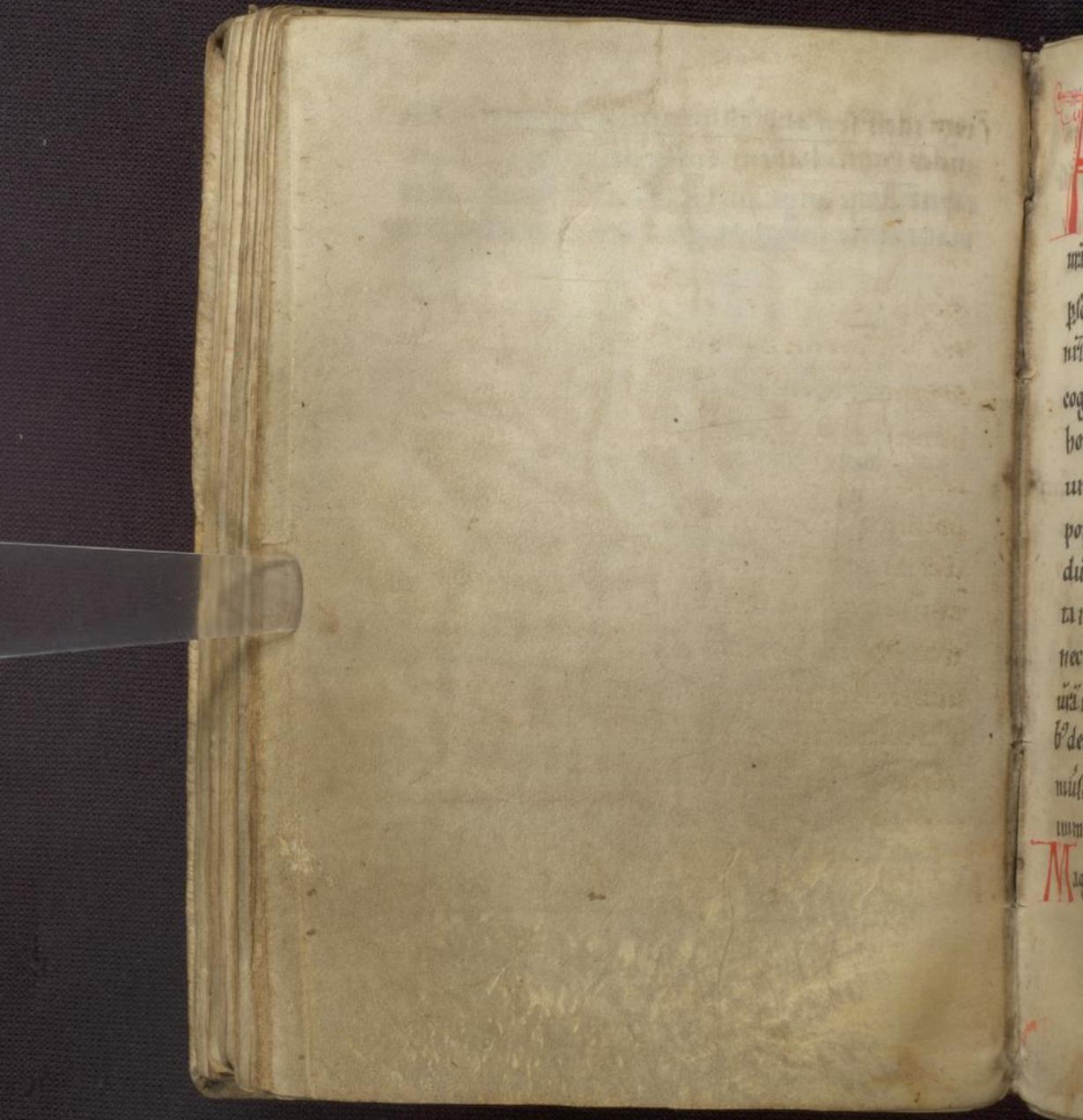
Communis uita est omnibus
 necessaria frater et maxime his qui deo irreprehensibili
 liter militari uolunt. Communis enim usus omnium
 que sunt in hoc mundo omnibus esse hominibus debuit
 sed per iniquitatem alius hoc dixit esse suum et alius istud
 et sic inter mortales facta est diuisio. Denique Gregorius quidam
 sapientissimus hec ita esse sciens communia debere aut
 esse amicorum omnia. In omnibus autem sunt sine dubio
 coniuges. Et sic non potest in quod diuidi aer neque splen
 dor solis ita nec reliqua que communiter omnibus da
 ta sunt ad habendum diuidi debere. Si habenda sunt diui
 di debere si habendum diuidi si habenda esse commu
 nia. Unde et dominus per prophetam loquitur dicens. Ecce quoniam
 bonum et quia iocundum et cetera. Istius consuetudinis

more recto etiā apti eorū; discipuli ut p̄dictū est
una nobiscum & uobiscū communē uitā duxerunt.
Ut enī nostis erat multitudo eorū cor unū & ani-
ma una. nec quisquā eorū aut n̄m de his que pos-
sidebant aliquid esse suū dicebat. Sed omnia
illis & nobis erant communia nec quisquam erat
agens inter nos. Omnes uero qui agros uel domos
possidebant uendebant eos & precia eorum et
cetera que habebant ponebant ante pedes
ap̄tōy. & diuidebatur singulis p̄ ut cuiq; op̄e

N Attinet hic Albe Lib. or̄. Cyst. Albag. sp̄re
Nulla edificia ualia in atrio construant̄ ecclie
nisi tantum clericorum.

D Quisq; eorū tollat nullo se munē soluat
Duo sunt genera xp̄ianorū. Est autē unū genus
quod mancipatū diuino officio. & debitum contem-
plationi & orationi ab omni strepitu temporalū
cessare conuenit: ut sunt clerici & d̄o deuoti. ui-
delicet cōuersi. Cleros enī grece. latine interp̄-
tatur sortis. inde huiusmodi homines uocant̄ cleri-
ci id ē sorte electi. Hos enī d̄s in suos elegit. Itū nāq;

Reges id est se & alios in uirtutibus regentes. Et ita
 in deo regnū habent et hoc designat corona in
 capite. Hanc coronam habent ab institutione ro-
 mane ecclie insignio regni quod archiepo expectatur;

74
A Epistole bernhardi abbis clareuall.
Amantissimo pat̄ r̄ dñō in noc̄ fr̄. B. clareu
abbat̄ modicū id qđ ē. Memini me ad
ur̄am sc̄bendo sc̄ritatē nr̄i archiep̄i cōm̄dasse
p̄sonā nec penitet. Hā tot pene habeo
nr̄i testimonij approbatores q̄t ille suis
cognitores. Qđ si y electionē factā de
homine y m̄dauit hoc q̄q; eligencij
uniūsal̄ & unanimital̄ attestat. Si
populare fore añ iudiciū y tēpnen
dū uidebit̄ religiosoz si placet iux
ta manentij sententia req̄rat. Si
nec illi dissentiūt clarū eēt arbitroz
ur̄ā iudicialiā potestate qđ nā eduo
b̄ deceat appbare sc̄it̄ sententiā u
niūsoz. añ t̄dere hominē in animā
inimicoz eius.

Magistro. l. di gr̄a sedis ap̄lice p̄bro

cardinali. homo q̄ multū eū diligit manē
in dilectioē dī. Q̄ p̄secunt̄ lugd̄ arch̄. suū se-
cunt̄ stomachū. n̄ iusticie obsecunt̄. Secu-
re uos illis opponite qm̄ uob̄ eū iusticia
ē. & n̄ p̄functorie s; in manu forti oportet
uos pugnare p̄ hoīe q̄ magnū uiri
b̄ impugnat̄. S; & n̄ amor zelo uro ali-
qd̄ addat. adque p̄s̄ arch̄ ep̄i i iurā

3 **O** n̄o & p̄cordialitami. **S**pectare cognoscenti
co. B. di grā p̄sano arch̄ ep̄o. s̄ B. habunda
re i spe & i tute spē sc̄. Sc̄i desiderū uirū
multe erga nos ur̄e deuocionis indicē sus-
cepi eplam. in q̄ n̄ plane fallit̄ ut affect̄ qm̄
desiderat̄ desiderat̄ uos. & diligēt̄ uos di-
ligat̄. S; q̄ tam̄ respensacio ē de nob̄ ad uos
libent̄ nos legim̄. libent̄ habem̄. Vanā nūq̄
ab eēn̄ uob̄. uerū id q̄ de des̄p̄tū. ut n̄ t̄ rati
ur̄am p̄sencia merem̄. S; & hoc ipsū i manu di

27.
ē Serui unū dñi sum? cui abiq; nr̄m obedi
endū ē uoluntati n̄ quecūq; uolum? illa fa
ciam? Et uos q̄dē posuit in luce generū. Silu
centi n̄ latet. Si n̄. nec hoc itaq; latet. Deniq; n̄
pot̄ abscondi ciuitas sup̄ montē posita. nec
lucerna sup̄ candelabrū. Totū in luce ē te
nebre ei? & lumī ei? Aut exultari ei ab oīb?
necesse ē. aut insultari. Quā sati ē latē
sub modio. qm̄ sup̄ candelabrū n̄ lucē.
Lucerna extincta n̄ in tenebras ingerit.
s. & fumū molestū spargit. Aut lucere q̄
illū q̄ ē sup̄ candelabrū. aut fetere ne
cesse ē. Paulus nequa q̄ ferebat. nec enī
erat sal infatuatū. Qm̄ ferebat q̄ ubiq;
honorabat ^{hic} ministriū suū. Et idō & bon?
odor erat in omī loco. Quā multas hodi
eq; & odor uite aduētā. D̄s cui d̄r i odore
uigentoy tuoy currim? unū ē ac sidicat;

in lumine radioꝝ tuoy currim⁹ idq; n̄
aliud qm̄ in em̄plo morū actiū tuoy p̄fi
cim⁹. Sc̄i inde suaue olent. unde & lucet
Virtos sc̄s ioh̄s ex em̄plo suo currere fa
ciebat peccatores ad penitentiā luce
bat enī & suaue olebat. cui⁹ erat y fa
ma celebrima. & uita y timentissima. De
niq; ille erat lucerna ardens y lucens
posita in eminenti. & alto q̄da uir
tutū candelabro lucē om̄ib⁹ ministra
bat & q̄tū ubiq; diffundebat o dore.
Volo uos imitari eē ioh̄is. luceat lux
uīa corā hoīb⁹ ut tñ y corā dō ardeat. dica
tq; etiā deuob⁹ ille erat lucerna ardens &
lucens. **A**lt̄ uob. alt̄ uis̄ necessariū ē. De
ne lucet q̄ de pp̄o accendit̄ igne q̄nti n̄
suo lumine lucent. hypoct̄e lucē cupiūt.
ardere nolunt. **E**xpedit aut̄ eduo b⁹ arde

94.
sine lumine. qm̄ absq; igne luce. Veniq;
qd uolo inqt n̄ ut ardeat. Lucet luna.
S; minime ardet. y ideo defectū patit̄
qm̄ n̄ lucet de ip̄o s; desolis ut auunt
lumine. p̄t̄ea fortassis scriptura dicit.
q̄ stultus ut luna mutat: sapiens
p̄manet ut sol. Pulchre soli cōparat
sapiens. qui se cū portat ignē q̄ luce-
at ut n̄ deficiat lux ei. Siquidē cari-
tal nūq̄m̄ excidit sine ^{ua} sapient̄ n̄ est.
hon curat alieno clarare p̄conio. ip̄o
y tentus testimonio y scientie. Qd facio.
Sic ista loquor ac si putē necessaria
uob. S; ex habundancia cordis os
loquit̄. y nescio qm̄ inq̄eto amor
nichil ē satis tictū unde y adhuc
addo aliqd qd occurrit. Auunt eē
uobeū q̄ diligunt munera ita

ut aliquis de domo uia pmutando uilli
co pecuniã clam accepisse dicat. Istius
modi y si n̄ cõsencientis n̄ ledit sci
enciã. q̄ famã tam̄ decolorare possit.
Oportet aut̄ puidere bona n̄ tñ corã
dõ. s; etiã corã om̄ib; hominib;. Quãq̄
nescio quẽ admodũ possit excusari
s̄ sens; ei q̄ corrigẽ talia. cũ possit n̄
corrigit. P̄ eũ quẽ ad capitulũ dõ an
nuente mittit. matrem; si mandati
totã abbatia. Salutari; km̄. s; m̄. y. cũ
tota domestica uia ecclia.

Troni s; B. Sic depuiri me ineptã sic sũ
n̄ qd̄ min; ualuit exp̄mere man; ut affec
tus ẽ animi. H̄ est om̄ino qd̄ anob; oport
eat uos timere. S; nec u; qm̄ fuit. Et ego
si umq̄m forte auob; timuis; iã n̄c n̄
timeo. Cũ om̄i fiducia antiquũ meũ

ñ reposito utiq; si teneo. nec recipio. qñ a
 mihi. Stringo brachijs medullis infixum
 cordis. yñ est q̄ desinu meo possit erue
 Nouū exantiq̄ amplector amicu q̄a uere a
 micitie ñ uetēseunt aut si uetēseunt uere
 ñ fuerit. Tenebo eū nec dimittā donec in
 troducā illū in domū matris mee. y in cu
 biculū genitricis mee. Quē cū ociosus loq̄e
 ñ inutile significo s̄ felice. Cui oia tam
 ñ sunt ociosa quā stat ea eē studiosa.
 bonoy fructuosa salutis. He miserū qui
 itantū sū intratus. exul animo. idignū
 scō ocio. seē ex sp̄s q̄etis. Quñ tam dignami
 ni uir sū & ero qñ diu ero. Sermones
 q̄s petitis ñ erāt parati parabunt y cito
Ditius fr̄ib' suis omib' q̄tē. **S**habebitis
 apud grām di. **B.** clarev uocat' abbas,
 fortari indno y in potencia maiestatis

Ho

4

ei. Quis dabit in pennas sic et. v. ut uide-
am studia filiorum meorum et profectus eorum pacem.
ordinem et disciplinam. Cupio uidere in loco
nouello nouos in colas quoniam apud extraneos in-
luat quoniam cantat canticum domini in terra aliena.

Et in mente uolauit et spiritu uobiscum sicut iur-
ta uerbum domini spiritus promptus est caro autem in-
firma nec potest eum sequi nec sequetur autem
postea si unquam de manu domini pre-
sentat receptit uires. Vos interim diligen-
tate in quo statis imo proficite in quo
cepistis. quia ibi quousque incipit sentire
defectum. uel se desinit extendere ad pro-

Quis in faciet iusticiam. Factum
de uobis. Si habem iudicem ad quem uos
tendere possent. iam nunc ostendem uobis
ut parturiens loquor quod meremini.
Exeat quod de tribunal christi sicut ab sit

ut illud appellē uos q̄ illic si uob̄ necessa
riū & n̄ possibile eēt uellē totis uirib̄
stare & respondē uob̄. Itaq; recuro ad eū
cui in p̄senti datū est iudicare de uinū
sis. & ad uos. appello ad uos. uos iudicate
uīt me & uos. inq̄ queso puer uī tā male
meruit de uīa pat̄nitate inuure. & in
signure placent nota & nomine p̄ditōris.
Hūq̄d n̄ me uīrū uicariū dignatio uīa
& stituit in recōculatione p̄t̄ p̄isanu si p̄
me illū reuocare d̄s a fece scis mat̄is dig
naret̄. Si negat̄is p̄babo tot̄ testib̄ q̄t̄ in
curia tē temp̄is erat̄. hūq̄t n̄ deniq; p̄ hoc
iuxta d̄m ubi mei ho in suo ordine & ho
nore recept̄ ē. Quis nā q̄ & stancie uīre suo
& silio. imo suo dolo subripuit̄ indulta
repetē & q̄ p̄cessere de labiis uīris face
urita & hoc ego n̄ ut aplicū rep̄hendā

rigore & in seclū igne dī succensū cōt scisma
ticos. qui in spū uehementi iterat naues tar
sis. & in star sinees & fodiat fornicantes iux
ta illū. Nonne q̄ o derit te dñe o. & s. in t
t. S; ū n̄ ē par culpa. par plane n̄ debet.
pcedē pena. nec uenit eadē in uolui sen
tencia. eū q̄ peccm cū his q̄s magis peccm
deseruit. Pp̄t eū q̄ ut peccatorib̄ parēt.
sibi ipsi n̄ pepercit. auferet obpbriū meū.
& restituendo quē statuisti uirē & tā sane
& integre opinioni & salute. Sup̄ h̄ iā alia u
ce sc̄p̄sa uob̄ s; n̄ ē responsū m̄. puto n̄
pueint ad uos hoc q̄d scripseram.

Cristus ē aīa mea usq; dū tedeā. & n̄ uult
& solari usq; ad uos. Que enī in & solatio
uirtē malo & i loco p̄gnationis mee.
n̄ ne uos i dño. Minime q̄de deserit me
q̄cūq; iero dulcis memoria uir̄ s; q̄nto

ad aliz.

memoria dulcior: tanto absentia molesti
 or: heu in q̄ incolat̄ m̄s̄ plonget̄ ē; et
 cumulat̄ v̄reia iuxta p̄pham sup̄ dolore
 uulnerū meoy addiderit. q̄ me auob̄ a-
 liquādo l̄ corpe separauerit ē y mune ex-
 diū ipsūq; molestū satis qd̄ qm̄ diu sum̄
 in hoc corpe pegnam̄ ad h̄o; huic accessit
 & speciale qd̄ pene impacientē me reddit
 dat̄ cogat̄ uiuē sine uob̄. **Longa molestia**
 y tediosa expectacio uanitati huic oc-
 cupanti om̄ia tādū mane subiectum
 feculenti corpi horrido curcū d̄ uicā-
 cere mortis uincul̄ funib⁹ peccatoroy nec
 diu absoluy tanto t̄p̄re eē n̄ cū x̄. **Cetū**
 adūsus hec oīa unū m̄ remediū q̄le-
 cūq; erat y uere datū d̄ sup̄ puuttu
 fidet̄ q̄le q̄ abscondit̄ ē usq; ad huc uide-
 interim tēplū d̄ sc̄m̄ qd̄ estis uos. **In hoc**

templo facilius in uidebat in istis ad illud gla
sum ad qd ppha suspirat dicens. Vna pecu
adno hae regna. u. i. b. i. d. d. o. d. u. m. u. u. d.
u. d. u. u. t. e. r. Quid dicat qd dicit id solatu
in polatu e m. Ecce hoc ticio n fallor auilla
f. ame uiscera mea paruuli ablactati s. an
rep ipsos qs p euanglm genus n licet educat.
Ipa demq; desere & aliena curare cogor
dubito pene qd magis age ferat an sub h
ul. an uicari istis. Hanc bone ihu tota defi
ciet in dolore uita mea. y. a. m. i. g. n. Bonu
m dicit mori magis q uiuere e. n. n. n. u. t. e. r.
f. r. s. u. t. d. o. m. e. s. t. i. c. o. s. u. t. k. n. o. s. Id sig de dul
cuis humani. tuer e e stat. Immo u pu
est ut i hoc remittat in ut refrigeret yam
pl n ero. si placet dno meo ut oculi pat
qliscuq; q n su digni uocari pat claudan
t manib filioy ut extrema uideat exitu

156
b

solent spm suu desiderij leuent ad osoru si
 dignu iudical beatoru corp paupis cu corpib pau
 pu sepeliat. h p r sus si ueni gram i oculis tuis
 p cib y meritis eoru de frim meoy obtine toto af
 fectu desideo. Veruntam n mea uoluntate tua
 fiat. Nec m uiue uolo nec mori. Si dignu e utiq
 dolore meū audistis y consolatione n ignoretis
 si q e p mu qd in omi labore y calamitate q pa
 cioe solu arbitror ee icausa eu cui oia uiuunt
Velut noli necesse e me uiue illi q mea sibi ppe
 uite posicione acqsiuit. q y potes e si qd pati
 m p ipso respensare nob illa die misericors
 y iust iudex. Qd si uiuunt multatio ei dispen
 satio m edicta e. y ero seruus neqm. Si au uo
 lens gla m e. In hac q aliquittulu y sidatioe
 respuro. de in qd sepe in eis meritis supna gra
 honestaunt i laborib. istis y gra ulla i me uacua
 n fuit. sic in multis expt su. y uos ex parte

Ho

Ho ualde

ūlatut. **S**z q̄ hac uice q̄n̄ necessaria ecclē di s̄t
fuit p̄sentia paruitatis n̄re dicē ad solationem
ur̄am si n̄ gl̄am redolēt. **N**e aut̄ mel̄ ē ut h̄ peccie
ac p̄ncipū īstantissima ac postulatioe imp̄ator̄
ap̄licog; mandato nec n̄ ecclē ac p̄ncipū p̄tib;
flexi nolentes ydolentes. debiles atq; īfirmi. y
ut uerū fatear pauide mortis pallidā c̄cūte
rentes imaginē t̄hm̄ in ap̄ulā. **R**ogate quē
ad pacē ecclē. rogate q̄ ad salute s̄t nob̄ ut n̄m
uoluideam. uob̄cū uiuam̄ q̄ moriam̄. y sic
uiuete ut obtineatis. ī firm̄ in arto tēp̄s̄c̄te
cū lac̄m̄ul̄ y singulib; ista dicta in teste h̄mo
f̄tē ur̄o. **B.** q̄ st̄ilo ea except̄ quē ecclia uocū
ob aliud officiū y alia dignitate. **O**rate p̄ ip̄so
tā q̄ p̄ unico solatio meo. y ī q̄ sp̄c̄ m̄s̄ pluri
mū req̄s̄c̄t. **O**rate p̄ d̄no papa q̄ me parit̄
atq; uniūsitate uiam̄ pat̄no fouet affectu
Orate y p̄ d̄no cancellario q̄ in p̄matre ē q̄

..D. Accinet. hic albe. lib. / **S** oz. ant. Alba. g. syne

p[ro]p[ri]is q[ui]b[us] ip[s]o f[aci]t d[omi]no luca 7 d[omi]no .6. magistro
 uone q[ui] se nob[is] exhibet s[ic] ut in os. Qui mecum f[aci]t
 s[ic] .B. 7 s[ic] .6. salutem uos supplicantes n[on] p[ro] se ma-
Tymuta i[n] firmitate corp[or]is 7 cordis anxie iriam-
 tate d[omi]ni s[er]u[us] dictam ista ad uos ho[m]o miser ho[m]o nat[us]
 ad labore[m] s[ic] t[ame]n u[er]o utina[m] ne ip[s]i sp[iritu] i[n] q[ui]o g[ra]t[ia]
 t[ame]n m[er]e[m] h[ic] i[n]t[er]pellato[r]e[m] ad u[er]am unani-
 mitate[m] q[ui] i[m]p[er]at peccato[r]ib[us] u[er]is calamitate[m] q[ui] pa-
 cior q[ui] magne[m] meri[t]e ac sup[er]bice[m] sic e[st] s[er]u[us] af-
 fectib[us] rep[re]sentet. Non h[ab]eo ut creet i[n] uob[is] noua[m]
 m[er]ita[m] q[ui] nou[us] ego q[ui] familiaris uniu[er]sitate[m] u[er]e
 sit illa i[n]t[er] h[ic] h[ab]eo ut i[n]t[er] uos s[er]u[us] q[ui] q[ui]to
 affectu op[or]teat misereri. Cert[us] su[m] eni[m] q[ui] s[er]u[us] d[omi]ni
 fuit 7 t[ame]n lac[ri]me de thesauro pietatis eru-
 pent singult[us] 7 gemit[us] 7 suspiria h[ic] me q[ui] i[n]
 pullabit celos 7 audiet d[omi]ni 7 placabit i[n] 7 dicet
 redidi te s[er]u[us] tuus n[on] morieris i[n]t[er] ext[er]ne os s[er]u[us]
 tuos. Tantis si q[ui]d dolorib[us] 7 laborib[us] affect[us] su[m]
 ut sepe te deat q[ui] uiu[us] h[ic] humanu[m] au[tem] dico p[ro]p[ter]

īfirmatē mām. Desidero differri usq; dū reinar-
aduos ut n̄ moriar n̄ int̄ uos. Decetō fr̄s bo-
nas facite uias ur̄as ⁊ studia ur̄a q̄ recta que
honestā q̄ salubra s̄t ⁊ struētes ⁊ tenetes. An̄
oīa solliciti seruare unitatē sp̄s ī uinclo paci

Amantissimo dno ⁊ reue. S; d̄s pacis erit uob̄cū.
rentissimo pat̄. b. p̄ori cartusien̄i ⁊ sc̄is fr̄ib̄ ad b̄
entib̄ ei fr̄. b. clarev̄. modicū id qd̄ ē. Pr̄mū q̄
accedens ad partes illas n̄ adieci puenire usq;
aduos. uide facies ur̄as rememorari ī iqtatē ⁊
necessitates meas. ⁊ si uob̄ for̄sitan satis facē pos-
sū m̄ fateor n̄ possū. Irascor ocupatioib̄ meis me
is q̄b̄ factū ē n̄ ut neglexerī s; ut nequerī hoc
freq̄nt̄ pacior ⁊ idō freq̄nt̄ nascor dignū ut nā
cui oīs sc̄s ⁊ doleat. Alioq̄n duplicat̄ miser sū
si nec miserabilis sū. Ego ū fr̄uitati pietati lo-
cū īmo ostendo n̄ m̄tū. Misere mini mei n̄ q̄
dignū s; qm̄ īops ⁊ paupsū ego. Iusticia m̄tū

47
quero mīa miserā utruet. Vera mīa n̄ iudicat s̄
afflic. n̄ n̄tū discussio ē occasione ḡtenta. Non enī
expolat ratio ū affecto t̄h̄. lugebat samuel saul
miserans n̄ delibans. fundebat lac̄mal. d̄. filio
parricide. s̄ si n̄ p̄futura s̄ p̄as t̄n̄. Ita 7 uos mise
remini mei. n̄ q̄ merui s̄ q̄a ego. Misere mini
mei tāqm̄ mīam 9 secuti ad d̄no ut sine timo
re a mundi tumultib̄ libati seruatis ei, fe
licet q̄ abscondit i abscondito tabnaculi
sui i die maloy i ūbra alay ei s̄p̄antes donec
t̄n̄seat i iqtas. Cētm̄ ego i felix paup̄ 7 nud̄ ho
nat̄ ad labore i plumis auicula pene omny
t̄p̄r nudulo exulans uento exposita n̄ bini
t̄bat̄ s̄i 7 mor̄ s̄i sic ebrī 7 om̄is 9 sciencia
mea deuorata ē. Misere mini me i p̄inde q̄
si nil merui certe sic affecti.

R m̄o d̄no 7 pat̄ v. andegauensi ep̄o. B. clarev̄
dict̄ abbas. q̄d d̄no 7 pat̄ km̄o. Lac̄mal ma
gis q̄ literas libet dare. S; quō ad neutru

in op^o e^o karitas & has oportet dare: & illas n^o o-
m^{it}te. Has uob. illas m^o. & pusille multitudin^o.
mei similib^o q^o scandalizant. **D**ictos forsitian
scandalu^o p^o uos n^o e^o nu^oq^o p^o uos e^o negab^ont.
facile cetera portare. t^om uos n^o e^ontis i^o causa. Ha
i^o culpa dice^o n^o audeo. Non e^o me^o discite hoc.
e^o q^o querat & iudicet. **V**e au^o hori illi p^o q^o scandal
uen^o. **J**udiciu^o p^ofecto portab^o q^ocu^oq^o: e^o ille t^o illa.
Ceteru^o ad uos n^o e^o m^o sermo e^o. **S**ustinete modi
cu^o q^od i^o sapientie mee. q^o semel cepi. loq^o ad d^onm
meu^o. facia^o ex parte satis t^o zelo & affectu q^o loq^o.
Non uerebor etate. dignitate n^o t^o rebor. Non cunc-
tabor ad nom^o q^onde magist^o uigeris. **H**u^o q^o q^ond^o
nom^o. eo q^ou^o scandalu^o. **P**ropterea meipsu^o t^ongredi
ar. & ero i^o sapient^o. **S**enior e^o inc^o pab^o v. ep^om. argu
am mag^o conabor doc^oe & o^o siliu^o dare sapienti.
Nullu^o p^o sitionis gen^o p^oteat caritas & emulatio
q^o olim p^o s^oitate & q^ota no^ois u^ois & cepa. **C**ur gl^oe disti
su^o curcu^oq^o: splendore. i^o iudicia diaboli int^o polati

P^o

28
ēē t' modice in p' modico n' ē; si neq; ecclie di que
ubiq; tā celebri gaudio i hoc meridiano lumine
erutare solebat. Verū uos qm̄ p' am gl'am cō
rēpnat' sans apparet. Laudo si si n' usq; ad iu
di riā. Laudo q' stancia q' nec sūm' potestatib;
cedat de iure u'ō qd' putat'. Si n' p' h'aci qm̄
stancia id agi auob' uidet'. q' gl'osi' & certe sanc
tū uob' illatā iniuriā fortit' sustinetis. & famā
u'ām ad gl'am di custodiretis. qm̄ nescio q'
n' h' scienciā ututo ēē & fidet' sub h' scandalo.
Nec enī excusat uos etiā si in quēpiā aliū
iure culpā refundetis. Itō qd' ali' mouerit
scandalū p'fecto uos & p'escē potestis. Nolle &
p'escē sine culpa erit. Aut il' & p'escē sine glā
erit. Malū si & p' mal' nūū reputabit' t' ad sticiā.
si alienū ad gl'am. Quicūq; enī ē sit scandali
auob' omīn' exigit' tolli & in eo solo excusatū
dicim' si n' potestis. An n' deniq; ministeriū
anglōy tollē scandala de regno di. **S**idiretis

quod hic dicit uos arguet uos sententia illa labia
sacerdotum custodiunt scientiam et legem requirunt
errore et quod angelus domini exercituum est. Si ergo hoc
scandalum cum potestas non tollitis plane non im-
pletis ministerium uestrum. Quod quidem an nulla
sit culpa uos iudicabit ego uero ne hoc
sufficere dixerim si non et honorificatis. Et quod
quod ad huc addita non quod timidiore sunt fatore
quam promisi. Sed tunc adduco magistrum qui
non uereat episcopo episcopo nuda dicit ueritate. Hoc
inquit ipsum delictum est in uobis. Intenciones
habetis. Quare non fraude magister patimini.
Obposuit speculum. reflexit iusticie sol e-
micuit ueritas neuus apparuit. Virtus est quod
nescio. quod illa possessiuncula maledicta utri-
us possit aut obumbrare tam manifesta ue-
ritate aut impedire obtantam correptionem.
Inspiret uos deus aegrescere consilio. non dico meo
sed omnium quod emulant uos dei emulatio est. reue

ad 30.
18

rende & om̄i gl̄a psequende pater:

Tim supplicationes. t̄m p̄ces. y decies repeti
 re. n̄ desinent. n̄ desistunt. q̄a n̄ diffidunt.
 Bonā causā habent. y equū iudicē q̄ n̄ cuncta
 br̄t̄ euacuare q̄d sc̄ptū ē. cū apparuerit q̄d
 uerū ē nec potunt. *Vide qui uolunt irride:*
 sicut sc̄ptū ē mentita ē in q̄tal sibi. *Hec solet*
habē p̄cipue ap̄lica sedes ut n̄ p̄eat reuocare.
q̄ase forte dephendit fraude elictū n̄ ue
ritate p̄mitti. Res plena eq̄tate. & laude digna.
ū de m̄datio nemo lucret. p̄sertim ap̄ sc̄am
& sūmā sedē. Hec sciens puer uir̄ secure sup
plicat p̄treūensi. & sic instat n̄ q̄si in certū.
Ego q̄ppe ego hōis illi noui m̄cta causā in
 tencionē. p̄t̄ q̄d uolūt hoy eū monachi la
 pidare. *Ca male m̄uit. S; fidelit̄ astitit*
& multū seruuit. Obeaus ē in iusticiā. S; in
uistū nemo n̄ iust̄ causabit. Q̄d emanu
laica uendicauit immo recupauit sedi

aplice fortiori. Ad puritate intentionis. Si prius est
religione reformare in monasterio quod ille intendit.
Assit dominus cordi domini mei. ne tamen possit ei subripi
a monachis nisi tamen ut simulant appetentibus libita
te qua fugiantibus ordinem.

11.
Suervis uel intendere ad benefacta quibus me ob
ruitis id eorum ac si impetit sagittis festiueis di
mice. nisi quod iocunde uidebitur illud dolus. facta factis
opensare oportet uerum id quod de multum est ad
me. Nam ut erit sufficientem pauperum et modicum. Si rebus
pauperum ueribus nisi uoluntate. Quibus beneficia. quod
uotus quod factis nisi possunt. Desiderius diues nisi affec
tibus habundo. Et certe uerum beneficium amplius
nisi requirit. Nam quoniam beneficium quod nisi beniuolus sit.
Porro beniuolus nisi sibi carum ipsa existimat be
niuolencia quod beniuolus uocat et beneficium.
Denique beniuolencia fructus est beneficium. nisi
quod forte beniuolencia putet quod in se seuerit
aut timore dimiserit. Si quis non uideat hoc

relictū illud uenditū. neutrs datū. o portet
 aut̄ beniuolū in uere beniuol' sit. eē grūttū.
 Danti itaq; rependi q̄cqm̄ ḡci ab accipiente
 n̄ pot'. quā si grū habuerit q̄ gr̄s accepit.
 & hec beniuolencia ē c̄ta de bene dantis
 iāimo accipientis beneficio q̄dē int̄ueni
 entis. Hac me fateor locupletē. hāc deoꝝ
 de pleno dignā p̄fecto offero remuneratio
 nē. meoꝝ bñ factoy. hanc deuotiois in malo
 scilicet laudē factoy omnū p̄ salute mei

Domno uerābili & dignā benefactoris. 17.
 senonico ep̄o. fr̄. B. clarev. abbas salute in
 dno. Amultas uisus sū multa sc̄bē uob.
 que tñ si bonū habeat̄ inspectore. magis fa
 ciunt p̄ uob. Et iā hac uice sc̄bē me fateor p̄p̄
 uos. eq̄dē statuēiā n̄ facē ob uiam odibilem
 diuiciā. s̄ caritas p̄ualebit. Volo uob̄ ami
 cos uros retinē. n̄ indignamini. uolo rec̄cilia
 re īmicos n̄ patimini. Non uultis pacē

habē. manū ac pedib' accersitis uiam & tributio
nē. s; ofusione. s; deponicione. Multiplicatis uob
accusatores. defensores subtrahitis minutis.
erentatis t̄m in uos olim sopita discēma. p
uocatis ad uarios. pat̄nos offenditis. Vq;
ap̄ uos p̄ratione uoluntas. totū p̄impio. ni
chil extimore di. Qui de uob n̄ uident amici.
n̄ querunt inimici. Qm̄ de uob istis ho iem.
iudicio n̄ dico n̄ iuctū s; nec ūbo uentū. Quos
hoc ūbū scandalizabit. q̄ ora ad subliman
dū. q̄d corda ad succendū mouebit. **Ita** n̄
putatis p̄isse iusticiā de toto orbe. sic de
uō corde. ut ho sic ablatū p̄
dat archidiaconatū. Si forsitā plus a
matis reddē & p̄dē. q̄m grām de beneficio
retinē. Nolite queso nolite facē hanc rē. q̄
q̄ audierit om̄s mirabit̄ nemo laudabit
Hec uob sēpsi. & audaci. s; n̄ ad in sapientiā
uob si uelletis corrigere;

Dei grā magnifico romanoy regi. S. clarev.
 abbes siqd pot peccatoris oratio. Sc̄pta uia
 y salutaciones tā deuot accipio q̄ modicē
 sū ad illa. **H**odie sū dixerī dignitate s;
 n̄ deuocione. Querimone regis n̄rī fr̄. y
 maxime illa qm̄ dignant̄ ex p̄mit̄ de i
 uasione iperū. Regis dedec̄ regni dimi
 nutionē n̄ qm̄ uolui. uolentes odit aīa
 mea. **L**egi q̄pe om̄s aīa potestati sublimi
 ori subdita sit. **E**t q̄ potestati resistit diō
 dinationi resistit. **Q**m̄ tñ sentenciā cupio
 uos y oim̄odis moneo c̄t adure. iēxhibenda
 reuēntia sūme q̄ aplice sedi. y beati pet̄ uica
 rio. sic ipsā uob uultis ab uniūso seruari ip̄io.
Sc̄ que n̄ putauī sc̄benda. p̄sens ea fortassis
 oportunt̄ iūmare. **F**r̄m̄ andrea letū i colu
 mēq; recepim̄ y leta nuntiantē. de uīa i colo
 mitate q̄ glā. de pace y p̄sp̄itate ecclie decu
 rre statu. florete q̄ ualete. **P**ostremo de grā q̄

ps

Alia a
ep̄ta.

beniuolencie que nob ap uos p̄seuerat bene.
sua m̄ia d̄s dignat̄ ē face nob cū facti sum̄ leuā
tes. Verū qd uob demittendis ad uos scrib̄ pla
cer difficile adimplebit̄. p̄sertim cū n̄ sit copu
o p̄sonariū q̄ ēē solebat. Si qdē p̄ illol q̄ b̄m
aut t̄m ad diuisa destinati s̄t loca tā exel
noua monastia ex q̄ a uob discessim̄ i regre
ordinata s̄t. y adhuc restant alia p̄xime
ordinanda. Curam̄ t̄n̄ ūcū q; euocare q̄s
uob mittant̄ cupientes poīa ul̄i obedire man

12

Qvā magna multitudo dulcedinis d̄atis;
tue d̄ne ac dilectio n̄s̄ circa nos sit frequit̄ ex
pti sum̄. y n̄c sup̄ ē ut ex p̄iam̄ adhuc in
t̄p̄re op̄ortuno. Absit aū ut aliqd̄ pet̄e au
deam̄ qd̄ uoluntati d̄i qd̄ honor̄ tuo sen
ciam̄ eē p̄t̄rū. Ca ḡ cor̄ n̄m̄ n̄ rep̄hendit
nos demur̄ i rationabili t̄i honesta peti
cione fiducia habem̄. q̄ n̄ reit̄ent̄ ad no
uacue p̄ces n̄r̄e. p̄sertim̄ q̄ pat̄r̄e i nomine

As

filij p[re]sulum. Qu[m] fidelit[er] & deuote t[er]re[n]s[is] arch
 aplice sedis honor[em] acq[ui]r[er]e romane eccl[esi]e abado
 lesencia sua dilererit q[ui]n[m] i[m]mobil[em] & sollicit[er]
 i[m]p[er]i[um] t[ri]bulatio[n]is ei ad h[er]edit[em] & alijs in umbra
 sedentib[us] pond[us] die & rest[us] c[um] ea portauit. q[ui] stant[er]
 & intrepid[er] ubi u[er]itatis p[re]stimonis et i[n] spec
 tu regu[m] locut[us] sit p[ro]p[ri]et[er]ib[us] suis. n[on] necesse habet[ur]
 sc[ri]bere uob[is]. ipse eni[m] scit[is]. **D**ecet[ur] aut[em] sciri loq[ui] q[ui]d
 n[on] & q[ui] iudic[em] testam[en]t[um]. si t[ame]n test[im]oniu[m] n[ost]r[um] ac
 cipitis. q[ui] prudent[er] hec & p[ro]uide[re] res possessiones
 eccl[esi]e sue eripuerit demanu filioy alienoy.
 q[ui] libent[er] & benigne bona sua semp[er] in omne
 deduxerit maxime aut[em] ec[cl]e ad domesticos fidei. q[ui] di
 ligen[ter] & circumspecte i[n] te[n]tate fame sue custodierit
 atq[ue] i[n] i[m]p[er]i[um] & lingua dolosa. **Q**uod q[ui] in eo displicuit
 p[ar]t[em] t[ue]. **N**u[m]q[ui]d q[ui]d eccl[esi]am illa beati maximi
 de regia potestate ext[er]it ut sacerdotali subic[er]et[ur].
Nu[m]q[ui]d q[ui]d homine[m] illu[m] q[ui] ut auit p[ro]p[ri]us dux[er]it q[ui] mile[us]
 p[ro]p[ri]us abbas q[ui]n[m] monachus e[st] uoluit. n[on] suscept[us].

Sig hoc talud aliqd in eo displicuit dignitatem
erat. ut ap pui patre in uerata dilectio facile n
poret. s opuer gra culpa y boine in paucis respben
sibile laudabile i plurib multoy benefactoroy re
cordatio excusaret. **N**e aut dne altast dextam de
p menciū eū letificasti oī inimicos ei. Quabile sig
de ē in oculis multoy q̄ute merito. q̄ opinione
boni posit' sit i regimine aīay. ho q̄ accep i uano
aīm suā. qm nūq̄ potit rage. q̄ reg n̄ potuit. qm
audebit p̄ eē q̄ subeē n̄ didicit. t̄ obediencia sub
iectis impare. q̄ p̄lati exhibē n̄ nouit. **S**ig do
mni sue p̄ eē nescit dic magist' gentiū. qm ecclie
di diligentia habebit. **V**eniq; q̄l' pat. tales filij.
q̄ matre suā crudelit' eiuscerauerūt. ut habent
unde fouent scismata y dissensionel. **D**e quoy tam
morib' e' y iustatione neq; hoc ipsū dixim' ut iudi
cent de alienis seruis q̄ suo dno stant. aut eadē
s; q̄ scim' sūstoy uoluntas p̄ualuert. q̄ dissolu
ti in uenel' excutient iugū discipline aceruicib;

suis in ad similitudine istoy posse curuere tra.
 et pambulare ei qd' ena si affectu ad affectu n' p
 tingat. hoc ipsu erit ad glam qd' repugnare po
 tuit p'lati suis. **H**eu q'itoy q'iu q' desul m'ctis
 ap' uram muam y fidunt spes y fiducia moue
 bit de loco suo. si filiu olim ta dilectu agremio
 uro. y ab uberib' y solatio il' ure t'bo repentinu
 excussert. **S**iq' q' p'rib' n'ris loc' e' ap' excellen
 tia tua beate pat' supplicet petim' nosq' te poti
 q' tua ddigim'. ut indie bonoy ne repellasate
 hoine q' p'mansit tecu i'te p'tationib' tuis nec
 aliqd' ap' te de iure illi debeat. q' ate cred'e poti
 q'm' minui expectabat. **A**lioqn' si p'te spe omiu
 y p'te r'ictu hoim' y tigerit. ut diripiant alie
 ni labores et u' ponant ad usus eu' mali p'bo
 ni y odii p'dilectioe ipse q'de a q' n' timebat
 uulu' excipiet solus. s' multi i'pcussione ei
 dolebit. **S**pe u'tatis q' apat' p'cedit docet te
 diuide luce atenebit i' o' ope tuo. ut sep' tuo ope
Silet cor q' uent tu dnm;

14 **U**ob. audeo loq̄ q̄cqd̄ in buccā uenit. Nā si
oportuerit sustineri modicū qd̄ i sapientie
mee geret n̄ pculdubio morē beniuolentie
uīā que sapientib⁹ & insipientib⁹ debet̄ est.
Et hoc dico. n̄ q̄ cogitē precipitare ūbū q̄ ad
rem n̄ p̄tinet. aut leuitate uti itendā. aut
nugarū delectet. p̄serti ap̄ uos q̄ uidemini
colūpne ecclē. s̄ ex habundantia cordis os loq̄
tur. & ūttas dolore urgente it̄ in seco taci
tudinatis ip̄tens. p̄cipit in mediū. Mei
enī dico uob̄ pene moti s̄ pedes pene estu
si s̄ ḡl̄ mei. q̄ ex̄cranda ut uider̄ cō
ūsiōne. tā frequent̄ sapia uincit malicia.
Addunt̄ ūq; caecū imp̄s & exarmat̄
iusticie zelus. & n̄ ē q̄ facē bonū n̄ dico
uelit. s̄ possit. Sup̄bi inq; agunt usq; quaq;
et nemo audet mutare q̄ta. Et utinā t̄ i no
centia tuta eēt & iusticia ipsa sui met̄ sufficēt
defensionū. Qd̄ peccauit abbas latinianensis.

And bon' monachus y melior abbas. qd boneopi
 monus & melioris e' utte. Anqa monastio p'et. cui
 & decora u' religionē. y bonis tēpalib' ampliaū &
 bonoy fir'm numo cumulaū. En sanguis iste de
 manu ei exq'rit. Sicim e' acceptū eē do' hoib'.
 tollat y crucifigat. Hegari eni n' pot' hoc illū eē
 celo y tra restib'. Sicim e' esse hospitale. benignū.
 sobruū castū humilē. decidat inco ab inimicū su-
 is manus. Reuera nāq; y in his excusari n' pot'
 q'ppe y uincitib' se utte p'p'e. scētate y fame glā.
 At i'ponit ei noluisse suscepe nuntū dñi me' lrs'
 gūis offensa si ita e'. Non abbas hominē q' m'atrelat
 mangū cū eēt honorifice suscept' in hospicio quē
 loq' cū eo. S; paranti exire int' uent h' iposit' di-
 cent se poe' extituri. y hoī uice sui satisfacturi.
 Si quo min' q' oportuit actū fuit cū uiro. cui cul-
 pa hoc fuit uob' relinq'm' iudicandū. Accusat'
 idē. qd p' f'ato. H. l'ras dñi pape uolent' abstulerit
 & dirpuert s; extant l'it'e integre & bullate.

na eas sic inuicem admittit s; sponte dimittit. os illud utiq;
comitatus. T. & uero. Si q; qd qsdam monachos i cap
tionē posuerit atq; quidē falsū s; si qsdam t̄bato
res & spuatores in diuisa claustra dispersit ne simul
positi plus nocerit q̄ hoc recte iudicant resp̄hen
dat. **S**am de t̄ris t̄boms ecclie q̄si distractis & a
lienatis. & datus ab eo cognatis suis corā uenabi
lib' ep̄i suessionensi & uictisiodorensi. comiteq; T
tē aduocato utiq; monastii factis responsū ē. ad
huc respondet sic illū dedisse suis q̄m alienus. ide
adeundē celsū. t̄suetudinē. Porro autē a celo
n̄ ē audiat qd monachus rebellis. sup̄ ambi
tiosus. p̄uilegiū p̄p̄e libertatis exaptāca auctori
tate inuenit. atq; iude scariotis n̄ ē inuentus
simil' illi. q̄ sic insurgēt in magistrū. & dederet
sanguinē iustū. **F**elix magist' cui cū magistro
omniū & munis p̄phetica illa uox est. Homo pacis
mee inq; spabā & q̄ edet pa. meo. in. ad usū
me sup. n̄ qd hoc postea. or. iudas porē uicisse

Attinet hic albe. ub' d̄ est. albaq; spue.

uerficia & fraude uidet qd cu illi facit & disci
 puli uniuersi horruerit iste callidior potuit ad
 gmmuendū immo ad fauendū sue malicie
 nōq̄s liber. s; ipsos ap̄tōy p̄ncipes curū uenire.
 Non i puto dño meo cui tāq̄m hōi subripi
 potuit. hoc oro ne d̄s i putet. Absit aut̄
 ubi ueritate agnouerit ut p̄ualet tam
 execrabilis maligni hui' sac̄leḡq; conatus.
 Et ego de hac re ad ipsū q̄q; solito ausu
 sc̄psisse. si uisensisse ipsū quicqd̄ sc̄bim' mi
 nus solito acceptare. q̄so q̄ monachestis
 dolete uicē magistri ur̄i beati bened̄ cui
 iā ut uidetis ipe ē ut uicūq; r̄tūcat̄ &
 peat uigor om̄is monachice discipline si
 huc n̄ fuit totis uirib' contradictum.

Quantū malū sc̄isma sit in ecclia qm̄
 sit detestandū & om̄imodis deuttandū.
 euident̄ q̄ndā ostendit famoli & horren
 da mors uirōy illoy dātan & abiron. q̄s

obisti modi peste terra degluciens uiuos trahit
sic ad inferos. Ostendit & persecutio gubtrina si
ue burdina temeritas q̄s n̄a iā tempa expta
f̄t̄ int̄ regnū & sacerdotū diuidentes plagape
ne ieuabili reastigatione crudeli. Ostendit
illa que nup̄ adhuc p̄ multā & multatariam
ecclē uexationē & uastacionē tandē dō miseran
te finē accep̄ rabies leonina. Verito p̄inde sal
uator in euanglō. Ve inq̄t hōi illi p̄que scan
dalū uen̄. Ve nob̄ q̄ uiuim̄ plangē que p̄tu
lim̄ dolere que sentim̄. tremē que expectam̄.
P̄ qd̄ peruis ē ad tā malū habitū humane res
deuener̄ ut nec rei humiliari uelint. nec
iudices miserari. Dicim̄ inq̄s nolite inq̄
agere & delinq̄tib̄ nolite exaltare. c. P̄ n̄ au
diunt nos q̄ dom̄ exaspant̄ ē. Supplicam̄
his quoy ē peccata arguē. peccantes serua
re ne calamū q̄ statū oterant. & linū su
migant̄ n̄ extinguant. & maḡ in spū con

terē nanes t̄ar̄sif. Si denunciam' filii cū aplō
 ut obediat̄ parentib' q̄si aerē ūberam̄. Si pat̄b'
 loq̄m̄ ne ad indignationē puocet̄ filio' suos
 poel' eor' indignationē puocant'. Nec delinq̄
 tes satisfacc. nec rectores seu correctores q̄des
 cendē p̄nent' acq̄seunt'. Om̄i' suū stomachū
 secunt' y totis uirib' funē indiu'la t̄hentes
 rūpunt. Heu nec di' recenti ecclē plage cicā
 trix occalluit y rursū scindē parant rurs'
 corp' x̄ affigē cruci rursus fodē latus inor
 uū rursus uestim̄ta diuidē atq; ipsi q̄d in
 ipsis ē tunicā inofitilē. q̄m̄ uis frustra di
 rūpe sitagunt. Si q̄ in uob' f̄t̄ uulceā pieta
 tis tantis uos opponite malis ne p̄cipue i'ra
 scissura fiat. in qua solent sic optime nostris
 scissure alie resecari. Hā si auctor scandali
 ore singularit̄ iudicis trem̄do addicit̄ ma
 ledictō. q̄b' putam' benedictionib' dignos hui'
 neq̄cie fugatores & p̄pugnatores. de duob'

n̄ excusam̄ regē. Hā y unauit illicite: y pseue
rat iniuste. Verū id q̄dē n̄ uoluntate s̄ inuere
cundia. Hā p̄bro ductō sic optime nostis apud
francigen̄ unauitū solue: q̄ multib̄ male pu
blice unauitū sit qm̄ uis nemo dubitet illici
ta n̄ eē ^{unauita} tenenda. Verū tam̄ ne in hoc q̄dem
excusari posse fateam̄. Hec, enī excusare nos.
s̄ ueniā postulare suscepim̄. Vos uidete an
excusare eū aliquis possit ualētial̄ maiestas.
Potit sine dubio simiām sup̄ exaltandū
iudicio decernatis. quatin̄ uidelicet talis a
liqua cōsideratio in rege y puero habeat̄ ut hac
ei uice tali q̄dē tenore parcat̄ q̄ tale aliq̄d
deceitō n̄ p̄sumat. Hoc ipse rex humiliter
petit hoc n̄ā uniuersa etiā montana uim
ū iam afflictā ecclia supplicet̄ deprecet̄. Alio
q̄n̄ man̄ dam̄ morti tabescentes y arescen
tes p̄ timore & expectatione que sup̄ uen
ent uniuerso orbi. Si q̄dē deprecatio mea sup̄

hoc ab anno p[ro]p[ter] peccatis meis exigentib[us]
 deprecatione[m] mea[m] n[on] exaudicio. s[ed] indignatio. in
 dignatione[m] aut[em] desolatio pene uniu[er]se t[er]re secu
 ta e[st]. Si q[ui]d zelo urgente erupit q[ui]d n[on] fuit aut se
 cul[us] q[ui]n dicend[um] fuit sit queso apud uos q[ui] n[on]
 dict[us] u[er]o uero dixi q[ui]d oportuit dici. sit n[on] frus
 tra dict[us] **P**utaba[m] me aliquando t[ame]n modicu[m] 11
 aliq[ui]d ee[re]. Nichil[um] id q[ui]d e[st] s[ed] n[on] ut scencio p[ro]p[ter]
 ad nichil[um] redact[us] su[m] du[m] nesciu[m]. Nec eni[m] me
 dixerum omi[n]o nichil[um] t[ame]n fuisse. cu[m] oculi d[omi]ni
 mei sup[er] pueru[m] suu[m] ee[re]nt. & aures ei[us] ad p[er]ces
 meas cu[m] om[n]e q[ui]d scrib[er]em obuiss[et] manib[us] acce
 pisset & uultu hilar[is] p[er]gisset benignissima
 atq[ue] p[er]missime ad om[n]ia postulata responderet.
Modo au[tem] merito u[er]o modicu[m] dico. s[ed] nichil[um] q[ui]n
 abberi & nud[us] t[er]rus a[ut]em facie[m] sua[m] ame.
Cur hoc q[ui]d peccaui. **M**ultu[m] fateor. si pecu
 ma cardinal[is] & uonis bone memorie meo
 arbitrio distributa fuit. & n[on] admittu[m] ipsi[us]

Quod utiq; ad aures dñi mei fuisse platum
m̄ est reuelatū. S; 9 fido q̄ n̄c hui⁹ rei cognos
cent ūtate. 9 ūtal libabit me. Non sū hebes
ut ignore ecelē illi⁹ eē q̄cqd̄ ille suarū verū n̄
dederit. Si iam audite simplicē ueritate. Si ū
ert in ore meo inuentū m̄datū. ipsū os me
ū 9 dēpnabit. ^{me} Qñ homo exiit hominē absens
erā imo 9 ualde remot⁹. Audiu autē ab his qui
affuerūt qd̄ ipse suū fecerit testamētū. 9 qd̄ fecit
fecit sc̄bi. 9 dereb⁹ suis que uoluit q̄b⁹ uoluit
ipse dimisit qd̄ residuū fuerit duob⁹ abbatib⁹
assistentib⁹ tē sibi ipsis. 9 m̄ partē diuidendū
9 misit. paupib⁹ sc̄oz 9 9 gationib⁹ sic nob̄ in
dēt. Porro abbes illi domū uenientes 9 me n̄
inuenientes. detinebar enī t̄p̄is ex uirō man
dato pacis querende negociis nichilomin⁹ pe
cuniā sic eis uisū est diuiserūt me n̄ solū n̄
9 ueniente. s; 9 nesciente qd̄ fecerunt. Cedat iā
si placet ī dignatio ūtati. nec m̄ deinceps

frons ruget aut supciliū deponat. s; solitare
deat serenitas. blando & benigno uultu. ac suo
denuo sole leta facies induat. Hā qd tē & peri
displicuisse. me in multis sēptacionib' meis
hoc me iā metue' n̄ oportebit. qm̄ facile em̄da
bo. Scio scio. p̄sumps' plus q̄ oportuit. parū
atendens. q̄s. cui. sēptitare p̄sumem. & ad id
q̄dē audendū. uia me armarat benignitas.
n̄ negabitur. Urgebat deinde karitas amboy
& enī p̄ pauca p̄ me sēpsi si bene memini. s; ne
qd̄ nimis. Dabo si potero zelo meo decetō tēp
am̄tū. scienciā & ponā digitū meū sup os meū.
Tolerabil' enī offenda aliq̄s amicoy. qm̄ mu-
tis p̄cib' fatigē' x̄ dñy. Et n̄c quoq; n̄ sū scēbe
ausus uob. de imminentib' ecclē p̄cibus &
q̄n̄ scis matre qd̄ timent'. ac plurimum q̄ susti-
nem' ino modis. Sēpsi aut scēp̄ uro latī
adherentib'. ab ipsis audire poteritis. si seure
placuerit que scripserim ego.

19 .**L.** di grā illustri ⁊ glorio regē francoꝝ. S. cla
reuallit uocat' abbas lat' ⁊ uic' q̄leſcūq; orati
ones. libe' q̄dē ipse faceri dignamini etiā p̄a
ateſtante ⁊ ſcīa que ad honore' uirū ⁊ regnu
uirū utilitatē ſpectant ⁊ querim' ⁊ queremy
Cetūm q̄d uirē hūilitati querimini ſup ana
themate mox in nouando ī comitē radolſū.
⁊ uultis me dare opam oīmodis ut n̄ fiat
prius n̄ uideo q̄m implere id poſſim ⁊ man
dato obuiare apl' co. Qd ⁊ ſi poſſe. n̄ uideo q̄
rationabilē poſſe. **D**oleo q̄dē de malis ſi uī
p̄ueniant. ſ; n̄ idō tū debem' facē mala ut
ueniant bona. **S**ac' ⁊ tuel' hoc totū p̄fecto
omī potentis di iudicio ⁊ diſpoſicioni relin
qui m'. ⁊ mala n̄ ueniant. aut certe meos ip
ſoſ poel' q̄ ea uolunt ⁊ querit ueniant. **V**al
de aut ⁊ ſtat me unū q̄d in lit' uirē celli
tudinis ⁊ tinet' qd uidet' debeat obuiare
reſ iſta paci facē ut uol' ⁊ comitē teobal

dū Annesctis uos q̄nt̄ offendisse. meo q̄d
 comes treobaldus uolentia guerre uīe cont̄
 dñm ⁊ iusticiā sp̄ pullus ē uiuare n̄ solū qua
 quēt s; etiā q̄ efficit ut p̄dict' comes. R. ⁊ ē
 ia ei tā indebitē imo tā illicitē absolueret.
 Qd̄ tē uultis peccatū peccato addere. ⁊ uam
 di sup uos q̄d ab sit̄ acumulare. Qd̄ peccauit
 comes treobald' ut uā uiam rursū incurriere
 in eā. q̄ ⁊ absolutionē comctis. R. licet iniustā
 sic scctis tantū emitt. ⁊ t̄tā ex ⁊ munificatio
 nē qm̄ uis iustā nec quesiū nec querit. ut po
 te q̄d timore uīo ⁊ ab uiauit. Nolite q̄so
 nolite dñe mi rex regi uīo imo oīumicatori
 tā euidēt' ī suo regno
 ⁊ ī sua possessione audē resistē. ⁊ manū exten
 dere tā frequitā ⁊ temerario ausu ad ūsum
 tribilē ⁊ eū q̄ aufert sp̄m p̄ncipiū tribilē
 ap̄ reges t̄re. Act' loqr. q̄a a cora uob' timeo.
 q̄ta uehēt' n̄ timere. n̄ uos uehēt' diligem;

Ad eugenium be^hardus

Auditiū ē int̄a nā & celebri sermone uul-
 gatū ūbū hoc qd factū ē de uob̄ ad nō. p̄sse
 nā filiū hacten̄? rē tactū? s̄daabā. Expec-
 tabā enī l̄ttas dñi mei. & p̄ueniri ab eo
 ī bñ dictionib̄ dulcedinis. Expectabā iurū
 fidelē q̄ ueniret alate tuo. q̄ dicet cuncta
 p̄ordine. qd qm̄. t̄ q̄lit̄ actū eēt. Expecta-
 bā si q̄s forte de filiis meis reuēteret̄ qui
 leniret dolore pat̄s. q̄ dicet ioseph fili' tuus
 uiuit & ipse ē dn̄ator in tota t̄ra egypt̄. h̄c q̄
 ē l̄tē iste n̄ f̄t uoluntatis. s̄ necessitatis.
 & amicoy extor̄te p̄cib̄. q̄b̄ negare n̄ possū
 modicū illuc q̄cqd ^{idm̄} ē residuū
 uite mee. **h̄** enī derelīq̄ breuē.
 erunt dies mei. & solū in sup̄ sepulc̄. **h̄**
 ḡ semel cepi loqr̄ ad dñm̄. **h̄** enī filiū di-
 cē n̄ audeo. q̄a filius in pat̄rē. pat̄ mu

tatus ē in filiū. Amodo ū uocaberis fili? s; uoca-
 bit̄ tibi nom̄ nouū qđ os dñi nominauit. Hec est
 mutacio dext̄e excelsi. y multi in mutacione
 ista gaudeb̄t. Magnificauit dñs facē nob̄ eum.
 audiū y letata ē syon. Gaudet y exultat eccl̄a
 di. s; specialit̄ illa cui uisus te portauit. y uerba
 que s; x̄i. Qđ ego. Nonne in licet gaudē eum
 gaudentib̄. Nūqđ ū ero un̄ denumero letan-
 cū. Exultauit fateror s; cū tremore. Exultauit.
 s; in ipso exultacionis mee articulo. timor q̄
 tremor uenerit s; me. Ego em̄ q̄ si nom̄ pat̄s
 deposui. s; ū timore. s; ū anxietate. p̄tremo
 nec affectū. nec uiscera pat̄s. Considero ḡlum.
 y calū uentoz. Considero fastigiū dignitatis.
 q̄ i tueoz facie abyssu uacentis deorsū. Atten-
 do celsitudinē honoris. q̄ euicino piculum
 reformido. pro qđ scriptū ē. ho cū i honore eet

n̄ intellexit. Quod quidē causalit̄ dictū ēē arbitror
poci' qm̄ temporalit̄. Tāquā dicēt. honoꝝ absorbit
intellectū. Hinc ē qd̄ idē p̄p̄ha siue p̄se siue pa
lyl̄ in alio sp̄almo dic̄. A facie r̄e indignationis
tue. q̄ eleuans allisisti me. In alio loco po
situs est. sed non timor. In sublimior n̄
in securior. Noli q̄ atū sapere. s̄ t̄me.
Elegeras abiectus ēē in domo d̄i. r̄. Ne
cumbere in nouissimo loco in iuuuo xyla
cū t̄ d̄re ei. Amice ascende sup̄.
Noli q̄ atū sapere. s̄ t̄me. Op̄ ē inq̄ ti
mor. Terribil̄ est loc̄ iste in quo po
situs est. Time q̄. loc̄ in quo stat̄ tra
scā est. Loc̄ pet̄ est loc̄ inq̄ p̄ncipis
ap̄toꝝ. in quo steterūt pedes ei. Si
forte declinauit̄ a iua d̄i. ibi se

pult' est ut sit ibi gra te in testimonio. Ve
 rito tali pastori. tali nut' tori & missa e' eccl'a cu
 adhuc tenent e' in eunabulis. cui magist'io
 omnia t'rena calcaret q' excussisset man' suas
 ab omni mun'e. q' dicebat decore puro &
 osciencia Argentu' & auru' n'e m. Q's m' det
 ante q'm moriar ut uideat eccl'am di. sic
 fuit in dieb' antiq's. q'ndo apli laxabant
 recia' in captu' argenti & auru. s; in captu
 in p'mmaru'. Q's det ut audia' ex ore tuo
 uoce illa. uoce uirtutis. pecunia tua recu
 sit i' pdicione. Ad cui' t'ror'e & fundant' &
 reuerant' retrorsu' om' q' o' derit syon. hec
 expectat & expectat ate mat' tua hoc deside
 rant hoc suspuat filij mat' tue pusilli
 & magni. ut plantacio q'm n' plantauit

15

pat̄ celestis manib' tuis em dicit̄. Ad hoc em̄
9 struit̄ es sup gentes. & regna. ut destruas.
& disipas. euallas & plantes. Multi naq;
audito hoc uo. dixerit̄ ap̄ se. In securis ad
radices arbor̄ posita ē. Multi dixerunt
in corde suo flores apparuerit̄ uictia nra
temp' putacionis aduenit. in q' saruita
sterilia recidant̄. ut que p̄ualeat uberi
fructū ferant. Confortare q' & esto robustus.
accinge gladio tuo man' tua sit in
iurib' inimicoy tuoy imo inimicoy ma
tis tue. y pat̄s tui q' dedit t' singularit̄
erit̄ fr̄s tuos parte illā q' tulerat dema
nu amoveri in gladio y in arcu suo. Nom
nib' tui opib' tuis memento te hominē eē.
memorare nouissima tua & timor ei' sit
semp ante oculos tuos q' auferat sp̄m p̄ncipū.
Reuerendo uentur̄ lugdunen̄ si ūca
nonicoy. fr̄. B. clareuallis uocat' abbas

10

10

Salute in xpo. Int' eccl'as gallic' stat pfecto
 lugdunensē hacten' p̄minuisse. sic dignita
 te sedis. sic honestis studijs & laudabilib'
 in studijs. **V**bi & enī que uiguit discipline
 censura. mox gūtas. maturitas filioy auc
 toritatis pondus. antiq̄tatis insigne. Pre
 sertim in officijs eccl'asticis hant facile
 ūq̄m̄ repentinis uisā ē nouitatib' acq̄esce
 nec se aliq̄m̄ iuuenili passa ē decolorari
 leuitate. eccl'a plena iudicij. **U**nde mira
 m' scitis qd̄ usū fuēt hoc t̄p̄e q̄bdam
 uirū uoluisse mutare colorem optimū
 nouā inducendo celebritatē qm̄ ut eccl'ie
 nesert. n̄ pbat ratio. n̄ mdat antiqua
 r̄dicio. **H**ūq̄d patb' doctiores aut deuoti
 ores sum; **P**iculose p̄sumim' q̄cqd̄ ipsoy
 intalib' prudentia p̄tuit. **H**eg; ū id ta
 le est. qd̄ n̄ p̄t̄eundū fuerit patriū que
 ut omnino diligenciā p̄tisse. **A**t ualde

Ad. 10.

honoranda ē in q̄s mat̄ d̄i. Bene ammones.
S; honoz regne iudiciū diligit. **V**irgo regna
falso n̄ eget honore. ueris cumulata bonoy
titulis in filiis dignitatū. **H**onora sane uite
gritate carnis. uite sc̄itate. inuare secu-
ditate in uigine. plē uenerare diuinā. **R**
tolle nesciente uel incipiendo & cupiscen-
tia. t̄ in pariendo dolore. p̄dici reuendam
angl̄is expectatā gentib; patarchis p̄hisq; de-
sideratā electā ex oib; p̄latā omib;. **M**agnifica
gr̄e inuentem. mediatē salutis. restaurat-
cem sc̄loy. **S**calta demiq; exaltatā sup̄cho-
ros angl̄oy ad celestia regna. hoc n̄ de illa can-
tat eccl̄ia & me eadē docuit decantare. **E**go
ūqd̄ ab ea accepi. secus t̄ teneo t̄ t̄lo. **Q**uod n̄
scrupulosi fateor. **A**ccepi sane ab ea illū diē
cū sūma uenatione recolendū q̄ assūpta
descl̄o neqm̄. celo q̄; intulit celebrimoy
festa gaudioy. **S**; ortū uiginis didici nichil

omni in ecclesia & ab ecclesia indubitant hie festi-
 uum atq; sem firmissime cum ecclesia sentiens i-
 uito ei accepisse ut scia p daret & de ieremia
 si qd lego qd p us qui deuulua exiret scifi
 cat fuit & de iohis bapt. n scis scencio q exiit
 dnm i uito scuit **Vn** i uito q ei q; natalis
 dies unius exultantis eccle uotua celeb-
 tate uoluit **I** fortassis de semetipso & scs dd.
 sentiebat q dicebat do. **I**te & firmat su
 exiit de uent m t m pector **I**te de uentre
 mat mee ds ms estu nedecesseris ame. **De**
 nuq; in i qtatib; n peccatis & ceptu qd se fa-
 tet b n natu **I**n uent p inde qd uerue
 nec impuri utiq; & cept macula scificando
 p sepsisse natali nec oit scitate p stitisse co-
 ceptu ut macula n habuerit aqua tu & cept
 tu ia hoine emundau **H**inc scs iob ait Qs
 pot face mundu dein mundo & cept sem-
 ne. **H**onne tu q sol es. **I**eremie q; dictu e;

Primum te formare in uita noua te. et antiqua ex
uoluntate u. scilicet u. te. quod manifeste apparet an
te quod de fuisse scilicet quod natus non antiqua et for
mat. quia uis pro cogit. ne sit macula quod quod
natus putet. et cept. **U**s g. l. pauca mortalium
ostat fuisse collatum. ut uidel. scilicet exirent
ex uita. falsum non est suspicari tante uiginti esse ne
gatum per quod omnis mortalitas emittit ad uita
Ego puto quod non omnis copiosior benedictio scilicet
tionis in ea descendit. que ipsi non solum scilicet
ret ortum. sed uita ab omni deinceps peccato
custodit. quod nemini alii mulierum edat
esse donatum. Decuit uimur uiginti singula
ris privilegio scilicet uita ducere a peccatis
immunem. que dum peccati mortisq. parerit
penitorem. minus uita iusticie pro omnibus optinet.
Sed g. ortum quod in uita p. diens ex uita scilicet
sem fecit illum. **Q**uod ad huc addendum his pu
tam honoribus. ut honoret inquit. et cept.

quia p̄cessit absq; sc̄itate ꝑceptꝰ oportuit in
mirū sc̄ificari ꝑceptā ut sc̄s iam sequer̄ party.
S; nec mutuata ē sc̄itatē a posteriore ꝑo potuit
sane illa quē iā ꝑcepta ē sc̄ificata ad ipsū qui
sequebat̄ t̄m̄ore natalē. redire ū retrorsum
ad ꝑceptū q̄ p̄cesserat om̄ino ū potuit. Vñ
q̄ ꝑceptionis sc̄ital. An dī sc̄ificatione ꝑuenta
quatenꝰ iā sc̄a ꝑcipet̄. ac ꝑ hoc sc̄s fuit ꝑceptꝰ.
quē admodū iā sc̄ificata iuncto dī ut sc̄s se
queret̄ ꝑortꝰ. S; ū uoluit sc̄a eē si qd ū erat aū
quā ꝑcipet̄. An forte ipsē se ꝑceptioni uitā
plēus uidelicet martialē sc̄ital immiscuit. ut
simul ꝑ sc̄ificata ūgo fuit ꝑceptā. Nec hoc
q̄dē admittit ratio. Quom̄ nāq; aut sc̄ital
absq; spū sc̄ificante. aut sc̄o spū societate cū
peccato fuit. aut ēte qm̄ peccatū n̄ fuit. ū
libido n̄ defuit. Nisi q̄ forte dicat de spū
sc̄o eā q̄ de iuro ꝑceptā fuisse. S; id hacteny
ī audiri. lego deniq; spm̄ sc̄m̄ in eā n̄ cū ea

uenisse. dicente anglo scs sps sup ueniet. uite.
 & sicut loq qd ecclia sentit & uerū ipsa sentit
 dico glōsā sic despū scō accepisse n̄ aut̄ & accep
 tā fuisse. dico pepisse uginē. n̄ tñ & partā aū
 gine. Alioqn ut p̄rogatiua mat̄ sc̄m q̄ singu
 larit̄ credit̄ exultare & mutie. plus. itegrit̄
 te carnis sitantū dē dederit & mat̄ ipsi. Non
 ē hoc uirgō honorare. s; honor̄ de th̄ere. Sig
 aū & ceptū su sc̄ficari. minime potuit qm̄ n̄
 erat. s; nec in ipso & ceptū p̄t̄ peccatū qd̄ ierat.
 restat ut p̄ & ceptū in uirgō id̄ existens sc̄fica
 tionē accepisse credat̄. que excluso peccato.
 sc̄m fecit natiuitatē. n̄ tñ & ceptionē. Veni
 obrē & si q̄b̄ l̄ paucis filioy hoīnū datū ē
 sine peccato n̄sc̄i. n̄ tñ & cōcipi. ut unū sane
 seruaret̄ sc̄i p̄rogatiua & ceptū q̄ om̄s sc̄ficaret.
 solusq; absq; peccō ueniens purgationem
 faceret peccatorū. Solus itaq; dñs ih̄c despū scō
 & ceptū q̄ solus & aū & ceptū sc̄s. Quo & cepto

Handwritten marginal notes in a smaller script, possibly a later hand or commentary, located on the right side of the page.

decreto a dūmūlos respicit exacta nato q̄
unū humilit̄ de semetipso ac ueritatē q̄
mī q̄tatib⁹ in quent̄ q̄cept⁹ sū q̄ in peccis cō
cep̄ me mat̄ mea. Cū hec itaq; sic se habe
at quē iā nā erit testi sue ratio q̄ceptionis.

Quo pacto inq̄m aut sc̄s asseret q̄cept⁹ q̄
despū sc̄o n̄ ē. n̄ dicā de peccō ē aut fest⁹ ha
bebit q̄ minime sc̄s ē. Lib̄ t̄ glō sa carebit
hoc honore q̄ t̄ peccatū honorari. l̄ falsa
uidet̄ i duci sc̄tas. Alioq̄ nulla ei ratio ē
placebit q̄ ecclē ritū p̄sūpta nouitas
m̄tatis. soror sup̄stitionis. filia leuitatis.

Quā silic uidebat q̄ silenda erat p̄us ap̄lice
sedis auctoritas. q̄ n̄ ita p̄cipitant̄ atq;
in sulte paucorū sequenda in p̄torū simp
licitas. q̄ anq̄m ap̄ aliq̄s errore cōpetam. s;
dissimulabā parcent̄ deuocioni que de sim
plici corde y amore ūgnis ueniebat. Verū
ap̄ sapientes atq; i famosa nobili ecclā et

nā erat festum
q̄ceptionis n̄ uel
q̄ceptionis. q̄ uel
sanctificatio
post. ite. unde
aliq̄ ecclē can
sancti. cui da
q̄m. n̄. n̄. n̄.

nō referendū ad
q̄ceptionis error
cet festum
sic. eo. sic
declt. 23. q̄
ad ad sancti
referentū da

cui specialit̄ fili sum supstitionē dephensa. nec
cio ansine ḡui offensa & n̄r̄i dissimulare
potuerim. **Q**ue aut̄ dixi absq; p̄iudicio sane
dicta sint. san̄i sapientis. **R**omane p̄sert̄ eccle
auctoritati atq; examini totū sic̄ & cetera que
huiusmodi s̄t uniuersa referuo. ipsi si q̄d alit̄ sa
pio paratus iudico emendare.

Ho omnia

71

Cum a dhuc romę eē m̄ otigit illo ueni
re d̄m archiep̄m lugdunensē. uenerit cū
eo. **R.** decan̄ ecclēe lugdunensis. & d. canonic̄
quentes licē sibi capitulo lingonensi eligē
sibi ep̄m. **M**andatu si q̄dē ad n̄o papa accep
ant neq̄qm̄ p̄sumē hoc. n̄ ad s̄ filiū religiosoy
uiroy. **E**d dū p̄ me cupent & petent optine.
absit inq̄m̄ n̄ scia & cert̄ sum qd̄ bonā ido
neāq; p̄sonā intendatis eligē. **R**esponder̄
p̄positū suū atq; intencione den̄ro pendē
arbitrio. nec aliud se facturos n̄ qd̄ ego
s̄sulēm. **R**esponder̄. **V**erū me n̄ satis

fidē acōmodante accessit ad psuadendū ar-
chiep̄e. pollicens firmit̄ idipsū. Et addidit
qd̄ si secus clerici agē moluerit̄ q̄cqd̄ aliud
facē minime se 9firmaturū nec intū habi-
turū. Adduct̄ est 9 dñs cancellarī t̄testimo-
niū. Hec 9 tenti adiuuim̄ p̄senciā dñs pape
ut ei fauore 9 auctoritate qd̄ int̄ nos 9 ue-
nerat firmaret̄. p̄us tñ habita int̄ nos col-
lacione mutua ac diut̄na supfacienda
electione 9 demutis p̄sonis quoy ibi int̄tio
facta ē duab̄ tandē nominatis aq̄b̄ null̄
n̄m̄ penit̄ dissentiret̄ quālibet illoy eligi
placuisse. Itaq; qd̄ nob̄ 9 placuit̄ dñs ip̄a
ē dubitant̄ obseruari p̄cepit̄. Et archiepc̄
qm̄ clerici firmit̄ p̄miserit̄. Illis abeun-
tib̄ ego p̄ eoy discessit̄ dies paucos i urbe
faciens ū adno meo i patre potius facul-
tate redeundi ad fr̄s iter arripim̄.
Et tñs alpinantes 9 p̄m̄ instare diē

qua foret sciend' ho mepm lincouense de quo
 utina meliora atq; honestiora audiuissim y.
Nolo aut dice. que inuit' audiu. **E**d plura.
A religiosis uiris n' paucis q' salutandi gra
 nob' occurrerant: psuasi sumi' dicit' plugdu
 mi' q' ten' si fieri poss; re nefaria phibem?
Na q' habunde obue' p'pendiu' ue statu
 era' q' silem' ualitudin' y lassitudin' corp
 is p'sertim qd' i' liqdo fateor credeba' ru
 morib'. **E**s eni' ederet tm' uiru' tanta uti
 leuitate ut p' posita ta' recente p'missione
 sua insup' q' neglecto d'ni sui mandato p
 sone notabili manu' i' pone' n' timeret.
Itaq; q' filio religio'oy ac q'escens. lugdu
 nu' n' direxim' y puenim'. om'ino sic audi
 umi'. ita uidim' parabant' illa n' festa. s; in
 fausta sollempnia. **D**ecan' tu' y maxime th'fal
 loi pars lugdunensiū canonicoy q'stant
 apte q' dicebat. **S**; q' rumor pudendus

polendusq; passim crebrescens & inualefcens.
ciuitatē repleuerat. **Q**uid facēm. **C**onueni archi-
epm̄ reuertē q̄ de sup̄ pacto qd̄ fecit & sup̄ man-
dato qd̄ accepit & nichil horū negauit. **C**ausā
ū p̄uariationis referens in filiū ducis q̄a cō-
stituto resiliuerat. ne ille t̄bare in id se mu-
tacionis incidisse dicebat pacis uidelicet in-
tutu & intulit q̄ q̄q̄o haec en̄ egerit. iā p̄nto
deinceps arbitrio se factū r̄ū. **T**ū ego ḡral̄ agens.
absit in quā t̄n̄ n̄ n̄ā s; dei uoluntas fiat. **L**ue-
frestan̄ ita cognosceat. si res in consilio ponat̄ ep̄oy
aliorūq; reliosay p̄sonarū que huc ad uiam
ipsi uocationē uenerūt. t̄ ad huc uentē fē.
Quod si i uocato sp̄u sc̄o & sensus om̄iū uos ad p̄ce-
dendū incepto ope animauerit. p̄cedite ut
cepistis. **S**in autē acq̄escendū apto dicendū
nemini cito manū inponat̄. uisū ē & siliiū pla-
cuisse. **H**ic t̄m̄ h̄o ille uenisse nuntiat̄. s; in h̄ol-
p̄ciū n̄ in palaciū. **V**espe v̄i f̄ie. uen̄ sab̄o

mane recessit. Non ē meū dicē eū neq; apatē uolu-
 rit incuria adqm̄ ei eūre fuit longo tēpore puen-
 re. Nisi uerecundia monachalis honorisq; ḡtēp-
 tus forsitan p̄tari posset si n̄ aliud. aliaque
 secuta s̄t indicarent. Et reuera q̄d aliud tē sus-
 picari debuim̄. qm̄ archiep̄e rediens ab illo
 testat̄ ē corā hoib⁹ nullorū eū uoluisse acq̄s-
 cere. s̄ q̄c̄d̄ de eo factū fuerat penit̄ refuta-
 re. Deniq; ⁊ mandatū mox electionē fieri.
 hoc p̄q̄sdā lingdnenses canonicos tē p̄sen-
 tes: hoc ⁊ p̄tial̄ que adhuc extant. Quib⁹
 ī capitulo lingon̄ oblati ⁊ lecti. p̄ pudor
 īgnienti legunt̄ alie poīa ḡt̄re illis. Assē-
 rentes utiq; ⁊ sectionē dilata n̄ dimis. s̄ as-
 signantes diē ⁊ locū ad causā decide-
 da qm̄ latē p̄ores nuntia b̄. decisā litares
 illat̄ illis n̄ m̄ diūsal s̄ adūsal sibi loq̄
 p̄sonal. adūsu se inuicē ⁊ tendentes. Nisi
 q̄d una eadēq; imago ī p̄ssa ceris. unū idēq;

nom̄ p̄signatū incedulis manifeste de uno fonte
dulce & amarū illud p̄cessisse inuariatib' decla-
bant Tenent̄ in manib' d' d'ictoris littere ut libet
obedire decreueris. inobediens necesse ē tinea-
ris. Aut enī p̄orē te recipientē eplam posterior
o dēpnabit aut si posteriorē seq̄ eligas. p̄or mur-
murabit. & utinā sedā eplā sic potuit eite
p̄mā ita posset sese & ipsa tueri. ad usus
teriam. **S;** ecce littere & litteras. mandatū ad
usq; mandatū ita ut n̄ iā quēadmo dū i
p̄p̄ba manda remanda. s; poci' manda de
manda inculcet. **I**ntim̄ nepe ho q̄ 70 sectio-
nē fugiat & electionē refutaret. festinauit
ad regē. regalū inuestitū obtinuit q̄b;
intra. ipse uidet. **H**oc dicitur eplis &
locus q̄ assignat' fuerat ē mutat' & dies am-
cipat' ut loci tēp̄isq; oportunitate subiecta
& copia agendi parit' subtrahat' & traditur.
& sectionis dies subripit' appellat'. **C**etūm

n̄ ē silū q̄ silū dñy. cui prudencia factū
 ē ut nec q̄dictores defuerint nec appellatores.
 Appellatū ē a falcone. lugdunensi ecclē decano.
 Appellatū a pontio archidiacono lingonensi.
 Appellatū ē a fr̄ib' amico saēdote y canonico
 equie lingonensi. Appellatū ē a fr̄ib' n̄r̄is bru-
 none y gaufrido. ignorantib' q̄dē his om̄ib'
 p̄pauationē cordis s; casu supuenientib' hant
 dubiū tñ qn̄ dī puida uoluntate. Tanta sigdē
 fuit buttal' t̄m̄ny. ut uix ex q̄ reseruiū diem.
 spacio. iiii. dierū nuntius n̄r̄ cū l̄t̄is. accurre-
 re potuit q̄ten' p̄ueniret qd̄ parabat' it̄am
 sacramtū qm̄ saēlegū. Et is quoq; nichilominus.
 otia dixit. q̄ tā p̄secrandū qm̄ p̄sectur̄ ad
 sedē ap̄licā appellauit. Et ipse erat canonicus
 lingonensis. Veritate dico q̄ n̄ m̄ciōr. nichil
 ame dictū hic p̄sone odio. s; solo ueritatis
 aū ore ueritatē om̄ia posita teste ip̄a iūrate;

Amantissimo pat' y dño. Innocencio sūmo

77 a

pontifici fr̄. S. clareuallis uocet̄ abbas modicū
id qd̄ ē. Hinc clamo terū pulso. Et n̄ lacrimis
uocib? certe lacrimis gemitib?. Cogit t̄are cla
mores. t̄ata in nos iniuria p̄fidoy yplonganti
um iniquitatē suā. Confortati fr̄ addentes p̄ua
rectionē. Apponunt iniquitatē sup̄ iniquitatem
Et supbia eoy ascendit semp̄. Inualuit furor
ypudoy euauit et timor di. Quē 9t̄ tuā pat̄
cuntā iustāq; dispositionē n̄ timuerit elige.
Et p̄ appellationē tuā nominis ausi fr̄ exēre.
Et hoc p̄sūpsere lugdunensis eduenis man
tigonensis amici eluniacensis. In fraude et
reim̄tate istoy heu qm̄ ingens multitudo
scōy t̄batut̄ si angariati fuerint tale pau
tare iugū talēq; inpositū. Phnefas hoeta
accepti fr̄ ac si cogant̄ genua curuare baal
aut certe iuxta p̄pham pactū facē cū morte.
Et cū in feruo fedul̄ iure. Rogo ū uis. ū lex.
ū sacroy auctoritas canonū ū deniq; reue

rentia maiestatis. Illa illa que nulli negat opprobrio.
 soli in nō p̄fuit appellacio. ū nimirū impabat
 aurū. iudicabat argentū leges canonesq; sile-
 bant. locū ratio yęq̄tal n̄ habebat. Hic dē intel-
 lectib; qđ intolerabili ē. yare q; aptici culmi-
 nis oppugnare minant. Id ū ridicule funda-
 ta ē enī sup firmā petm. S; qđ ago. Excessi fatior.
 Non ē meū acculare quęq̄m aut resp̄ndere.
 fufficit enī in ut plangā dolorē meū. Post
 longā morā multosq; labores q̄s p̄seruicio ro-
 mane ecclie ptuli cū tandē placuit seruituti
 uirē reditū annuere ad frat̄ meos. & si fractis ui-
 rib; corp̄is tāq̄m male opant. Let̄ tñ obmanpu-
 los pacis q̄s reportabā ad monasteriū cū p̄spi-
 tate pueni. Credidi me de labore euasisse ad re-
 quē. licē in utiq; resarcire sp̄ualia dāpna
 studior; ac scē q̄etis det̄m̄ta que foris incurre-
 rā. & ecce t̄bulatio y anḡtia iuenerūt me. En
 lectulo recubantē plus cordis q̄m corp̄is dolor

1778
exercuit. Nec enim ego ploro corporale incom-
modum ulli. Adia me in manibus. in sepe salutis
causa est. Placet uobis ut illi homini credam eam quae pro-
dit sua. Scio quod non placet. Quam obrem dixi aie-
mer expedire magis inire fugam. In meo re-
sume residuum dierum meorum. Et nichilominus pro-
iculu salutis incidere. Ad dii uobis potest ut speret
quod potest est reducere uidetur ad memoria si dig-
num iudicatis quod uobis egerim. et ponere oculo
pietatis super puerum uirum. et libere afflictum
de angustia. quoniam potest non obliuisci quanta deus
ipse fecerit uobis. et inquitula cumque uice reco-
pensationis ad ipsi gratiam quae tam parua factum est

73. **D**ominus ac patris reuerendis. **R**euocare.
omnibus quae sunt decuria episcopi. presbiteri. diaconi.
seruus dignationis eorum. B. clareuallus quod de-
ditus et patris et amicis karissimis. et al scitis
sidignu ducitis recordari quod inter uobis eum
ut tempe malo quod uer fat sum egrediens

e regrediens e pgenf ad impriū regis. pſiſtens
 ac pmanens uobiscū in temptacionib' uis.
 ita ut q̄ ſūptis pene uirib' corpis. uix p̄ reddi
 tā pacē celſe' ecclē reputare potuerim. Et h
 recolo n̄ glaus. aut uipperans. s; puocans
 e efflagrans. monens. e reposeens debitu
 uis miseracionis affectū. H̄get necessitas
 in om̄s repetē debitorē. Ego ū si feci qd
 face' debui. hanc aliu' me ex eo qm̄ seruū
 inutilem reputo. iuxta sermonem dñi. Ve
 xuntanū si feci qd oportuit. aut qd faciendū
 fuit. nūq̄d merui uapulare. Et ecce rediens
 auob' t̄bulacionē e dolore inueni. e nom̄
 dñi inuocau. s; n̄ p̄fuit. Inuocau e uis m̄
 n̄ ualuit. Si q̄ de dñi fortē t̄re uehēnter ele
 uati s̄. lugdunensis archiepe. e elumiacen
 sis abb. H̄ q̄ fidentes in iusticie sua e iūmū
 diuiciariū sua e glant. ad iūmū me appropin
 quēt ysteterit. e n̄ ad iūmū t̄m. s; ad uerū mē

125

magnā multitudinē seruoꝝ dī. ad ūsum uos q̄q;
ad ūsū se ipsos. cōt̄ dñm ꝛ omne equitatē ꝛ honesta
tē. Deniq; inposuerūt hominē sup̄ capita n̄ra. quē
ph̄pudor ꝛ boni horrent ꝛ mali uident q̄ ordine
inmo qm̄ ext̄ ordinariē uideat d̄s ꝛ iudicet. Vi
deat ꝛ romana cura uideat ꝛ d̄leat miserat̄
ꝛ accingat̄ ad uindictā male factoy. laudē ū
bonoy. **U**d enī. Placet t̄ d̄na mundi unū sita
ti ꝛ situta iudex ī uam iudex unū iām. Placet
in qm̄ t̄ qd̄ sup̄bit imp̄iū t̄ cendit̄ paup̄. uille
paup̄ q̄ p̄tuo seruiuo cū n̄ habet censū. quē
effundet̄ sanguinū n̄ pepet̄. **D**ignū nē t̄ uider̄
tua p̄firui pace. nec n̄ra n̄ curare. nec recipere in
sortē ꝛ solationis. q̄s habuisti. ꝛ sortēs laboris.
S; sinu ueni in oculis uis̄ gl̄ām eripite in opem
de manu fortioꝝ ei egenū ꝛ paup̄em ad irpuen
tib̄. Alioqn̄ ego qd̄ ē ut potero laborabo in genu
meo. ꝛ erit in lacime mee panes dieꝛ ac nocteꝛ. uob̄
aut̄ legā illū ū siculū. Qui tollit ab amico n̄ra

timore dny derelinqr. **P** illud. Om̄s necessarij
mei recesserūt a me. **I**llud q̄. Qui iuxta me erat
de longe steterūt. Quum faciebāt q̄ q̄rebāt aiām. m.

Dñs & amico km̄o magistro. v. di gr̄a aplice se-
dis cardinali diacono. fr̄ **B.** clareuallis uocat^o
abbas esurire & sitire iusticiā. Si uere diligis
nos dilige n̄ ūbo & lingua s; ope & uirtute. **I**mo
siamator iusticie es. sic hacten^{us} te eē pbasti
aut simulasti. dole uice x̄ q̄ in lingonensi
ecclā indigne ab imp̄is hodie tētat^{ur} clamat
ad te dicens. **O**mbalde miq̄ p̄secuta s̄ me
n̄ adiuua me. **I**bi siḡ dē deuuo pat̄is & p̄mit^{is}
d. in m̄bris suis. q̄ h̄o in ep̄m dat^{ur} ē n̄ uice &
a. ordinate. s; fraude & us. & h̄o ille q̄ nec uita
& dignus. nec fama honest^{us}. nec utilitate idone
us. nec canonicē elect^{us}. nec licite & seēt^{us}. Itaq;
siḡd potes adiuua nos misertus nostri.

78

Ludowico di gr̄a illustrissimo regi francoꝝ
& duci eq̄tanie. fr̄ **B.** clareuallis uocat^o abb.

79

si qđ potest peccatoris oīo. **S**icut orbis ad usū me
quiuaret ut qđpiā molueret ad usū regnā ma
restatē. ego tñ dñm timere & ordinatū ab eo re
gē offēdere n̄ audeat. **H**ec enī ignoro ū legent
qui potestati resistit di ordinationi resistit. **S**
nec me latet quā omī xp̄iano qm̄ mee p̄cipue
p̄fessionem intur ino grūū sit. **V**eritatē dico n̄
m̄ciōr qđ lingonius de pore h̄ro factū ē p̄t
spem. p̄t intencionē & ep̄oy & meā factū est.
S; d̄s ē q̄ nolentū qđā modo extorquet as
sensū & suo arbitrio & adūsas hoīnū uolun
tates p̄t uult subseruire & pellit. **Q**uē enī det
ego piculū qđ intumy illi eque n̄ metue
rem. quē diligo tāqm̄ me ipsū. **Q**uē ego il. s.
loy & forenū n̄ horrem. q̄ alligant onera
ḡua & importabilia. & inport hoīnū hu
manis digito aut suo uolunt ea mouē.
factū ē qđ uol nichil qđ me plurimū.
Michi baculus inbecillitatis mee sublat

ē in lūm̄ oculoy meoy ereptū ē. in abscisū ē dex
 trū brachiū meū. Om̄ia excelsa ista & fluct^u p̄st̄
 sup me t̄nsier̄. In me t̄nsier̄ ire. Unde onera
 fugio. inde sub eo inattul & in gr̄ul. Durū in
 seneci dōt̄ stimulū calcitrare. Tolerabil̄ fortassis
 spontanea. qm̄ uolenti & remittenti fuerat. Nā
 si qd̄ uirū in me ē n̄ ne id facilī meis qm̄ alie
 nus hum̄is exercēm. S; ac q̄seco alit̄ disponenti
 cū quo utiq; aut iudicio aut uirib' ostendē. nec
 cautū in oīo nec possibile ē. S; nec regi. Si q̄de
 t̄n bilis ē & ap̄ reges t̄re. horrendū ē icidē
 in manu dī. Et orex. O qm̄ molestus audiem' au
 rib' oīra tā bonis p̄ncipib' uirū. O quā ama
 rior eccle meroy p̄ tanta p̄libata gaudia si
 frustrari qd̄ absit ostigerit tā iocunda spe
 sua singularis clipei sui uirē set sic hacten'
 ē erepta. Heu corruit uirgo rem̄sis ecclesia n̄ ē qui
 subleuet eā. corruit lingonensis n̄ ē q̄ porri
 gat manū. Auertat diuina clem̄cia a corde

consilio uro sup dolore uim adice cinnulare ta
mea sup tertia. Quis in tibat mori ne uideat
regē bone opinionis s; spei melioris conare di
gilio obuiare. uritare ad usus semetipsum.
frem uā iudicis. pedes patris orphanoy male
ce lacrimis afflictoy. pulsare celos clamorib;
paupū seoy p̄tib; iustis q̄rimony k̄ne spon
se x̄ que ē ecclā di uiuentis. Absit absit me
liora speram. expectam iocundiora. Non ob
liuiscet misereri di. n̄ ḡt̄nebit inua suamā
sua. Non ḡt̄stabit de illo p̄ illū ecclā suā p̄
que y de quo urtantis iā letificauit. Que suo
munie ḡtulit. sua longanimitate seruabit.
& si q̄d alit̄ sapit. y hoc ipsū nob̄ reuelabit
y erudiet cor de in sapientia. hoc optam;
hoc oram die ac nocte. hoc sentite de nob̄.
hoc deuēt. Non infringet hoc uitas uno
bis. s; inminuet honoz regis. regni utilitat
p̄ nos. Grās aut̄ ago elemēie uirē p̄ benigno

107. 91.
responsio. qd aucta dignatione meruim. Veritatem
dilatio tunc nos. qui uidentur tunc data pde &
direptioni. Terra uia e & in hoc plane cognosci
mus & doleni dadee regni uiri qd uos iure abhor
reire mandastis. si n̄ fuerit q̄ defendat. Namq̄
alio regia dignitas recte in eo qd factu ē im
nuta dicat. Electio vire celebrata ē elect' fi
delis. Non eet aut' fidelis. si uia & n̄ puos habe
ueller. Hec du ad uia manu extendit. nec du
ciuitate uiam i gressu ē. nec du pr̄sus se in
tromisit de aliquo q̄nq̄. inuitacio cleri &
p̄ti & obp̄ssoy afflicto. uota bonoy id ab
eo uehentissime flagitarunt. Que cu ita sint.
op' ē ut uideatis matacione silij n̄m̄
uio honoru qm̄ nre necessi. tati. ym̄ p
p̄sentes nuntios ex. pectanti p̄to q̄
u' ē seren. tas uia puoto respondit
multoy religio soy ad usū nos
qd n̄ expedit deuota uob n̄ corda t̄babitis

et regalibus uiribus ipsis que ad ecclesiam pertinent non parum
ut ueremur incommodum acquirere.

15

Amantissimo patre et domino in christo summo pontifice
fratris B. clareuallensis uocatus abbas in diebus id quod est.
Quomodo malicia iuncta sapientia. Hosti predicti
nostri treuensis archiepiscopi. Scio quod nostri. Hosti
illius. maximum non secundum abbatem. Puto quod nostri.
Quis dignior honore illo potest. Sic nemo digni
or et fusione isto sequitur. et tamen iste honoratus est.
ille obprobrio dicitur. Quod peccauit archiepiscopus. Pre
da ecclesie sue recuperauit captiuam ecclesiam de
manu laica liberauit. Inquit reddidit pro bono ma
lum et odium per dilectionem. Hic queso. hic uigi
let oculus pietatis et semotis pauli per occu
pationibus. Siderare quantum subreptum
sit ei ut talis qualem ~~pu~~ pudet dicere.
talium qualem tu ipse nostri fa ~~ciat~~ ob
probrium uicinis suis inimicus tuus.
Pissime patre affectus filialis loquitur.

huc usq; q̄de 9 doluim' misero 7 miserabili arch-
ep̄o. Verū ex hoc id si n̄ fuerit em̄datū dolor cor-
dis nr̄i 7 9 passio ex int̄imp̄s medullis tota
t̄n̄sibit ad illū p̄quē poterit em̄dari. S̄ 7
alīe lesiones p̄fati uiri. q̄s cū ei alleuiaūtis
uob' p̄culdubio laborabrat. Cō q̄d dulcissi-
mi dñi mei nom̄ decoloraūt. cor meū exornat.

7A

Amantissimo pat̄ in noc̄ di gr̄a sūmo pon-
tifici fr̄. B. clareu. uis abb. modicū id q̄d
ē. Si ego in test̄i. monio q̄d p̄hibus lugdu-
nensi archi. ep̄o n̄t̄t̄ sū dño meo. absit
ut scient̄ id fecerit. Q̄d si decept' fui qm̄ mul-
ti aut me cū fr̄ aut me decipiunt. Q̄d q̄t̄
maxime me excusabile reddat. ipsi 7 uici-
ni religiosi q̄b' hō eo notior q̄ 7 familiarior
ē nichilomin' aut decipiunt aut decepti
fr̄. P̄bat hoc demq; electio ei ab uniu'rsō clero
7 p̄p̄tō tā unanimē 7 9 sectio a 9 puincialib'
ep̄is tā sollempnē 7 absq; ulla p̄suf calūnia

decepti

celebrata. ut ne hostis qd os apure uisus sit ad se
dicendum. Vñ q̄ isti ne p̄deunt tā tardi q̄d detectors.
Si ext̄nei sunt hominē meli' ipsi ueniunt cognos
cere n̄ potuerūt. Si ueniunt q̄d uicē potuerūt. Sollep
nit̄ q̄ppe ut dictū ē euocata i homine q̄pleta s̄t
q̄ in occulto factū nichil. Sed si credibil' ē pau
cos calūpniares et uiri de homine que o
derunt q̄m uniuersos q̄ eū elegerūt inno q̄m sp̄m
sc̄m q̄ tot fidelium m̄tes un' efficiet i elugen
do hōe uoluntatis. uidit q̄ q̄tra nob' frust
p̄suade' conat' ē. un' illa pb. Nos p̄fecto eū
defecerit hant alud de illo sentire potūms.
n̄ q̄ mal' hō demalo thesuro p̄fert mala. Vi
dent aū ne se tangat illud. Qui n̄ collig' me
cū disp̄git. S̄ ofido de p̄mi successore pasto
ris q̄ n̄ pot'it ul' recipere disp̄forem q̄m tim
Symmo pontifici dilig' collectore.
pusill' grex de claranallo. deuotissima
debet subiectionis obedientia. si qd potest

peccatorum oratio. **Q**uoniam illi uos gerere uice gratulamini
 quod sua dicebat infanciam cottidianam sollicitudinem
 omnium ecclesiarum apud aures pietatis uere maiorum
 licet maioribus occupata negotiis. repulsa tamen
 non meruit nostra pusillitas uel magna oppellit
 necessitas. **N**ec enim primum audire potest
 de quibus auditur estis quod unum ex minimis meis
 fecistis non fecistis causa autem hec non nostra tantum. sed
 totus est ordinis nostri. ob quam etiam ipse filius uirum
 noster fides patris dominus efficiens sic hec dante frater
 domi fuisset forte enim irigerat eum tamen ab eodem.
 Et ad huius rei ad huc ignarum esse aut uere pse
 ipsius molestatis presentiam aduise aut certe
 ex suo nomine septem miserabilem hanc lacrimabilem
 delegasset querimoniam. **S**i ne diu sol
 licite caritatis uere uiscera suspendam unum
 ex fratribus nostris abbatibus quod dicebat demorimun
 do. ipsum cui perierat insulte satis deserens
 monasterium spiritu leuitatis impulsus petere

ierosolimā p̄us q̄dē ut auit circūsp̄ctionis
uīe prudenciā tēptaturus. si q̄m̄ auob̄ suo
possit errorē extorqueri licenciā. Qua in re si
quē ei q̄d absit assensū p̄buerit ipse p̄pen
dite q̄rite possit n̄o ordini eē destructiois
ocasio cū exemplo hui⁹ q̄cūq; abbas pastoralis
sarcina se senciēt q̄uatū max illā abiciat.
ut pote q̄m̄ se licite abicē posse arbitret̄ p̄ser
tim ap̄ nos ū nec ḡndis honoz. & ḡue uidetur
on̄. Deinde ad maiore dōm̄ sibi ḡmisse desola
tionē. meliores q̄sq; ac p̄fectiores q̄ sub ipso
degebant. sue socios uagationis assūpsit.
Int̄ q̄s etiā nobile puerū illū quē & antea
decolonia q̄d nec nos latuisse credim̄. n̄ sine
scandala tulerat. imā nē scandalū abducē
secū p̄sūpsit. Qd̄ si ut nob̄ relatū ē dic̄ se illa
tra n̄i ordinis uelle seminare obseruauit.
& idō fr̄m̄ secū ducē multitudinē. q̄ n̄ ui
deat plus illic milites pugnantes q̄m̄ moua

chos cantantes & plorantes necessarios ee.
 S; & nra religio plurimū ex hoc capiet det
 niti cū facile sit cuiq; uagari gestienti. illū
 tāqñ absq; disēmine psumere pgnari. ū illo
 scilicet idē qd̄ p̄fessus ē inuenturus ē ppositū
 obseruari. Nam ūq̄d sup hoc uob̄ placeat qd̄
 ue uiam decernere deceat auctoritate. n̄ ē
 nre p̄sūptionis iudicare. E nre discretois era

O nō abb̄ arnolfo. B. spm̄ *Iminare. Valere.* 79
 opunctionis & silij. Primo scire uos uolo dñm
 ab̄bem nec dū qñ uē munit' ad nos uenit de
 flandria q̄ paulo añ p̄nos tñsierat remans
 se. & ob hoc nec littas accepisse q̄s ei iussitis
 p̄sentari. & ad huc uir̄ hui' tā noui facti igna
 ri ē. Felix interim cui tā t̄tel̄ rumores ut
 ad temp' liceat ignorare. Deinde qd̄ deuiri
 despando nos reuocatioē int̄dixit ne qd̄
 q̄si unguisse ap̄ uos fixū ē frustra uob̄ lit
 teras dirigendo conare n̄ dissuade. i hoc uob̄

obedire fortasse q̄dē n̄ debui p̄ratione. reūa autē
fateor p̄dolore n̄ potui. cū & si p̄certo serē ū uos
portune inuenisse ipse pot̄ uenisse q̄m has mi
sistem. effectur̄ fortasse p̄memetipsū q̄d nullis
lātis possū. **R**idetur forsitan meā hūc in di tāq̄
cassā fiduciā ut pote p̄p̄e p̄tinacie & ser̄. ad qua
utiq; flectendā nullā uim. nullā p̄cē. nullā spa
tis p̄uale industriā at ū ego de ill̄ potencia n̄
dissidens. q̄ dix̄ oīa possibilīa s̄t credent̄. fidem̄
usurpans & in illā sententiā. omīa possū in eo q̄ me
& fortat̄ q̄m uis in magna parte l̄p̄ide cordis
uī obstinationē & ipse n̄ ignorē utinā n̄ t̄n
siue fructuose siue frustra lat̄ uō ad hererem.
Quanta que me & mouent ad ūsū uos frustra
nescio an fructuose iacerē uob̄ in faciē. n̄ solum
ūb̄. s̄ & uultu & oculis. **V**is deinde me p̄ uol
uerē uestigis tenem̄ pedes. amplecterer̄ genua to
tusq; a collo pendens. illud in dulcissimū caput
deoscularer̄ q̄d sub uno mecum̄ posito suau

121
iugo & iam pluribus annis catum ē. Fletū quoq; q̄ntū
ualeat rogare & obsecrare p̄dum ih̄m quaten̄ parce
retis p̄mo q̄dem ei cruci qua utiq; redemit q̄s uos
q̄ntū in uob̄ ē p̄mittis. collegit q̄s uos disp̄gitis.

Permittis in quā & disp̄gitis siue q̄s uob̄cū ducte.
siue q̄s huc desertis q̄b̄ utiq; & si uerū n̄ dispa
rū utiq; metum̄ p̄culū. Deinde q̄ parētis
& nob̄ amicit̄ uir̄ q̄b̄ licet in meritis n̄ n̄ fletū
& lac̄mas relinq̄tis. ^{di} Si hoc n̄ licuiss; flexissem
forsitan affectione quē ratione n̄ possū pecc̄ q;
illud ferreū q̄d nec a timore in hac re dū taxat
cedere acq̄sere si n̄a forte pietas emolliret. S; heu
& hanc nob̄ cop̄iā subtraxistis. O magna uir̄ ordi
nis colūpnā. Pacient̄ queso audite amicit̄ t̄ absen
tē uir̄e pent̄ discretionis impatientē uir̄o medul
lat̄ & labori & p̄culo & patientē. O in q̄m magnā
nir̄ ordinis colūpnā n̄ metuis ruere te magnā
max̄ p̄culdubio ruinā securit̄. At ego inq̄ens
n̄ ruo. scio q̄d facio bonā & scienciā habeo. P̄to;

Crechm' uob' deuob' S; niqd' deuob' q' iā gna
uō ex discessu gentes sustinem' scandala.
quora pauentes ex pectam' picula. An et uo
q' n' ignoratis ista. s; dissimulatis. Qua rai
one g' multoz faciendo ruma nos n' rume
psumtis. qui i hoc m' d' post' eratis. ut n'
q' uob' ē utile s; mag' q' alijs. nec q' uia sed
que ihu xpi se querē debeat. Quo m' in qua se
curus abitis. q' gregi uob' g' misso omne dese se
curitate in perpetuū auferetis. Quis occurrer
lupis incurstantib'. quis g' solabit' in tribulatio
nib'. q's p'uidebit' temptacionib'. q's deniq; leoni
resistet' rugenti & quēti que deuoret. Patte
bunt sine dubio morsib' malignantiū qui
deuorant plebē xpi sic esca panis. Heu quid
facient nouelle plantaciones que p' manus
uāls' cōsue. fuerant diuisis in locis. & locis hor
roris y uaste solitudinis. Quis circūsdiet' q's
inpinguabit' q's sepē circūdabit' q's succrescen

finis

res solict' erit rescindē surculos. Aut stan-
 te pfecto temptationū uento. tenerime ad huc
 heu facile eradicaunt' aut ut fructecta cer-
 te simul exorigencia cū n̄ erit q̄ purget suf-
 focate nullū afferent fructū. Que cū ita sint
 iudicate uos q̄le hoc uim bonū erit. aut
 si tēē potit cū tantis malis. Quantūlibet
 dignos fructus uos facturū penitencie con-
 fidatis. n̄ne huicemodi spūs necesse erit suf-
 focari. Nonne deniq; si recte offeratis. & recte n̄
 diuidatis peccatis. Q̄s enī rectene forte diui-
 dere eē dicitis. soli aīe uīe & filios uīos
 q̄s orphanos relinquit' & filio pat̄no destruit.
 Omiserō & miserabiles. & eō miserabiles q̄ uiuo
 se & spiciunt orbati patre. Quāq̄m dubitare
 uos q̄; oportuerit aut uob recte & sulatis. in
 eo uidet' qd absq; & filio firm' & coabbim uīoy.
 absq; pat̄s & magistri uīi licencia rē tā nouā
 p̄sumtis. Illud q̄ multo p̄maxime mouet

qd inbecilles & delicatos iuuenes uobcu du
eritis. Alioqñ si boni & robusti sñ desolate do
mũ fuerant necessarii. Si delicati ut dixi &
inbecilles dure ac laboriose pagnationi n̄
erunt ydonei. S; & regendis animab' eorũ ne
q̄qñ ut' credim' uelle p̄ eẽ. q̄ppe cui' cogno
uim' eẽ p̄positũ pastorale saremã abiac. &
peccatorũ dũ tarat u'õy ex hoc iã intendẽ
penitencie. Valde enĩ in q̄gruũ eẽt ut alibi
p̄sũptuos n̄ uocat' resum'eris. qd alibi in cõ
sulte p̄hibet' relinq̄tis. S; iã ne oĩa scien
ti multa supfluo ingerã in fide. & sine
uob' polliceor si oportunitatẽ loquendi uo
bcũ in dederitis. daturũ me opam q̄tenus
id ipsũ qd inordinate & piculose aggress'
estis. licite & ob hoc secure pagatis. Valere

Karissimo fr̄i arnoldo fr̄i Bernã declarauit
abb' dict' sp̄m. silij. Tua in satũ & p̄ta humili
tal. istantis piculi necessitat' p̄bet in fiduci

am 9 ueniendi te acri? y arguendi liberi? O -
 insensete qf te fascinoit ta cito recedere
 ab illo salubrimo 9 silio in q dudū t pari
 ter & in dō solo teste 9 uentū ē. Cogita in si
 pient uas tuas. & 9 uite pedes tuos testi
 monia dñs Non recordaris qd pmo i maio
 ri monasterio tue 9 uisionis in cira dedicaſ
 ti sedo ap foris in acū nre te qlicūq; pui
 dencie 9 mdaſti tēio i morimundo tuā ſta
 bilitate firmasti. qto. riuſus in to mecu
 9 silio ſuggeſte t ab abbe arnulfo pēgnatio
 ni in mo uagationi ingenuē abrenuntiaſti.
 ipſi q; t 9 ſoreuū ſi n licite poſſet ab ue. illi
 citū iudicaſti. Qd enī. ſic tene diceſ illū re
 cede. q & s 9 miſſiſ ouib? laēmabile ſcandalū
 reliq. nec 9 miſſionis licentiā expectauit.
 S; quozhū inq; tendunt hec que ſic retiac
 tare uoluiſti. Et te manifeſte leuitatis
 arguā ut ē. & n ee ap te euident ostendā

sicq; errore tuū iā tandem agnoscent seru
bescent. t sero discas ab ap̄to n̄ om̄i sp̄iū crede.
discas a salomoue multos q̄dē amicos unū aut̄
habe q̄ sitarū demille: discas p̄cursori diu
exēplo. n̄ solū mollib⁹ n̄ uestri. s; nec i modū
uento agitate harundinis circūferri om̄i
uento doctrine: discas ex euanglō domū tuā
sup̄ petm̄ fundare. discas & cū discipulis ser
pentis n̄ obliuisci prudentiā cū simplici
te colūbe. & tā existis qm̄ ex alijs atq; alijs
sc̄pturarū testimonijs hanc colligē sūmā.
q̄ntū t̄ uidet usq; in mille formis ille se
ductor elusit. q̄cū te in boni incio n̄ ualu
it īpedire. i uida p̄seuerantie: hoc n̄ uirū
sue posse sufficē malicie iudicans. si hanc
poss; auferre t̄. qm̄ solā nouat utitū coro
nari. **O**bscuro te puiscera mīe: & ut nullatenū
abeas. aut t̄ n̄ p̄us q̄ ad nos q̄dē oportuno
uenias loq; si qd̄ forte tantū mal' q̄ iā nob̄ ex

uia discessione aut uenisse sentim? aut uen-
tura metum? queat remediū iueniri. **vat:**

31

S i maneres in karitate qm̄ olim uite noui
m̄ aut putauim? karitatis pfecto dāpna
sentures q̄ utiq; s̄t scandala pusilloy. **Hec enī**
karitas karitatē offendet aut 9 tēpnet. cum
sentiret offensā. **Dā** se ipsā n̄ pot̄ negare. nec
enī in se diuisa ē. **Nouit** pot̄ in se diuisa cō
iungē 9 iuncta diuide nescit. **Inde** ut dixi
si manēt uite. n̄ silēt. n̄ q̄escēt n̄ dissimula
ret gemens 9 estuans. 9 ut̄ pū pect̄ tuū
pculdubio subm̄mians illud. **Et** scanda
libat 9 ego n̄ uiuor. **Si** q̄dē benigna ē. pacem
diligit 9 gaudet unitati. **Sola** q̄ppe ē q̄ illā
genat. colligit. solidat. 9 9 seruat ubicūq;
seruari cognoscet. in uinculo pacis. **In** fensa
q̄ uob̄ hac tā honorabili matre unitatis
9 pacis. q̄ pacto queso uim̄ qd̄ eūq; facti
cū dō fore acceptū p̄sumtis. cū absq;

As

illa nec martyriū qđ ē aliqd̄ p̄ter eē ap̄s.
Aut q̄ ratione uob̄ forte n̄ eē inferā? hidit.
cui castit̄ uiscerib̄ cui caris pignerb̄ tā in
humane agendo n̄ pep̄cistis nec parctis san
dentel unitatē rūpentes unculū pacis.
Ponendū ē q̄ mun̄ qđ cūq; offerre paratū. q̄
p̄us habenti adūlū uos n̄ fr̄. s; fr̄m multi
tudini rēō ciliandū. Ecce nimirū unū se
fr̄nitatē unitatē adūlū urām paucitatē
qđā ueluti ur̄i discessit gladio sauciata
querit̄ q̄si q̄ plangens miserabilē dicat;
Filiū mat̄ mee pugnauer̄ et me y merito. Q̄
enī n̄ ē cū illa? ita illā ē. Putat sine gemitu
tā iustē filie gemitū pia mat̄ caritas possit au
dire. *Ps* Idō e ipsa n̄r̄ lacrimis iungens sualau
uob̄. filios enut̄i y exaltaui. ipsi autē sp̄uer̄
me. karitas ipse d̄s ē. Pax mā x̄pc̄ q̄ fecit
utq; unū. *Ps* Int̄nitatē unitatē maxime y iudat.
Cui q̄ karitas pax q̄ unitatē uata cognoscit̄

qd h̄t in regno & a di. S. forsan dicit Abbas
 n̄r abduā nos & fecit ut p̄cepit. Nūn obedi
 entel eē debum̄. Scis q̄dē n̄ oblit̄ sis q̄d q̄dā
 die & munito meciū iā & spūati scandali cō
 silio. ac diligenti mutua collatione discussa ī
 ter nos uenerit. In q̄ si p̄matissel & de te illud
 n̄ inogruē dicit. Beat̄ uir q̄ n̄ abūt in silio
 ī p̄ioy. S. esto. **De** uisit obedire filiū pat̄ ma
 gistrū seq̄ discipuli. dicuerit certe abbi mona
 chos suos ducē q̄libuerit. & docē q̄d uoluerit
 s̄ quā diu uixit. H̄c ū mortuo illo quē t̄ audi
 re doctore t̄ sequi ducē cogimur. q̄ adhuc tā
 ḡue scandalū n̄ em̄dare cunctemini. Q̄s uos
 iā p̄hibet n̄ dico me. s̄ d̄m̄ uir̄m. pos̄ ieremie
 Benigne uos reuocantē audire. At enī H̄ q̄d
 q̄ cecidit n̄ resurget. aut q̄ aūsus ē n̄ reuert̄.
 An & ille moriens int̄dixit ne t̄ p̄ casū tēpte
 ris resurge. p̄ aūsionē mutire audeatis de
 reuisione. Itane & defuncto necesse ē uos

ff

obedire. & obedire in caritate. obedire in iure
ipsorum salutis periculum. **S**; arbitror quod nequaquam
firmiter tenentur esse dicere vinculum abbatum ad
subditos. quoniam in iunguntur ad se ipsos. quoniam quippe deus
copulatur et non homo inuolabili ligatur sacramentum.
loquente saluatore quod deus in unum homo non sepa-
retur. apostolo autem asserente soluta esse mulierem
a lege iuri mortuo illo. tu te abbas defuncti
existimas lege teneri. et hoc est legem que seorsum est.
legem uidet caritatis. Et hec dixi non quod putet
inueniri in hoc paruisse uos debuisse. aut di-
cendam esse obedientiam sic paruisse. Alioquin ge-
nerat de huiusmodi illa sententiam. Declinantes
autem obligationes. a. d. d. c. o. i. de ne forte quod
abbas est in malo obedientiam ab hoc maledic-
to libam esse et tendat. audi alibi apud filios
non portabunt iniquitatem patris. et pater non pater. sic
his quod liquido apparet. mala in partibus non esse
parendum. presentium dum prius obtemperans in prius

in q̄ hoī uidi obediens. dō plane q̄ oē q̄ppe
 in agit un̄ die. inobediens te exhibet. **Vald**
 aū p̄sū ē p̄fiteri te obediens i quo te noueris
 sup̄iore p̄t̄ inferiorē. id diuinā p̄t̄ humanā
 solue obedienciā. **Q̄d enī.** Q̄d iubet ho p̄bet
 d̄s. v̄go audia hoīem suū d̄o **Hon̄s capti.** **Cl**
 mant q̄ppe dicentes. **Heli** ē obedire dō q̄m ho
 minib⁹. **Hinc d̄s** in euanglō phariseos in ep̄s.
 q̄re & uos in q̄d n̄s q̄d unū mandata d̄i p̄t̄ t̄li
 ciones ūas. **Et p̄ysau.** Sine causa aū ait colūt
 me mandata & doct̄nas hoīnū tenentes. n̄tē
 ad p̄thoplastū. **P̄eo q̄d** obedisti uoci uxoris tue
 plus q̄m mee. **m. t. i. o. tuo.** **Igit̄** face malū
 q̄libet & iubente. **stat n̄tē** obe
 dienciā. s̄ pot̄ inobedienciā. **Sane**
 hoc ad ītendū qd̄ quēta s̄ pura bona.
 q̄dā pura mala. & in his nullā debent
 obedienciā hoīb⁹ q̄m illa omittenda s̄ etiā
 cū phibent̄. nec ista t̄ cū iubent̄ omittenda,

Ho

Porro ut hec sit media quedā q̄pm̄ loco t̄p̄re
l̄p̄sona & mala possit eē & bona & i his lex po
sta ē obediencie tāquā in ligno sc̄ie boni y
alicia mali q̄d erat in medio paradysi. In his p̄fecto
fal̄ n̄ ē nr̄m̄ sensū sentencie p̄sc̄be magistroy.
In his oīmo p̄latoy nec iussio. nec p̄hibicio ē
ōtēpnenda. Videam̄ ne forte tale fuit q̄d ar
guim̄ in uob̄. & ob hoc forsitan argui n̄ debuerit
Ad euidenciā eluceb̄. si p̄misse di. uisionis exem
pla subiecerō. fides. spes. karitas. & cetera h̄mo
di pura s̄t bona q̄ male n̄ possit l̄uberi. ut
teneri. b̄n̄ n̄ possit l̄phiberi l̄ n̄ teni. Pura ma
la s̄t furtū. sacrilegiū. adultriū & cetera talia q̄
utiq; nec b̄n̄ l̄p̄cipi l̄p̄fici possit nec male ut
phiberi l̄ n̄ fieri adūsus h̄m̄id̄
n̄ lex. Nulli q̄ppe p̄hibicio ualeat ob
uare p̄ceptis. nulli iussio p̄iudicare. phi
bital̄. S̄t deū media q̄q̄dē p̄se nec bona eē nos
cunt nec mala. possit tū indiffēnter y bene

dentes miserunt manū in ignē. q̄ scis p̄sūptio is
 secuti s̄ p̄sūptorē n̄ audientes aplm̄ phiben
 tē & denuntiantē. ut se ab oī fr̄e ambulau
 te i ordinatē subtr̄herent r̄p̄nentes & ipse
 dñi uocē dicant. **Qui n̄ colligit meū disp̄git**
uos fr̄s uos inq̄m̄ apte & specialit̄ notat̄ ap̄ illud
 ieremiā qd̄ cū dolore qd̄ ē remissorū obp̄ri
 um. **Hec ē inq̄t gens que n̄ auduit uocē dñi**
di sui. Di enī ip̄e ē uox ista. hostē suū p̄rio
designans ex officio. & tāq̄m digito demon
strans ut simplex det̄reat ab eis in p̄io & sc̄latu.
Qui n̄ ē inq̄t meū disp̄git ac si dicat. In h̄ teiā
meū n̄ eē intelligat. si seq̄rit disp̄sore. Do inq̄
uos inuitante ad colligendū hōi pot̄ ad disp̄
gendū obseq̄ debeat. Magistro q̄ r̄p̄nebat.
subditos exponebat. socios q̄ r̄babat & uos ui
dentes furē currebat. cū eo. Sile de mortuo
statuerā. S. & pulsus sū fateror aliquitū p̄ḡdi
dū n̄ potuit i p̄bari obediēcio. si n̄ rep̄ba mon
do q̄ clamante q̄ n̄ colligit meū disp̄git seq̄ uos o potuit
disp̄sorem.

straret & iussio. Porro iussio & actio hoīs cū diuisa
n̄ fuerint. ī possibile uisū ē unā sū altā. Cappba
ri l. respus. liquet tñ huiusmodi iussioni n̄ fuis
se obrepandū. dō q̄ppe impante strā. Itē maior
ī stratis minor n̄ eē īponenda aut omnib; p̄
uata n̄ p̄iudicare impia q̄s dubitat. Hāc ex re
gula scī benedicti hoc habem; posse q̄dē abbatē
efficentē ad medū deducē. q̄ utiq; superior il
lo. q̄ntū pat̄ filio. q̄ntū magist̄ discipulo. q̄ntū
deniq; abbas s̄ omissō monacho. into se auob;
p̄t̄ illū querit̄ fuisse orep̄tū. posse & ep̄m cui
nichilomin; q̄ n̄ fuit expectat; o sensus in excu
sabilis ē & o tempt; cū ad ipsos & de ipsi; dñs
dicat. Qui uos sp̄nt me sp̄nt. S; quō p̄sser
ambob; opponi & añ pom̄ romani pontificis
tāq̄m ḡuor̄ auctoritas. cui; q̄ppe uos aum̄
p̄muntō fuisse licentia que & ipsa licentia
suo q̄dē loco erit discutienda talis poti; p̄ferat̄
tur. cui; omnino fas n̄ sit auctoritati r̄dicere.

Cent hunc ille pontifex q̄ sanguine p̄u solus &
 semel introiit i scā redemptione iuocata. Trisica
 uoce denuntiat i euaglio neq̄s unū de pusillis ei
 audeat scandalizare. **V**ob aut̄ dicit unū scanda
 lū si n̄ uis peccat malū facit si legē inuina culpa
 eo q̄ que dāpnū nōm̄. **H**ic i p̄uicis dubiū n̄ est
 scandalizant̄. q̄l̄ ante n̄ uideat q̄m̄ in humane
 humana iustione dicitur p̄uicent̄. **H**ic q̄ dē au
 dē q̄ si amens dicit audeat bonū eē. aut bonū
 t̄ bene fieri posse q̄m̄libet dignitat̄ hōe p̄u
 piente. **H**ic aut̄ ut bonū eē n̄ bene fieri pot̄ pu
 rū p̄uicidat̄ i malū eē. **V**nde o sequent̄ ad h̄m̄
 q̄ d̄ ut̄ in multoꝝ uisurpatiū scandalū. ac
 p̄ hoc q̄ d̄ i mandatuū n̄ purū bonū aut medi
 um e purū om̄to fuerit malū quōd dē. & purū
 bonū semp̄ bonū e & mediū b̄n̄ fieri pot̄. **Q**u
 ḡ t̄ ab̄bis iustio. t̄ pape p̄missio licitū face ua
 luit q̄d purū irrefutabil̄ p̄batū est malū
 fuit cū sup̄ nichil om̄n̄ alligatū sit ea

¶¶¶

que huiusmodi sūt id' pura mala ut nūq̄m iuste u-
ber sic nec licite posse fieri. Ūides quā inanis
excusatio sit de humana obediencia ū in dī-
uincit' facta t̄nsgressio. Hec timendū in arbi-
trō qđ ad illud dñi responsū de s̄nuntiato
scandalo phariseoy refugias. ut qm̄ ille mechili
pendebat dicens. sinite illos ceci sūt duces cecoy.
ita & nra uob scandala n̄ eē tūda existimet. Vi-
des nempe qm̄ nil simile habeat ī hac parte ppo-
tio. Nā si spares psonas. illic pharisei supbi. hic
paupes & scandali tant'. Si iudas hic leuitas. ibi
ūtas ī causa eē dinoscit'. Rursus qđ & sup' ppo-
sitū ē uos n̄ solū diuini humana s̄ & omnib'
p̄uata p̄tulisse impia. hoc solū ad p̄bationē suf-
ficiat qđ ur̄e illi nouitati insolite y insolenti
p̄sūptione. itantū ur̄i ordinis uniuersal. s̄
& omnium monastioy & s̄uetudo & iustitio re-
clamare uidet'. Qđ & uos q; n̄ in merito t̄mētis.
nec satis de p̄a causa & fidentes remorsas ac

remordentes & sciential optica conati estis delinere
 licentia. **O** firuolū fatū remediū qđ n̄ ē aliud n̄
 more p̄thoplastoy cauteriatū & scientiis terere p̄
 rromata uidet aduelantū. n̄ admedicantū. **A**pos-
 tolicā inquirunt licentiā quesiunt & ipetantū.
Utinā n̄ licentiā quesiissetis. s̄. **S**ilū id ē n̄ ut licēt
 s̄ anlicēt. **H**ū tñ querebatis licentiā. **U**t licēt qđ
 n̄ licebat. face itaq; uolebatis qđ n̄ licebat. **S**; qđ
 n̄ licebat malū erat. **M**ala ḡ erat intencio que in
 malū tendebat. **S**isi forte tale hoc fuisse dicat qđ
 absq; licentiā qđ n̄ licēt. licēt aut̄ sicū licentiā
 fiet; **H**erū id iam sup̄ inuincibili exclusū ē
 iatione. **D**eceni d̄s uat nolite & tēpnē unū ex
 his pusillis qui in me credunt addidit qđ cū li-
 centia. aut dicens. qui scandalizauit unū depu-
 sillis meis adiecit sine licentiā. s̄. absolute no-
 lite in qđ & tēpnē unū ex his pusillis. qđ in me cre-
 dunt & qui scandalizauit unū depusillis mei
 & cetera. **C**onstat itaq; ū uertal & uital necessaria

P incantia nesc. nec licite scandalū q̄olibet aq̄li-
bet posse 9 mitti nec iuste p̄cipi nec innoxie cō-
sentiri. **H**ui tñ patēdi mali querendā eē putat
tū licentiā. S; ad q̄d. an ut q̄nto licenti. tanto
securi. 9 q̄ securi. eo piculosi peccaretis. **Q**uia
cautela 9 stupenda p̄uidencia. **M**alū q̄d iam
corde 9 cepant. ore 9 spuaueiat. ope tñ cauti
fuerit n̄ imple. n̄ cū licentiā. **C**oncepti dolorē.
s; n̄ peperit iniquitatē. donec iniquo papa 9 cep-
tū p̄buisse assensū. **Q**uo lucro. **Q**ue saltem
9 pendio mali. **H**ū q̄d idō aut malū eē desist
aut t̄ minoratū eē q̄a papa 9 cessit. alioq̄n ma-
lū malo accedens auget pot̄ illud n̄ minu-
it. **Q**s ū malū eē neget assensū p̄bere malo.
Ed tñ summū pontificē fecisse n̄ crediti.
n̄ aut circūuentū m̄dacio aut in portum-
tate uictū. **Q**uando 9 enī alt̄ hui cemo di-
uob licentiā indulgeret seminandi uidelicet
scandala. scismata suscitandi. amicos 9 stan

aliē

di firmi et bandi pacē & confundendi unanimitate
spūq; in sup̄orēpnendi ep̄m. Et hoc q̄ necessitate
necesse n̄ habeo dire cū rei exit̄ satis indicet, et fector
plangim̄ p̄fectū n̄ cernim̄. His q̄ tali b̄ & tam
ḡuib̄ malis dare assensū exhibē obsequiū ip̄endere
adulatoriū tu in obedientiā nominali modestiā
nuncupas appellas ^{man} suetudinē. Tu in q̄m conaris
pessima uicia uirtutū palliare noīb̄. Ante putas
hoc sine iniuria facē dīm uirtutū qd̄ uirtutib̄ fa-
cis iniuriā. Vanissimā p̄sūptionē. t̄p̄issimā leuita-
tē crudelissimā discessionē obediencie modestie
mansuetudinis noīb̄ uelut uelut sordib̄ sacilla
uocabula maculas. Hanc ego nūq̄m emuler obe-
dientiā. in nūq̄m libeat modestiā t̄p̄oc̄ molestiā
imitari h̄cemodi mansuetudo semp̄ longe fiat
ame. Talis siq̄dē obediencia om̄i ē t̄p̄tu de-
terio. Talis q̄ molestia utt̄ omnē modū exten-
dit. Ut̄ dicā ancti. S; uer̄ forsitan. 7 utiq;
9 perencē dixerim extia. Qualis deniq; illa est

tate

mansuetudo que ipso etiā auditu & omniū aures
exaspat. **V**olo tū eā ipsā ut & in in exhibeas cū tā
paciens sis ut a quolibet etiā quo n̄ licet p̄ h̄ n̄ cō
tendas licet & me obsecro paulo n̄ fidentē agere
textū. Alio q̄n male multū merui de te. si q̄d memi
ni soles. soli in indignandū putaueris. Igit̄ tuā
uenio & scienciā. **V**olens an inuit̄ p̄fect̄ es. **S**i ex
uoluntate. iā n̄ ex obediencia. **S**i aut̄ mutus sus
pectū undis habuisse in p̄m cui obseq̄ ḡuabaris.
Vbi ū suspicio ibi discussio necessaria. **V**erū tu ut
tue paciencie daret̄ & capes exp̄m̄tū nichil discu
tens. **T**h̄ te passus es. n̄ solū p̄ uoluntate tuā s̄
& cont̄ scienciā. **O** paciencia om̄i digna ī paciētia.
Nō possū fatere n̄ uasce huic & tencio s̄ illine ī paci
entie. **V**idebas disp̄gentē & sequebaris. **S**canda
la dictante audiebas & sequebaris. **V**era paciencia
ē pati & agere & q̄d libeat. s̄ n̄ p̄ quod licet. **A**
rū ū hominē audiebas furtive susurrante. d̄m
n̄ audiebas apte reclamante. tali q̄si cedit̄ emissio

211.
tonitruo. **V**e illi p que scandalū uenit. **I**n tñ autē dñs
s. & sanguis ipse clamare nichilomin' uehementi sur-
dis terribilit' licet irrugebat. **C**lamor ei et effusio. **H**s
Effusus q̄ppe p disp̄sis filiis di ut eos ḡgaret i
unū iuste fremebat in disp̄sores. **O**dit nimi-
rū disp̄sores. q̄ n̄ nouit n̄ colligē. **M**agni ei cla-
mor & uehement' q̄ corpa de sepulchris. aīas ab
inferis suscitau'. **T**errā celosq; tuba illa & uoca-
uit in unū. q̄ppe que in cā & que in celis s̄ pa-
cificans. **I**n omne tñ exiit son' ille. & uiam
n̄ ualuit rūpere surditate. **V**ox nempe illa
in uirtute uox illa in magnificentia. **I**qd cla-
mat. **R**eurgat d̄s & dissipent' inimici ei. **P**i-
teri. **D**isp̄ge illos in inicitate. **r. & d. e. p. m. d.**
Sanguis xpi ē sup adā. sanguis x̄ ē q̄ p̄ ip̄s
& gregari' ad usus impios disp̄sores quasi tu-
ba exahat uocē suā. **O** inat autē se disp̄sores
disp̄ge. q̄ disp̄so colligit. & si uocē ei tu n̄ audis
audia eā decui latere manauit. **Q**uom̄ nāq;

A **h**um n̄ audit q̄ abel sanguine audiēbat. Si q̄d
ad me inq̄s. Ille uidet̄ cui ḡtūcē in fas n̄
erat. Non ē discip̄s sup̄ magistrū. Docendū
n̄ doctū ei latī ad herēbā. Seq̄ debui n̄ p̄re
p̄ceptorē auditor. Oistoy tempoꝝ paulē sin
plex. Si n̄ & ille alterū ē exhibuisset antonū
ut q̄c̄q̄d. t̄ leuit̄ delabūl̄ ei p̄cederet necesse n̄
haberet̄ discit̄. s; sine cunctacioē ad oīa m̄
chil hestans obediret. O monachū obediētissi
mū cui excul̄ libet semoy iūbul̄ nec unū q̄dē
iota p̄t̄ uolat. Nō attendit̄ q̄le sit q̄d p̄cip̄t̄. hoc
solo ḡtem̄ q̄ p̄cip̄t̄. Et hec ē obediētia sine mo
ra. Si ita oportet̄ sine causa legit̄ in ecclia. O m̄a
pbate q̄d bonū ē tenere. Si ita oportet̄ delea
m̄ iam de libro euaḡlū. etote prudentes. s; ser̄p.
sufficiente q̄ppe q̄d legit̄ & simplices sic colūbe.
Nec dico subdit̄s mandata p̄positoy eē diu
dicanda ū nil iuberi dephendit̄ diuinis
A contrū institut̄s. s; necessariā assero y pru

A **h**
obediētia

dencia q̄ ad litat̄ si q̄d aũs̄at̄ & libertatē qua i genue
 orep̄nat̄. **C**etum iste. Nichil inq̄t habeo t̄ter
 rogare. uidit ille q̄ iussert. **D**ic queso. sidato
 imanib̄ gladio suũ te armari in uigulũ iussisti
 acq̄eussit. **N**on ne q̄ ab his eũ phiberi n̄ possit. in
 eriment̄ reputat̄ homicidij. **A**ut site tuo uolu
 isset impulsu i igne t̄ inq̄uã p̄cipit̄ dari acq̄e
 uisset. age q̄ uide ne forte sub p̄textu obediencie
 inq̄ppia ei q̄uui i seruierit. **N**on ignorat̄ certe q̄
 dixert̄ nã in hinc fortasse n̄ crederet̄ expedire
 scandala facientib̄ demergi poel̄ in profundum
 maris. **C**ur hoc dix̄. n̄ q̄ significare uoluit̄ tã
 q̄uia illos in posterũ manẽ totũta ut eis op̄para
 ta mors. t̄p̄alis. n̄ penalis eẽ uideat̄. s̄ ymoda,
 qui q̄ eũ scandala faceũ iussit. iussit enĩ se
 quendo illũ. obsequendo illi n̄ ne utilius iur
 ta p̄missã uertitat̄ sententiã mola a sina
 riã collo ei suspendens. & sic eũ demgeret̄ i
 pfundũ maris. **U**d q̄. **T**u ille obedientissim̄

filij tu ille deuotissim' discipuls. illū patrē & p̄cep
torē tuū quē ne puneto q̄dē tēp̄is t̄muerſo ut
dixit pedis. atē q̄ndiu uixit passus es elongari ita
ut infouē q̄ p̄ eū n̄ q̄dē cecis s̄ ap̄t̄is more balaa
oculis eadē n̄ cunctat' sis tu ne in quā illū ita tuo
beandū putasti obsequo ut morte illi ḡuore echi
bueris obediencia. Reuera nō expior quā uera
sit illa sententia. Inimici hoīū domesticū. Sic itaq;
sentient sic oser ipse tibi n̄ne si sapiſ genus & si
n̄ desipis tremis q̄ppe cui obediencia n̄ in eo q̄dē
s̄ uitalis iudicio peior inuenta ē homicidio. Si
hoc n̄ ignoraſ qm̄ n̄ trepidas. Et si trepidas q̄
m̄ n̄ em̄dare festinas. Alio q̄n q̄lem hīc ad illud
tribunal tr̄ficū oſciam portas. Vbi iudex
teste n̄ indiget. n̄ uitalis discunt in teneo
nel. n̄ in q̄ſicio culpax p̄tingit ad abdita
cordis. n̄ demq; secretissimos recess' intū
diuini ille inuestigat in tuit' et ad subdi
tū illū sol' iusticie fulgore animax expan

Flo

si sin' cuncta siue bona siue mala euomit
 q̄ celant. **I**bi sic acti facientes & sentien
 tes pari pena puniunt. **I**bi fures & socij furū
 silense s̄t excepti sententiā. **I**bi pars sibi
 bunt iudicij. & q̄ lactant & q̄ lactant pecca
 tores. **E**ge ḡ iā d̄re qd̄ ame. **I**lle uiderit.
Tange pieē & dic n̄ sum in q̄nat' ab ea. **A**b
 sconde ignē in sinu tuo & te uictato n̄ ad
 uri. **P**one demq; porcionē tuā cū adu'teris
 nichilq; tua intēe putato. **N** ita & esayas.
Redarguit enī se ipsū n̄ solū q̄ ip̄e immund'
 s; qd̄ soci' sit immundoy. q̄ inq̄ens uir pollu
 tus labi' ego sū. & in medio ppli imunda la
 bia habentis ego habito. **R**edarguit autē se
 dixerm n̄ q̄ cū malis habitaret. s; q̄ mala n̄
 redarguerit. **S**ic nāq; ait. **V**e m̄ q̄ tacui. **Q**
 do ū ipse malū facē acq̄escēt qd̄ se in alijs
 n̄ redarguisse redarguit. **Q**uo deīn q̄ d̄t n̄ ne
 aliam & ragione peccati se senserat inq̄uari

posse eū dicēt cū hoīb' opantib' inq̄tate. & nō
municabo cū electis eorū. Deniq; & orat dicens.
aboocutis m. m. d. & a. p. s. tuo. Vñ & malox
quoy noluit participare malū. studuit declina
re & scēuī. At tērenī. N. sedi cū geilio uantra
tis. & cū i. g. n̄ int. Huc ū siculo geunt & sub
sequens. Odium inq̄t ecclām malignantiū.
e. i. n̄ s. Audi deniq; & sapientis & silū. filij
sire lactauerūt peccatores n̄ acq̄scas eis.
Tu ū adūsus hec atq; alia in hunc modū in
numera ueritatis testimonia putasti cupiā
obediendū. **O**diola p̄sitas. Obediencie
uirt' que semp militat ueritati adūsus
ueritate accingit. **F**elicē ego dixeri fr̄s hen
rici inobedienciā cui cito resipiscenti aber
rore & reuerti extēne talē n̄ igit exp̄
obedienciā. Cui potiore n̄ & dulciore sue
h̄modi i. obediencie caput iā iāq; degustat
fructū. bonā habens & sciām. q̄d certis colle

gl' suis f'ina corda g'ui scandalo & euentibus ipe
 ut' f'is i'posito & ordine suo sine querela & i'ue
 tur. Cui ego si optio daret' pigra' poel' elegerim
 i'obediencia' cu' ipsi' o'scia. qua' hoy' studiosa' obe
 diencia' cu' scandalo. Etimo eni' q' meli' agit iste
 sic i'obediens abbi. Et n' karitati. seruando uni
 tate' in uinculo pacis. q'm illi q' ita optepant ho'i
 uni ut unu' p'seruat' unitati. Et dicit' & hoc ad
 diderit' expedire magis cuilibet sola' uni' ho'is
 pietati' obediencia' q'm reliqs' omib' pieta
 tis boni' & uoti' i'pe' p'fessionis. Sigde' ut cetera
 tacea' duo p'cipua nob' i' monast'is quersan
 tib' obseruanda t'clur' subiectio abbi. & sta
 bilitas in loco. & ita obseruanda q'd neutru'
 i'pediat alt'ru'. nec alt'ru' sibi p'iudicent ut
 ubi gra' sic re' stabile' in loco exhibeat. ut abbi
 subiecti n' o'tepnas. sic obedias subiect' abbi.
 ut stabilitate' n' amittas. Porro si detestaris
 i' loco licet p'seuerante' q' abbi' forte subdi

Ho' duo ordi'

strepunt in p[ro]p[ri]is inanis si reprehendim[us] i[n] obedientia
que uob[is] u[ost]r[um] deserendi locu[m] & causa extitit & occasio.
p[ro]fessi e[st] in p[ro]fessione regulari sic p[ro]mittat[ur] stabi-
litas. ut de subiectione abbi exhibenda nulla pe-
nit[entia] fiat. S[ed] queris forsitan in q[ua]nt[um] in. Ad q[ua]nt[um]
tu facis de tua stabilitate q[ua]m apud cisterci[ens] firmasti.
& n[on] alibi habitas. Ad q[ua]nt[um] ego respondebo. Ego q[ua]nt[um]
cisterci[ens] monachus ibide[m] p[ro]fessus ab abbe meo
u[bi] n[on] habito missus su[m] s[ed] missus in pace. missus
sine scandalo. s[ed] in discordia. missus seruare ma[n]u[m]
osuetudin[em] & mun[er]e i[n] stru[ct]ione. Unde q[ua]nt[um] in
eade[m] q[ua]nt[um] missus su[m] in pace & concordia p[ro]seuero. q[ua]nt[um] u[bi]
in unitate sto & in unib[us] p[ro]uata n[on] p[ro]fero. q[ua]nt[um] e[st] sub
iur[is] in q[ua]nt[um] post[er]i[us] su[m] p[ro]maneo. sec[un]da dico q[ua]nt[um] scia[m] q[ua]nt[um]
p[ro]misi firmit[er] tenes. Quo in e[st] stabilitatis p[ro]
uarior[um] uotu[m] q[ua]nt[um] unitatis n[on] i[n] u[ost]ro uinculu[m] pacis
firmam[us] n[on] deser[er]o. Et si corp[us] absentauit obe-
diencia s[ed] sp[iritu]s semp[er] ibide[m] p[re]sent[er] tenet & cor[por]is d[omi]ni
uocio. n[on] in nullo dissimulis & uer[ba] facio. Qua die aut[em]

qd qdē d's aūtat alijs incipiā uulē legib' alijs
 morib' oūfari dūfisi de feruere obseruancijs
 q̄ uenire noua eccl'neal' usurpare q̄ suetudines
 tūg'lor p'fessionis p'missā stabilitatē iā n̄ me
 tenere q̄ fido. Dico q̄ abbi poia obte'pandū h' sal
 ua p'fessione. Verū tu p'fessus scdm regulā sc'i
 benedicti ū p'misisti obedienciā p'misisti stabi
 litatē. Qd si obediens qdē stabilis aū n̄ fuerit.
 dū offend'is in unū fact' es omiū reus. Si omiū.
 q̄ ipsi' obediencie. Vides itaq; pond' h'cmodi
 obediencie. Qm̄ nepe stabilitatis tūg'lorionem
 suffic' excusare que nec s' qdē ualet pat'cinari
 h'c Notū ē sollepnit' ac regularit' p'fiteri queq;
 imp'fencia abbi. Imp'fencia g' tū n̄ q̄ ad nutū
 ipse fit cuiq; p'fessio. Testis p'inde adhibet' abba
 n̄ dictator p'fessionis. adiutor n̄ fraudator
 ad i'p'fessionis. uindex n̄ auctor p'uaricationis.
 Qd g' p'ona in manu abbi qd absq; ulla excep
 tione corā dō q̄ scil' et ip'a manu exire firmam.

De h'c

audient ex regula siquido alit fecero adō me ēē dāp
nandū que urideo. **S**i abbs m̄s aut q̄ angls dece
lo oīa iussert libe recusabo h̄cemodi obediē
tiā que me m̄s q̄sore p̄i uoti y peierare faciat
nom̄ di mei. **S**cio enī me iuxta s̄pture ueritatē
ex ore meo t̄ iustificandū t̄ d̄ p̄nandū y q̄ os q̄d
m̄t̄ occidit aīam q̄ q̄d. d̄. ueracit̄ canit. p̄des os
q̄ locunt̄ m̄dacū y q̄ un̄ q̄sq; on̄ suū portabit
q̄ un̄ q̄sq; p̄se rationē reddet. **A**lioqn̄ qua fronte
psallā inciens ī s̄pectu di q̄ angloȳ illud deplal
mo reddā t̄ uota mea q̄ distinxerit labia mea.

Viderit demq; abbas m̄s q̄d sibi faciendū putet
deeo q̄d ex regula ad ip̄m specialit̄ dirigit ut p̄sentē
reglam̄ in om̄ib; seruet q̄ utē q̄d uniuersalit̄ p̄cipit
y nemo excipit̄ ut om̄s s̄t̄ poīa magist̄m̄ sequit̄ regu
lā. nec ab ea temē declinet̄ aq̄ qm̄. ego sic ip̄m seq̄ d̄
creu s̄p̄ yūq; magist̄rū ut neq̄ qm̄ argle q̄ teste ip̄
so iuraū y statui ēt̄odire de uie magisterio. **O**ccur
ram̄ h̄ut̄ questionē q̄ alac̄tē nob̄ siuge posse uidet̄

*Pro hoc
Solobit*

sic iam nimis longam finiam eplam. Videor nepe q̄tra
 loq̄ rei quā facio. Querit enim pot̄t ame. si hos dapno q̄
 abbati sui n̄ solū ofensu s̄ q̄ iussu suū monastii dese
 ruert̄ q̄ pacto illos q̄ recipiā q̄ retineā q̄ de aliis monas
 teriis fracto stabilitatis uoto. q̄ p̄cepto senoy ip̄io ad
 n̄m ordinē ueniunt. Ad q̄ de b̄uis responsio. s̄ picu
 losa. Veroy nāq; displicet q̄b̄dā qd̄ dicitur s̄u l̄ete
 rū maḡ m̄ uerendū p̄uto ne tacendo uitate illū
 uisiculi n̄ uacit̄ eantē. **I**usticiā tuā n̄ abscondi iē
 m. u. r. y. s̄. r. d. **H**ac ḡ illos rationē suscipim̄. quō n̄
 putam̄ eē malū si uota labi v̄p̄ suoy q̄ in locis suis
 potuerit q̄dē p̄mittē. s̄ neq̄q̄m̄ p̄soluē. dō q̄ uq; ē.
 uicūq; poterit reddant q̄ sol̄ rupte stabilitatis
 dapna reliquoy regulariū p̄ceptoy inteḡ observa
 tione p̄pensent. **S**icuti displicet h̄ q̄ m̄m̄urat adū
 sus hoī nē q̄rentē salutē suā respondeō p̄ eo salutē
 auctoy. Nonne oēs tui neḡ ē q̄ ille bon̄ ē. **Q**is q̄s
 et q̄ salutē ī iudeis aliene parento l̄tue. **A**n nescis q̄
 ī iudia diaboli mors int̄it ī orbē t̄ray. **A**tende

Ho mathe

magis: Si enim in inuidia ibi mors profecto non potest simul
& uiuere. Et molestus est fratri tuo quam sata-
gitur que admodum que peccasset delictum suum non
faciat uirtutem. Si quare homo inquit pro soluat quod pol-
licitus est deo quod tu perdis. Fortassis si aliquando pecunie
tu cum debitore inuenies. cur uere cogeres mare &
arida donec usque ad nouissimum quod diantem debitum
redderet unum suum. Quod male meruit de te deus tui.
quomodo non uis ut ipse a suo quod sumus debitore recipiat.
Immo unum inuidens duos tibi reddis in sensos. dum & dim
serui obsequio. & dum gratia seruum fraudare conaris. Tu
quod illi procul inimitaris. & ipse uidet pro soluendo quod
debet. Putas ne & tuum inuenietur debitum. an procul pro
hinc magis uirtutis ipse dominum. quod dicitur in corde tuo non re-
quirit. Et inquit. Omnes ergo dampnas que similes non faciunt.
Non. Si audi quod & de ipsius sententia. noli frustra calump-
nari. Et me uis odio suum facere multum in libris scorum
que sub nostra professione non in uero sustinetur more. tam
aut scilicet uiuunt. aut beate defuncti sunt. Non in igno-

ro qd reliquerit s̄ d̄s septē milia uiroy q̄ n̄ curua
 uerit genua sua an̄ baal. **A**usculta ḡ emule calūpn
 atoy. Dixi cur de alus monastis ad n̄a uementes re
 cipiendos censueri. Hū qd n̄ uementes dāpnauit. Excu
 so illos n̄ istos accuso. Soli s̄ inuidi q̄s excusare nec
 uolo nec ualeo. Quib' exceptis si q̄s cetoy ad regle
 cupiat t̄n̄sire puritate s̄ p̄t scandalū n̄ audeat
 aut certe etiā ob certā corp̄is infirmitatē. puto q̄
 n̄ peccat dū t̄n̄ in suo studeat loco sobrie iuste &
 pie uisari. Nā si q̄ ex more monasterij nisi forte
 districte quā reglā attulisse uidet obseruare
 o pellit excusabit hoc forsitan aut illa caritas
 q̄ cunctat̄ migre ad meli' p̄t scandalū iuxta
 illud caritas co opt̄ multitudinē p̄. aut illa hu
 militas q̄ o sel' p̄e in firmitatis reputat se ip̄fectū.
 de Si q̄dē & ipsa septū ē. **I**s humili b' dat grām Qui
 ta q̄ dē t̄ hūm̄ locut' sū cū mult' opul' n̄ habeat
 q̄ p̄e cui sit n̄ genuū uelox ad itelligendū qd d̄r.
 n̄ uoluntas agilis ad eligendū qd utilit' suadet.

Ho. lxx

Ho. ualde

S; licet specialit̄ q̄ de adte. n̄ tñ tā multa p̄t̄ te
sēbenda h̄it itaq; q̄b̄ d̄s p̄uidit fore necessaria.
Te aut̄ ut meū iā olim familiarissimū. paucis et
cū omī fiducia moneo. ne iā diucl̄ animal deside-
rancū te intue q̄dē aūe horrendū piculū tu
expectacione suspensal. In tua eoyq; n̄ fallor q̄te-
cū s̄t̄ mors et uita in manu tua est. Arbitram̄
enī q̄c̄qd̄ feceris tu aut uolueris. illos eē factu uos.
Alioq̄n apte denuntra illis. q̄ iuxta omīū ab̄m
n̄oy n̄ o tēp̄nendā sentenciā que merito p̄cessit
in uos q̄ redierint uiuent morient̄ q̄ rennuerit;

37

Vnde uos iustatū **Vene gl̄gentia i corpe d̄m**
cognouim̄. iustatū q̄dē eē laudam̄. s; n̄ nimis.
Constat̄ estis n̄ fallor q̄m̄ aut apt̄s sedm̄ d̄m.
ner dubiū ē huiusmodi tristitiā uiam q̄ndōq;
iuta in gaudiū. Itaq; dilectissime uascum̄
v nolite. p̄ peccabim̄ n̄ min̄ nimis uascendo.
qm̄ oīo n̄ uascendo. Si q̄dē n̄ uasci ū uascendū
sit. nolle em̄dare peccatū ē. pl̄ ū itasci quā

uascendū sit. peccatū peccato addē ē. qđ si ma-
 lū ē peccatū n̄ em̄dare. quom̄ malū n̄ erit aug-
 m̄tare. Si ex rerū euentib' reatuū pendēt iudi-
 cū n̄ foret culpanda uia q̄ ingens t̄sticia u-
 nimirū q̄ statisset qđ ingens fuisset & culpa
 Tanto q̄ppe culpa q̄uor. q̄nto res sacrior appareb'.
 Nē ū q̄ rerū causa n̄ mat̄ia nec erit actiū. s; in-
 tencionis p̄positū culpas discernit & merita dice-
 re dño. si oculus tuus simplex fuētt totū corp'
 lē. si neq̄m totū corp' tenebrōsū ē. i uirū q̄; exa-
 minatiōē q̄ missi n̄ tā ut arbitror sacroy atten-
 denda ē maiestas q̄m ip̄a intencio discutienda.
 Porro ego & p̄or n̄r multū re ipsā & int̄ nos pen-
 santes & int̄ nos q̄ ferentes. uiam̄ ibi dep̄hen-
 dim' ignoranciā. ministrantiū q̄; negligenciā
 s; plane nullā maliciā & certe obtime nostris nul-
 lū ē bonū n̄ fuit spontaneū. Malū q̄ potit
 ē malū qđ q̄ stat n̄ fuisse uoluntariū. alioq̄n
 si qđ sit a n̄ uolente. bonū qđ ē nullā grām malū

qđ ē

aut multā sequit̄ penā. h̄ ē si circa unā
eandēq; causā. ⁊ malū imputat̄. ⁊ bonū
n̄ suscipit̄. Quisq; ita sentit̄ assert̄ suū
⁊ qd̄ n̄ sapientia maliciā. si malicia unet̄ sa
pientia. ⁊ tñ̄ satis faciam̄ inq̄terori ⁊ scien
cie ur̄e. ⁊ ne forte malū hoc mali cui p̄iā ḡu
oris latentis adhuc in monast̄io fuit ⁊ monico
penitencia uob̄ in unguim̄. vii. psalm̄ penit̄
cotti die usq; ad pascha septies p̄t̄nendo uos.
cantare. vii. disciplinas accipe. In hunc modū
satisfaciat̄ uille q̄ uob̄ ad illā missā immit̄
uit̄. De illo q̄ s̄ apparuit̄ ante ⁊ oblit̄ ē mit̄
tere unū in calicē. cui ⁊ maiorē ī hoc estima
m̄ culpā. si tñ̄ ⁊ uos ita putatis. ur̄o arbit̄o
relinquim̄. Sane si sermo exiit̄ ur̄e fr̄s ⁊ ipsi
singli singlas accipiant̄ disciplinas. ut fiat q̄
legit̄. Alter alt̄. o. p. De in qd̄ opta sero licet
negligentia. unū fudit̄ in calicē sup̄ hostie
faciat̄ particulā laudam̄. nec sub tanto

articulo meli⁹ fieri potuisse putam⁹ arbitantes
 liquet & si n^o ex consecratione ip^a atq; sollempni sacri
 m^o fuisse ex tactu corporis sac^o. Auum tū nescio
 quē sensisse aliud scriptorē n^o posse uidelicet absq;
 trib⁹ id pane uno & aq⁹ hoc sacrificiū eē. na ut si qd⁹
 libet decē tingerit. reliqua n^o scificent⁹. S; debimo
 di un⁹ q⁹sq; in suo sensu habundat. Ego aū p^o meo
 fatuo sensu si in idē tigniss; qd uob uelle adre
 mediū mali unū eduob⁹ egisse aut ipsū qd fecis
 tis aut certe ab illo loco ū di simili in p^oea quā
 cenatiū ē ūba scā itāsse & sic p^olesse qd restabat
 de sacrificio. Neq; enī dubitauerim. de corpe
 iā consecrat⁹. q⁹ utiq; iuxta ritū ecclē didici ab
 ipsa qd ipsa accepit ad hoc. panē seracuumū.
 & si simul apponē n^o simul tū ex his sac^o ficere
 cū q⁹ tā de pane corp⁹ quā de uino sanguis
 ficiat ecclāstico more si populi uionē tardi⁹
 qd⁹ p^oterit facendū ē apponat⁹ n^o uideo qd sacris
 p^ocedentib⁹ tarditas possit p^oripere sequentiū;

no in d^o ?
ligt

q⁹ tūc hodie

Puto enim quod si domino pro factum de pane suum corpus unum
separatione placuisset aliquid in unum mittere aut
certe penitus omittere nihilominus corpus mansisset
quod fecerat. nec factis facienda iudicarent. Nec
nego panem & unum aqua quod est in unum simul debet
apponi. quoniam potest assero haud aliter de beate fieri. Sed
aliud est culpam negligentiam aliud negare efficientiam.
Aliud inquam est quod causam non bene quippe fieri & aliud
quod unum nec fieri. Hec utrum de hac re dix-
erim & senserim absque iudicio & iure sententiae. Et
si quid melius sapientis. Et cuiuslibet sani sapientis. Sat.

33

Domino. H. viro illustri & dilecto suo. fr. B. abba-
di. declarata ualle sat. & si quod potest peccatoris ora-
tio. Ex quo dudum remissis nostris in uice utique gratiam
cepimus noticiam non puto uos nostrae penitus fuisse par-
uitatis oblitum. Et ob hoc non timide tamquam extra
neum sed fidentissime sebo ad uos quecumque uolo.
ut ad notum & familiare nostrum. Arnoldus abbas mo-
nasterii mundensis in gratia uos nostrum ordinis scandalum

242
suum nup monastium satis inordinate deseruit
quippe quod nec abbatem suorum ultra scrupuloso facto ex-
pectavit et silium. nec ipsi cui precipua debebat sub-
iunctione abbas sancti cisterciensis licentiam et assensum.
Sed cum esset homo sub potestate habens sub se et ipse
militum potestatis in paciens superioris alienum quod de-
iugum quippe a ceruice super abiecit suum autem in subdi-
tos superiorum rennuat. Si quidem de magna multitudi-
ne monachorum quos curruens mare parida inuenerit
et congregauerit non christo sed paucis admodum hisque
simplicioribus ac remissioribus relictis desolatis me-
liores quosque ac perfectiores sui socios erroris assump-
sit. Inter quos tres quorum maxime nos ablatio et
trahunt ausus est et seducere et secum ducere statuit.
Et uidet fratrem uirum et adam quem bene nostris nobileque
illum puerum comradum quem et prope de non sine scandalo
tulerat de colonia. Quos tamen si opam dare uo-
lueritis. uiam et fidem posse reuocari industria
Nunc de ipsius arnoldi reuocatione quam in pluribus

ei inflexibilis animi obstinationē pbam
m'icassum uos laborare nolim'. Audiuim'
nū p'ea. n̄ nullof eide s'orey. aliof fr̄es in
ur̄is partib' adhuc demorari. nec auobis
multū elongatos eē. Id si uerū ē oportet
uos eos p' uos in teri si dignamini uenire.
flectē p' eib' racione uincē. y colubini eoz
simplicitatē serpentina in struē prude
cia. ne putent obedientiā in obedienti
adherē. ne licet seq' se posse. fidant ua
gantē illicite. ne seclucant' deserē p'fessū
ordinē p'p' in ordinatū hominē. cū ipm
q' anglm̄ de celo si aliud eis euangelizane
rit dubitare n̄ oporteat auctoritate apo
tolica anathema dire. ab ipō doceant' ^{debe}
aplo se ab oī fr̄e inq'ere ambulante surbe.
Uos of q' doceat n̄ supbe sape in certo
diurtiariū. donec omib' abnuntiantē p
batū s' xpe uendicet disciplin. **Valete.**

Dilectissimo suo. R. forisnacensi abbi. S. et n̄ pat̄
 aut dñs s̄ s̄ seruus qd̄ fr̄ karissimo & fidei
 seruo. Primo ne mueris s̄ r̄ar dignitatis n̄oib̄.
 cū me ipsis senciā reb̄ indignū. Eqd̄e decet ut
 facis s̄ m̄ assentire n̄ expedit. Nā si t̄ obseruan
 dū putas illud honore iuce p̄uenientes. & sub
 iecti in uicē ut timore & si n̄ frustra ut biq; posi
 tū ē in uicē intelligis & m̄ eque ut r̄uq; & gr̄ue.
 Qd̄ si cogital t̄ illā sentenciā regule iuniores
 p̄ores suos honorent m̄ eregione in m̄tē uent
 er reglā ueritatis. Erunt p̄mi nouissimi. & n. p.
 & q̄ maior ē ur̄m fiat sic iunior & q̄nto maior
 et tanto humilia te in oib̄. & p̄ncipē te & str̄a
 tuert esto ut illos q̄si un̄ ex ill. & n̄ q̄ dñam
 fidei ur̄e s̄ adiutores sum̄ gaudij ur̄i. & no
 lite uocari ab h̄oib̄ r̄abbi. & patre nolite
 uob̄ uocare sup̄ t̄ram. Q̄ntū itaq; tuis attol
 lor fauorib̄. t̄m̄ his molib̄ p̄mor. Vñ merito
 i psalmo n̄ canto s̄ plango. Exaltat̄ autē

Ab. J. Abbi

humiliat. s. 707. & q̄a deuant allisisti me. S; ue
rius fortasse p̄ferre q̄d senciō q̄ uid est q̄ me ex
altat humiliat & q̄ me humiliat exaltat Tu
me & post exaltando decis. & extollendo p̄mis.
S; ne ita p̄mal ut opp̄mal & solant̄ me hec & his
similia ueritatis testimonia que miro m̄ dū re
p̄munt erigunt^{dū} decidunt erudiunt ita ut un̄
puer̄ in puer̄. tota cū hilaritate decantant̄.
Bonū m̄ dñe q̄d humit m. u. d. i. t. **Bonū** m̄ lex
oris. t. s. m. a. & ar. & hoc miraculū agit sermo
di uuuus & efficac. hoc illud ūbū p̄ q̄d facta s̄ oīa
benignissime & potentissime op̄at̄ hoc deniq;
fac̄ iugū x̄ suaue & on̄ leue. **Libet** admirari
q̄ leue sit on̄ ueritatis. Nonne leue ē q̄d portan
tē n̄ ḡuat s; leuat. Q̄d eo leū on̄e q̄d n̄ solū
n̄ onerat s; & portat dñe cui portandū i ponit;
hoc on̄ uterū potuit ḡuidare ūḡneū ḡuare
n̄ potuit. hoc on̄ ipsa quib' se p̄buit sustentan
dū senis simeonis brachia sustentabat hoc

etiam paulū in gūm licet & corruptibili corpe positū
 rapiebat usq; ad tēū celū. Quero in reb' si qd for-
 te huic exonerati ueri simile inueniā & occur- *et goralis*
 rit in depennis auuū qd ut eūq; co apte que
 qdā uidet singlarī in & corpulentiorē reddunt
 substanciā y agiliore. Virū op' nature. Unde
 grossescit materia in sarcina leuigat' & qntū
 crescit in massa tntū decrescit in pondē. Hoc
 plane in pennis & honoris exp'mt similitudi-
 nē qd & ipse fert aqb' ferunt. Qd & de q'dir-
 ga dicā. Hec nimirū admota iunio maiore
 que ab ipsi quoueri n̄ potat. maiore qdē s' portabi-
 liore fācōn' oneri addit' & min' onerat. Sic & oneri
 gūssimo legis accedens quadriga euanglii. & aux
 pfectionē & difficultatē minuit. *Velocit' aut cur-*
rit sermo ei' Sermo utiq; an' not' in uidea tīm.
 nec se p'sui qdē gūedine ualens utt' extendere.
 q'ppe qui & ipse moysi man' suo pondē p'gūatā
 dimittet. leuigatus p'gūam. & rotis euanglicis

supposit' uelocit' in omne t'ra exiit. Et fines
orbis t'ra celerrime puolauit. S; longe nimis
dignior Tu itaq; dilectissimi me cessa iam in debi-
tis me honorib' magis obrue qm attolle. alio-
qn cetui te inimicitu in amica licet uolun-
tate qmiscet. Ipsi s; de q' soleo soli do ita q' in
inorationib'. Et q' laudabant me ad usum. i.
Ad qm mea queri monia dm audio responden-
te max q attestante qd uerax sit. Vere inqd
q' te beatificant in errore te inattunt. ego.
Aitant inqt statim erubescetes qd dic me-
euge. Qd tm ne putet in q' scūq; ad uersario
ame q' dnoq; i tota maledictio t' p'catio. ex-
pone debeo q' lit intelligā. Precor nimirū ut
q' cūq; estimant de me sup' id qd uident in
me aut audiunt aliqd ex me. aitant. i. alau-
dib' meis in q' signari nimie ferunt resiliant
q' pede rethant qm. Quandoq; uidet cog-
noscendo pleni que in moderat' laudabant

no & laude

& sequentē erubescens t' suū errorē t' amici
 dephensā inutilitatē. Et hoc in utriūq; nocenti
 um gen' & illi scit q' uolunt in mala & me adula
 tone laudant t' omdant & hi q' licet innocēt tū
 nocent dū beniuole q'dē s; pūme laudant aūtant
 retrorsū & erubescant hoc tā uilis eis & abiectus
 appareā q'tū pūdeat eos talē ita laudasse & sic
 desinant iā indiscrete laudare. Igit' adūsus
 utiq; laudatores illis me duob' munire & uerū
 illi euil' & maluiolos q'dē pōrē. Aūtant re
 torsū. ne. q. u. in. mala. & beniuolos pferens
 sequentē. Aūtant statim. e. q. d. in. e. e. Cū q'
 ut ad te reit'ar exemplo apli tue reholnati
 n' d'nar' s; g'gulari tū debeā & iuxta ūbum
 d'ni un' sit pat' n' in celo. nos aut' om' s' f'g'
 sim' n' in m'cto d'ni pat' s; q; celsa nomina q' b'
 me honorandū. s; n' onerandū putasti. scuto
 amie ueritat' repul' & g'ruenc' p' his fratre
 me nominans & seruū. tū p' eandem

Ps

hereditate: tū p̄t equā & ditionē. & ne forte si
qd̄ di ē usurpauero in auidiā ab ipso. Si ego d̄m̄
ū ē timor m̄s. si pat̄. ū honor m̄s. Et pat̄ qd̄ ē
habē me gr̄e affectū n̄ nego s̄ auctoritatē ren
nuo. Nec enī te minore ut estimo qm̄ pat̄no
& p̄lector affectu. Hec ḡ p̄tuli causa. s̄ ū ut
ad reliqua eptē tue respondeā eandē quā tu
de mei posse & ego uicissim de tui absentia.
n̄ in merito face querimonia n̄ q̄ n̄r̄s qd̄ ipse
n̄ negas & affectib⁹ & p̄fectib⁹ dī ponenda ē uo
luntat. Alioqn̄ qm̄ ego te comitē in karissim⁹
ualdeq; necessariū q̄ppe obedientissimū in
agendis studiosissimū in q̄rendis in seren
dis utilissimū p̄ntissimū in memorandis pa
terer longe fieri ame si n̄ eēt. & in causa. Bea
ti si sic p̄manserim⁹ usq; in fine semp̄ & ubiq;
querentes n̄ que n̄r̄a s̄. s̄ que ihu x̄. Valet.

39 **B**onū nob̄ de te km̄e. & bonū ualde rarū
ostendisti dū minoris te n̄ solū n̄ gr̄p̄seris

monita s. grās insup retuleris monitori prudentē
 utiq; n̄ aq; s. qd moneris attendens. **G**rās ago ⁊
 ipse dō qd mea p̄sūptio grām egit qm̄ indigna
 tionē meruerit. Tenentes itaq; tue tante humili
 tatis insigne ampliori iā fiducia monem̄ qd ⁊
 p̄us monuim̄. **O**bscraim̄ p̄ sanguinē illū q̄ p̄am
 mab' fuisit ne tanti emptay parui pendat̄ pi
 culū qd maxime exuuoꝝ ac feminay cohabita
 cione n̄ in merito timet̄ ab his q̄ in scola dī diu
 iā ⁊ diaboli tēptantia luctati p̄p̄a experiēcia
 edocti dicē possit̄ cū aptō. **N**on enī ignoramus
 affucias ei. **D**eniq; qm̄ n̄ negligent̄ te oportet
 audire n̄ meū sed ipsi' apti de hac re osiliū
 imo p̄ceptū apte clamantis fugite fornicatio
 nē isti n̄ tā turpit̄ lapsi sūt sup quo quāam et
 dignat' ⁊ sulare paruitatē te doceat expi
 m̄tū. **D**e q̄ q̄ de muor qd t̄ usū fuerit me tā
 remotū expete ⁊ sultore cū p̄pe habeas iurū
 sapientē ur̄ ordinis ⁊ tue p̄cipue domys

amator. v. scilicet abbe[m] sc[i] theodori. S; & ap[ud]
p[ro]monstratū n[on] ambigo uir[us] e[ss]e q[ui] s[un]t q[ui] res
dubis enodandis & prudentes sunt y fideles.
Veruntam[en] q[uo]d sic t[ibi] placuit uideri tu cur
ita placuerit ego labia mea n[on] phibebo. Si fi
casu suu[m] q[ui]cūlibet g[ra]ue q[ui]cūlibet t[em]p[or]e p[ro]
ipse confessus fuiss[et]. & curand[us] foret & n[on] effugan
dus. **N**ē aut[em] q[ui]m tantu[m] mali ali unde fetor e
mergit nichil omni q[ui]dē ei si fieri pot[est] cura
tionu[m] opam dari necesse ē. s; alit[er] forsitan e
nī n[on] expedit ut ult[er]i[us] ap[ud] r[em]ouari sinat. ne
forte q[ui]d n[on] in merito q[ui]dē timē sepsisti pu
sillus & nouellus grex hui[us]modi tabe g[ra]ui
net. **N**ec t[ame]n filio quantūlibet peccatori pat[er]na
o[ra]tio claudenda s[un]t uiscera. Arbitror enī y pat[er]
p[ro]u[er]biu[m] & filio tutū e[ss]e q[ui]siliu[m] si querat ei q[ui]n[on] alit[er]
in remotiorib[us] d[omi]ni nob[is] domib[us] recipiatur
ū sub districtiori disciplina mutato loco n[on] p[ro]
s[un]t. penitentiā agat donec q[ui]ndoq[ue] cū tibi

usū fuerit ad locū ppriū reuocet. Nā admi-
 ordinē ut tñseat. uñ fortassis en expedire
 lqde qd sepsisti illū sepe dixisse nā se pmissioe
 teneri qā eū sicū licentia ueniret suscipemur.
 hī nā pñtia ē ipē negauit. Sane sit ū placet
 usq̄ eū illoꝝ que duri locoꝝ mitte ad habitandū.
 aut te uolente iste forsitan nō sentit. aut cū
 utq; q̄ placet forte nō inueniat q̄ eū recipe
 uelit tē oportet ut aut urgente necessitatis
 causa q̄cūq; ad saluandā aiām suā ire uolu-
 erit eū licetis dimittat. aut dispensante p̄ta-
 tis grā i suo loco retineat. si tū p̄sentur potu-
 erit qm̄ ibidē ei oīs occasio tñandi t̄ seminan-
 di hāc t̄pitudinē penit subth̄at. Et isto ista
 sufficiat. Est aliud apud uos de q̄ ea p̄sumptione
 q̄ soleo nō cunctabor dic̄ qd sentio. Delendino
 illo dico. qd q̄ ūsi custodiente t̄ feminay pa-
 ti cogunt frequē aiām suā credit unū et tribus
 fiet. Aut uidet feminay accessus om̄i modis

Ab

Ab

amolendino phibeat. aut molendinū cuiusq;
extremo & n̄ 9 uis custodiendū mittet. aut idē
molendinū omnino relinquet. **Valete.**

26 **O** dilectissimo suo. l. comiti S. abbas declara ual
le pacē & sospitatē. Timeo uos quā uita cre
bris sc̄pturacionib⁹ n̄ris. S; in hāc oportunita
tē urget me & caritas. & amicoꝝ necessitas.
H̄c itaq; & senē ut uidetis & de domo ut nō
sem̄ religiosa ad uos missū. n̄ remitti uacū
supplicam⁹. & insup ut uis lat̄is ad auiun
culū ur̄m regē turū munire dignemini roga
m⁹. Velle om̄s seruos dī si fieri posset uos fieri
debitores. q̄ p̄māmona iniquitat̄ quōdoq; uos
recipent in eterna tabernacula. **Vale.**

30 **V**enerabili pat̄ suo & dño. Herimanno. dignā
ep̄o ostancien̄si. S. clare uallens̄is uocat̄ abbas.
qd̄ dño & pat̄. Si sciret pat̄ familias q̄ hora fur
ueniret uigilaret utiq; & n̄ sineret p̄fo dī do
mū suā. Scitis q̄ fur de nocte irrup̄t domū

n̄ uiam uob̄ t̄m̄ ḡmissā. **S**; dubiū ēē pot̄ scire uos q̄
 ap̄d uos sit q̄ndo id usq; ad nos utiq; tā remotos
 potuit puenire. **H**ec mirū si n̄ horā p̄uidē aut
 nocturnū furt̄ in ḡssum q̄uisit̄ obseruare. mi
 rū aut̄ si de p̄hensum iā n̄ cognoscet̄. n̄ phi
 bet̄ exportare spolia uīā im̄mo p̄ciosissimas
 & ceciusas. animas uidet̄ q̄s sua imagine īsig
 nant̄. suo cruore redemit̄. Ad huc forsitan he
 ret̄is & miramini quē nā dicē uelut̄. **A**rnoldū
 loquor. debrissia. q̄ ut nā tā sane eēt doctrine
 quā districte ē uite. **E**t similit̄ scire homo
 ē neq; manducans neq; bibens. solū cū di
 abolo esuriens & siciens sanguinē animarū.
 un̄ denumero illoꝝ q̄s aptica uigilantia ue
 tat̄ habentes formā pietatis uirtutē aū ab
 negantes. **E**t ipse dñs. **V**enient in q̄nt̄ ad
 uos in uestim̄tis ouīū ut̄n̄sec̄ aū s̄t̄ in p̄ra
 paces. **I**s ḡ usq; in h̄c̄ etatē. uicūq; ḡūsat̄ ē
 tā feda p̄se reliq̄t̄ uestigia. ut̄ ū semel

fixerit pedes illuc ult' omnino redire n̄ audeat.
Deniq; ipsa inq̄ nat' e' t'ia ualde atrocit' mou'
et obauit. Vñ & accusat ap' dñm aplicei scis-
mate pessimo. natali solo pulsus e'. & abiurare
q̄ pulsus reuisione. n̄ ad ipsi' aplicei p̄missione.
R̄ simili demū causa augno francie ext'bat'
e' scismaticus insignis. Execrat q̄ppe ap' petro aplo
ad heserat pet' barolardo. Cui om̄s errores
ab ecclia iā deprehensos atq; dāpnatos cū illo
et p̄ illo defendē acerrē. & p̄tinacit' conabat'
in Et his om̄ib' n̄ aūsus fuor et s; ad huc man'
et extenta. Nā & tra uag' & p̄fug' sup' t'iam
qd' iā n̄ licet int' suos. n̄ cessat ap' alienos. Tā-
qm̄ leo curruens querens quē deuoret. Et
nē ap' uos sic accepim' opat' iniquitatē. & de-
uorat plebē urām sic escā panis. Cui os ma-
ledictioe & amaritudine plenu' e' ueloces
pedes et ad effundendū sanguinē. Cōt'cio
& in felicitat' inuis' et. & uia pacis n̄ cogno

ut Inimicus crucis & Seminator discordie.
 fabricator scismati. Turbator pacis unita-
 tis diuisor. Cui dentes arma & sagitte y lin-
 gua ei gladij accit. Deditq; sermones ei
 sup olei & ipsi sūt iacula. Vñ solet sibi alliee
 blandis sermonib; diuites & potentes. & si-
 mulatione uirtutū iuxta illud. Sedet in in-
 sidissē cū diuitib; in occultis ut interficiat
 innocentes. Demū cū fuerit de illoy capta
 beniuolencia & familiaritate securus.
 iudebitis hominē apte in surgere ioleuū.
 fretū tyannide militari insurge in ipsos
 epōs. & omnē passim ecclesiasticū ordinē de-
 seuire. Hec scientes. nescio an meli; salubrius
 ue in tanto disēmine reuū agere de beatiss. q̄
 iuxta apli uocē. Aufferite malū ex uob. q̄m
 amē sponsi sit ligare eū po ei quā fugare
 curabat ne iā discurre & eo plus nocē possit.
 Hoc etenī & dñs papa dū adhuc ap̄ nos eet

ob mala que de illo fieri audiebat scēben
do mandauit. s; n̄ fuit q̄ faceret bonū. Demq;
si uulpes capi pusillas demolientes uineam
scriptura monet. nū multo magis lup' magni
& ferus religand' ē. ne x̄ urūpat ouilia 7 p
dat oues & mactet. **Valete.**

38 **D**ilectissimis frīb' canonicis castellionen
sib' fr' B. declaraualle solo noīe abbas. semp
om̄dauimeli. Non ignoratis frs q̄ dixerit.
betti misericordes qm̄ ipsi miām osequant'
& illud. beatus q̄ intelligit sup e. 7. p. Et rur
sū Si uidis nudū op̄i eū. 7 c. t. ne despecte
ris. & ap̄ seim̄ iob. uisitabis speciem tuā q̄ n̄
peccabis. **Ut** hec uob' pauca demutis i hō
modū exscripturis retererē illa ē occasio
dignū ē ut in se ipsis expiant. **Qu**ntūlibet
ent miserū & despicabile os uīm & caro
uīa sē. Qd uos n̄ alit' de illis sentire iustū
ē ut sentiant. **S**enciant dico. & si n̄

verū uīay sate ū boy beneficio. ut uidet capella
 no ꝑcipiatil q̄tin oī studio ciuet exercare q̄ hor
 tari pplm tā publice q̄m ꝑuatim ad benefacien
Bernard' abbas declara ualle. 13. Idū eis. Vat. 39
 cognato suo. q̄ h. de cluniacō amico suo salu-
 tē indho. feci qd uoluitis. q̄ qd ad me oīno
 n̄ ꝑtinebat n̄ quos uoluitis. Ad enī ꝑtinet
 ad nos de uīis t̄ris deuīis plaettis deuīis cō
 ugiū. Deinde etiā hominē illū ꝑ q̄ me ꝑ
 cantis ducissim ꝑeari oꝑulitatis. ita semp cog
 nouim' auuentute sua malis fuisse inten
 tū. q̄ ab oī bono fuisse elongatū. q̄ten' hec
 ei mala n̄ tā ua l' cupiditate ducisse. q̄m
 dī iudicio credam' oꝑtingere. Hū quā ei
 ad aliquē scōꝝ ꝑaginatōne cū peccator
 sit uidim'. nūquā ei' elemosinal cū diues
 sit audiuim'. nūquā ei' patemū qd pu
 pillo l' uidue ferret cū diu ꝑꝑost' eritū
 agnouim'. Et nē in sup n̄ cessat se sup

se quā pot̄ cotidie exaltare sup̄ t̄iā cotidie
se se extendē ut̄ etiā m̄surā suā. Scire uos
q̄ amici ei estis q̄a uix aut nūq̄m pot̄it ei ad
aliq̄d p̄ficuū societatis nobiliū uenire q̄b̄
i^{no} i^o p̄mē
matrimoniuū suū n̄ attendens medio etate
tanto appetit studio filios & filias suas iun
gere. Volo t̄n̄ & multū desidero ut illud q̄d p̄p̄t
uos fidelit̄ rogare suscep̄i i^o bonū ei pueniat. **S**ut
ilmo fr̄. A. cet̄isq; seruis d̄i q̄ morant̄ in p̄
monstrato. fr̄. B. de claualle sic currere
ut p̄hendatis. fr̄. n̄ lambtū quē i^o aliq̄s for
te fluctuante suscep̄im̄. orationib; q̄dē uob
p̄ ipso ostantē remisim̄. & nulla iā ut opina
mur scrupulositate p̄stina laborantē. Cau
sam nampe aduent̄ ei nec n̄ & discessionis mo
dū & intencione sollicitē uob p̄seruantib; v̄.
in tencione q̄dē usus ē habē i^o culpabilē s;.
causā plēne n̄ sufficientē ut tali modo idem
sine licentia discedē debuisset. Vñ sup̄ta i

eū iuste inuectionis occasione i crepato ut oportebat & fortato i q̄b' nutabat redatū ei p̄suali m̄. Et p̄cedente rogant' dilim' fr̄s eē uos uidet p̄stabilem sup' fr̄s penitentis p̄sūptione. s; p̄sūptione ut uidetis satis simpliei. 2 n̄ malicioſa. q̄ndo q̄dē nec ad dext̄ā nec ad sinist̄ā declinauit. s; directo ad nos t̄mte uenit q̄s utiq; p̄certo sciuit uir eē sc̄tatis seruos uir̄e religionis amatores sincerissimos & emulatores fidelissimos. Suscipite q̄ eū q̄cūq; int̄ uos sp̄ales in sp̄u lenitatis & firmet̄q; in eo caritas. & excuset malū factū utencio bona. Immo recup̄ate eū gaudio quē dolebatis amissū. q̄t̄āq; de fr̄s egressione ac t̄n̄sione t̄ficiā effugiet entissima dereḡsioe leticia. Confido aū de om̄p̄is di m̄ia. q̄a q̄cūq; exasp̄ant i ordinata discessio p̄modū delinet emendata reouersio. Valere.

F r̄. d. dilimo suo. fr̄. B. de claraualle salutem. Huntiū q̄ te diei fuisse t̄batū. fr̄. V. n̄ sua sed

21

tua necessitate putant ad te dirigendū. Si q̄dē
ipse suo more di grā fecit agit alienā a se nre
rim adhuc faciens illā sententiā. uir du plex
animo iō stans ē i oib⁹ uis. s. Vias q̄ppe dñi sim-
pliciter ac phoc ḡfidentē ambulans. n̄ sentit
illud uo de q̄ dicit. **V**e tñā in ḡdienti duabus
uis. Te autē audieram i discordia q̄ n̄ san-
domū uiam n̄ s̄n scandalo abbas q̄ s̄m dese-
ruisse. solūq; habitare i nescio q̄ satis in cōue-
nienti loco. Quo rumore nob̄ p̄moti anxi-
eq; querentib⁹ si q̄m t̄ a nob̄ posset ḡsultū
uir. nichil parati occurte potuit quā ut te
uocato ad nos p̄te de te cerciores p̄us effici
cuarent. sicq; qd̄ in p̄ntu eet. p̄sentel p̄sen-
ti ḡsulerem⁹. **S**i iā tuo s̄c̄pto n̄roq; res̄c̄pto.
utroq; ab abb̄t̄uo false suspicionis timo-
re depulso partē q̄scam⁹. **V**erū hac remota
falsitate qm̄ uera sit ad nos inuicē dilec-
tio ḡpbatū ē qm̄ q̄dē dilectionē phanc

mutua nra sollicitudine. si in fructuose ne
renouata ee putauerim. Cui fructu te nos qd e
copiosu sparem accipe. si tu nob copia cre
bro daret cu oportunitate. Alioqn oportu
ni ducim nra nos gremos ee iopia qua i portu
na copia habundare. Valet.

Mozda cel lute qd more uio dudū nob misit
tis mesu uos pati cordis significat. Ha pmo
qd e cu nos putarem in eis n seruo loq. s nob ut
soleris uoluisse iocari forte a partib uis ad
ueniens monac aliqf inanis nre illi opinio is
nebula dissolut. Si qd e cu delictis illis in
chil an cognosceret. pa que de ore uio audi
ent ipsas alit s ueritat licet nesciens expo
sunt. ita ut ia minime dubitare sinam. ma
le uos reuera suspicari denob. qsi q indistri
butione elemosinarū comitis capanie amicis
nris absentib amici n extiterim. Et hoc uos
patimini qd re in manu nra posita fuisse edidisti;

27

Verū q̄ p̄dictū comitē ut se l̄ sua mā putat
moderari q̄ silio. cert̄ sū q̄ aut me aut illū
n̄ satis nouit. Deniq; q̄ p̄batū est. Non nullus
nāq; monast̄iū s; q̄ ipsi specialit̄ ep̄o de quo
me ne deuob̄ apte loq̄remini tā aspē r̄cigis
tis. importune satis q̄ in prudent̄ supplicans
ut aliq̄d daret īpetare n̄ merui. Distribuit
itaq; h̄o de reb̄ ip̄e suis q̄ntū uoluit q̄ q̄b;̄
uoluit. partim q̄dē me uidente s; n̄ diuidente.
plurimū ū nec uidente n̄ r̄i in uidente. Nam
q̄ nob̄ aliq̄d forsitan si uoluissē extorque
potuissē. Do autē gr̄as quo inspirante nec ob
lata q̄tingē acq̄eum̄. S̄a si dignū ductis ī
poel̄ de me q̄m̄ fame eē credendū. nulla uob̄
ut arbitror occasio remanet cur uir̄s illis so
litis beneficiis que uob̄ imp̄anda putastis.
solito nos indigniores l̄ uos l̄ ep̄s iudicatis.
Secrete tam̄ paratos nos equanimit̄ casē quid
quid habere non meruimus. Valete.

Dilino fr̄ & coabb̄i suo. G. de trunco berengerij. **B**
 .S. declaraualle salute in dno. Vñ fr̄. D. nram simp
 plicitate ⁊ futū uenit tale anob ⁊ filū immo
 iudiciū reportauit. Cū nullā idoneā causā at
 tulerit eum locū ⁊ ordinē suū deserere uelut.
 nulla nob uisa ē ratio p̄mittē qd ad aliū tū
 sine ⁊ debeat. Nā uotū illud qd se p̄us fecisse
 dic̄. de q̄ maxime sui scrupuli occasione sūp
 sit cū sola cogitatione. aut plus q̄ ūbo so
 lo. factū fuisse ⁊ stet nequa q̄ huic p̄ponendū.
 cui utiq; p̄terit licet tū q̄ ūbo ⁊ delibatioē ⁊ ha
 bitū ⁊ p̄fessione sese astrixisse uideat. p̄serti cū
 illud qd uouerat. nec districti eē uideat isto
 nec recti. Quia p̄ter nec uob q̄ pel aīā ⁊ reddē ra
 tionē habetis. tutū eē credim̄. i hoc ei uiam i
 dulgere licentiā cū sēptū sit declinantes aū
 i obligationes ad ducet. d. c. o. i. q̄. Suscipite
 ḡ eū dulem̄ ut filiū. eustodite sollicite ut
 uob ⁊ missū. uis n̄ fallor ex h̄ iā obsecrū p̄cep
 - Tit ⁊ filij obtepatū. **vat**

99 **E**ximie ducisse burgundine fidelis et. B. abbas
de claravalle salute nris corporis. Vre digna
tionis specialis familiaritas qua erga nos paupes
homines habe videmini. usq; eo p gna e ut quis
dignitate vram se habe sentit i sensa p nullu
facili qm p nos o fidat redire i gram. Hinc e qd
dudu diuioni cu eem. H. de busia multas me p
cib' ad placanda s vram qm meruerat i dignatio
ne applicauit. q ut o iugio defilio suo qd uob qde
n placitu. s; s ut putat o modu uretina et ablit
face studuerat amore di nro assensu pberens
rogauit. Cui rei causa ecce ne rursus ta sus qm
suo p cib' aures nras pulsare curauit. Et nos
qde ill' utilitates trenal n ualde curam. Verum
tam qa res ut ipse dic tra in arto posita ee uidet.
qten' n cu ipsi' p uirio nequa q possit obuiari
o iugio. Hoc uob intinare ueniens durim'. q
gn' d' debet ee utilitas qm e uir' hominis. x'ans
legalitati ipone debent. Heq; eni q p uir' ee et

legalis simul et potest manere Quamquam etiam uobis non
 nullum lucrum est, et multum uideam in grue pre-
 uium. si quis deus fortassis coniungere disposuit pro uos
 disturbare et tingeret. **Vat.** Sua gratiam adiciat
 dominus super uos, et super filios uostros nobilissima inquam
 in christo dilectissima domina. Ecce non tempus accep-
 tabile ecce non dies salutis. exogare uerum frum-
 tum pauperibus christi ut in eternum cum usura recipiatis,
Inocentius episcopus seruus seruorum dei. Dilectis filiis 29
 abbatibus cisterciensis ordinis ad quos littere iste pro-
 uenerunt salutem et apostolicam benedictionem. kar-
 tatis bonum est propter proximum tamquam seipsum diligere.
 et quod sibi non uult fieri alij non inferre. Ceterum sic
 beati benedicti regula prestat denoto alio mo-
 nasterio absque abbatis licentia seu mandati eius
 litteris firmiter ad habitandum suscipere minime li-
 cet. Quo igitur filiorum nostrorum fratris abbatis et firmiter hys lau-
 gentis cenobij querelam accepimus quod fratres eorum a
 bono proposito lapsos et profugos ipsi in uicinis yugno
 fratribus

H. 5. m. 2

susceptis & cont^{ra} firmitatis uinculū retinetis. Man-
dam^{us} itaq; uob^{is} & mandando p̄cipim^{us}. q̄ten^{us} eos dē
fīs min^{us} ordinate susceptos abbi suo absq; cō-
tradictione reddatis & ne decetō inuicē reci-
pian^t locis p̄uidere curetis. Datū latāni. v. k. oct^o au^g

26 **D** yō & pat^{er} kmō uenerabili epō spurensi yu-
mūso clero & p̄pō. S. clareuallensis uocat^{ur} abbs
ī spū fortitudinis habundare. Sermo in ad
uos denegatio & in q̄ ē utiq; salus uīa. hec duo
ut excuset indignitatē p̄sone loquentis ancho-
ritas dīn^{is} excuset & consideracio p̄p̄e utilitatis.
Noctē q̄dē sū. s; n̄ modice cupio uos om̄s in-
uiscerib^{us} ih̄u x̄. Ea m̄ nē ratio sc̄bendi adu^{er}s^{us}.
ea causa. ut uniu^{er}sitatē ur̄am lit̄is audē
uenire. Agerē id libenti uina uoce. si ut
uoluntas n̄ deē sub peteret & facultas. Ec-
ce nē fr̄es acceptabile t̄ps. ecce nē dies copi-
ose salutis. Commota ē siḡdē & tremunt
t̄ra. quia cepit d̄s celi p̄dere terrā suam.

Sua in qua uisus e. & annis plus q̄. xxx. & hoc uo ho
 minib⁹ uisat e. Sua utiq; qm̄ illustrauit mia
 elic. q̄. dedicauit sanguine ip̄o. in qua p̄mi re
 surrectiois flores apparuerūt. Et nē peccis nris
 exigentib⁹ crucis adūsarij cap̄ extulerūt sacie
 gi depopulantes in ore gladij terrā benedictā.
 t̄iā p̄missionis. Prope e. si n̄ fuerit q̄ resistat ut
 ip̄s̄ di uuentis urruant ciuitatē. ut officinas
 nre redēptionis eūtant ut polluant loca sc̄a.
 agni immaculati purpurata cruore. Ad ipsū
 phdolor religionis x̄ane sacerariū inbiant
 ore sacilego. lectūq; ipsū inuadē. & oculare co
 nant. in quo p̄t nos utta n̄a obdormiuit in
 morte. Qd̄ factis uiri fortes. quid factis ser
 ui crucis. Frane debitis sc̄m canib⁹. & marga
 ritas porcis. Quā multi illic peccatores & sc̄m
 peccata sua. cū lacrimis. uenā obtinuerūt p̄ q̄
 patriū gladij eliminata e. spurcicia paganoy.
 Videt hoc malign⁹ & iudet. frigidet dentib⁹

& tabescent. Excitat uasa iniquitatis sue ne ulla
quod de in pietatis signa aut uestigia relicturus
si quoniam forte quod deus auerit. obtinere ualuerit scilicet
illa scilicet. Verum id quod de omnibus deinceps in solida
bilis dolor. quia irrecupabile dampnum. specialiter
autem huic generationi pessime infirmitas & infusio
& obprobrium sempiternum. Quod tamen arbitramur fieri.
Nullum quid ad breuata manus domini aut impotens
facta est ad saluandum. quod ad tuenda & resti-
tuenda sibi hereditate sua exiguos uer-
miculos uocat. Numquid non materere potest an-
gustorum plusquam XII. legiones aut certe tamen dicit
uero & libabitur terra. Ommino subest ac cum uo-
luerit posse. Sed dico uobis temptat uos dominus deus
uester. Respicit filios hominum. si forte sit qui
intelligat & requirat & doleat uicem eius. Hic
reuerentem enim dominus populum suum & lapsis grauitate per
uideret remedium salutare. Considerate quoniam
to artificio ad saluandos uos uult & ob

stupescite intuemini pietatis et abyssū & cō
 fidite peccatores. Non uult mortē uiam s; ut
 & uitam et uiuat. q; sic querit occasione
 n̄ adūsū uos s; puos. Quid ē enī n̄ exq̄sita p̄sus
 & inuentibilis soli dō occasio. saluationis qd̄
 homicidas. raptores. adut̄os. pueros. cet̄isq;
 obligatis criminib; q̄li gentē que iusticiam
 fecerit deseruicio suo sub monē dignat̄ om̄ps.
 Nolite diffidē peccatores. benign̄ ē dñs. si uel
 let punyre uos seruiciū uīm n̄ m̄ expectet.
 s; nec suscipet qd̄ oblatū. Iterū dico pensa
 te diuicias bonitatis dī atq̄simū & silū mi
 serationis attendite. necessitate se h̄re aut fac̄
 aut simulat dū uīs cupit necessitate b; sub
 uouire. Teneat uult debitor ut militanti
 b; sibi stipendia reddat. indulgenciā de
 licetoy & glam sempit̄nā. Beata q̄ dixerim
 generationē qm̄ apprehendit tā ūbis indul
 gencie t̄ps q̄ inuenit sup̄stare ann̄ iste

Ho

Ho

plabilis dño & uere iubileus. Diffundit enī
hec benedictio in uniuersū mundū & adlig
nū uite certatim uolant uniuersi. Quia q̄ se
cunda uiroy fortū t̄ia uia & robusta nosci
tur iuuentute referta. Sic laus ē uia in
uniuerso mundo & uirtutis uite fama repleuit
orbe accingimini & uos uirilit̄ & felicia
arma arripite. xpiani nominis zelo. cess
p̄tina illa n̄ milicia. s; plane malicia q̄
soletis in uicem sternere. in uicē pdē ut
ab in uicē n̄ consumamini. Que miseri
tā dura libido t̄is uerbat̄ qui p̄xi
corp̄ gladio cui fortassis & anima odio
p̄t. s; nec effugit qui gl̄at̄. & ipsē am
mā p̄transit gladi. & solū hostem gaude
at cecidisse. Huic sedare discrimini in
sanie est n̄ uirtutis. nec audacie. sed
amentie ē poel̄ ascribendū. habes nē
fortis miles. habes uir̄ bellicose ubi

petandi quā gladijs expectandi. Nunc autē
 cū in nos cepunt eē uolenti oportet uim ui
 repellere eos q̄ n̄ sine causa gladiū portant.
 Est autē xp̄iane pietatis ut debellare supbo.
 sic & parce subiectis. his p̄sertim quoy ē
 legis latio & p̄missa quoy patres & qb̄ x̄
 scdm̄ carnem q̄ est benedict̄ in secula. **At tam**
 exigendū ab eis iuxta tenore ap̄lici mandati
 om̄s q̄ crucis signū suscepunt ab om̄i usury
 exactione lib̄os omnino dimittant. **Illud q̄;**
 admonitos uos eē necesse f̄it mei d̄tini ut si
 q̄ forte amans p̄matū gerē int̄ uos expedi
 cione sua regū uoluerit exercitū p̄uenire
 nullaten̄ audeat & si anob̄ missū se simulet
 qd̄ n̄ uerū aut ostendat l̄t̄as tāqm̄ anob̄
 missas. q̄s uolo ut n̄ anob̄ datas s; omnino
 falsas. nedicā furtiuas eē sciant. **Uros bel**
 licos & gnaros talū duces eligē ē & simul
 p̄f̄icere exercitū d̄ni ut ubiq; habeat robur

Ab d̄tini
 or gētib;

& n̄ possit aq̄b̄ ubet uolentiā sustinere. Fu
 it enī in p̄ori expedicione añquā ierosolima
 caperet̄ uir q̄dā petrus nomine cui⁹ uos
 n̄ falloz sepe m̄tionē audistis. Si ū plm̄ q̄
 sibi crederet habens. soluscū suis incedens.
 tantis eos piculis dedit ut aut nulli aut
 paucissimi eoy euaserunt q̄ n̄ corruer̄t aut
 fame aut gladio. P̄p̄tea omnino tm̄dū si
 similt̄ & uos feceritis. ne p̄tingat & uos si
 militt̄. **Q**uāntat d̄s auob̄. q̄ ē sup̄ oīa b̄n̄ dicit̄

21

Venerandis d̄nis & dilectis fr̄ib̄. **I**n sc̄ta
 uniūsis abbatib̄. fr̄. **S.** clareuallensis uocat̄
 abbat̄ gr̄ā d̄i habundare. **C**ū karitatis n̄re ar
 dor debite religionis ad q̄s̄ libet fideles exten
 dat̄ maḡ t̄n̄ erga ipsos n̄r̄m ē studiū q̄s̄ cō
 mune uite p̄positū pene fecit unū. **V**is itaq̄
 p̄p̄ritatib̄⁹ gaudentes de ad̄ ūsis n̄ secul̄ ac
 n̄ris affligim̄. **M**urmurationes quorundam
 fr̄m̄ ūroy p̄t̄ uos multoȳ relatu nouim̄. **E**t

Part. 10

dimittet absq; piculo. u. q. uincet gl'a & mori lu
 cū **S**i prudens mercator et si cōq̄sitor hui' scli.
 magnas quāsdā tibi nundinas indico. uide
 n̄ p̄t̄ant. **S**uscipe crucis signū & omniū pa
 rit̄ de q̄b' corde & tacto & fessione feceris indul
 gentiā delictorū. **M**ateria ipsa si emitt' parui
 & stat si de uoce assurt' humero. ualeat si dubio
 regnū. **B**ene & fecerit qui celeste signaculū
 suscepunt. bene cet̄i faciunt nec ad insipien
 tiam sibi si festy nent & ipsi apphendē qd̄ et
 eis in salutē. **D**ecetō fr̄s. moneo uos. n̄ aut̄
 ego. s. apt's dī in eū n̄ eē credendū. om̄i spū.
Audiuim' & gaudem'. ut̄ in uob' ferueat
 zelus dī. s. omnino oportet **r**empantiam
 n̄ de eē sciencie. **N**on sunt p̄sequendi iu
 dei. n̄ sunt trucidandi. s. nec effugandi
 qd̄ em. **I**nt̄rogate eos qui diuinas pagi
 nas norunt. quid in psalmo legerint p̄
 phetātū de iudeis. **D**s inquit eccl'ia

P̄t̄

P̄t̄

ostendit in sup inimicos meos ne o. e. n. o. i. p. m.
¶ **S**icut qd de apices nob ff representantes iugiter
dineā passionē, **P**ro hoc dispersi sunt in omnes
regiones. ut dū iustas tanti facinoris penas
luunt testes sunt nre redemptionis. **U**nde et
addidit in eodē psalmo loquens ecclā. **D**isp
ge illos in iustitā tua. **Y**depone e. p. n. d. **I**n
factū ē dispersi ff depositi ff durā sustinent
captiuitatem sub pncipib xpianis. **C**onitent
tū adūspam. & in tempe erit respect' eoy.
Demq; cū introierit gentiū multitudo tē
P omis isrl saluus fiet att aplos. **I**nterim sa
ne qui mort' manet in morte. **T**aceo quod
sicubi desunt. penus iudaezare dolem xpian
anos feneratores. si tam xpianos & n̄ magis
baptizatos iudeos conuenit appellare.
Si uideri penit' atterunt unde iam spera
bit' eoy in fine pmissa salus. in fine quer
P hō. **P**lane & gentiles si eent' similit' ex

iuxta uos n̄ tñ in clauelle s; in clementi prato
 Interim uigilate pigros exortate. nimos rep̄mi
 te pusillanimes 9 solamini omib' omia fact?
 omniū uirtutes uias facite. Valere.

ff. bu

Bernhard' abb. declarauelle dilectis suis. 9. 7
 uxori et sic se inuicē diligere. ut mutuo no
 runt & amore p̄ponē. Quod sup̄ tñā possidetis.
 certū ē uos qñq; amittere. n̄ in celū p̄man' pau
 pum curaueritis p̄mittē. hāc k̄m thesauriza
 te uob' thesauros in celo ū tinea n̄ demoliat.
 ū fures n̄ effodiant nec furent ū deniq; dux
 ipse nichil possit uob' auferre. Si denuntio
 solliciti estis habetis cotidie ad hostiū ur̄m
 n̄ unū s; plures. qui fedelit' depotta b̄t quecūq;
 illo tñsmittere uolueritis. Ad hoc enī tempe
 p̄senti d̄s illoy erūpnal multiplicauit. ut
 occasionē habeatis thesaurihandi i loco tñte
 felicitatis 7 securitatis. Id ipsū de n̄ta parte in
 timare curetis. h. s̄n̄ uro. 9 q̄s alios fecit q̄

u.

ff. bu h

nr̄m de hac re tam salubre n̄ rempnam silū.
Et eos maxime qui in domo dei sunt. sentire
uolo ur̄e in pximo uisitacionis benedictione

41

Valete. **D**ilectissimo fratri & co abbati sui.
R. Forismacensi fr̄. B. qd̄ qd̄ sibi. Non ignoro qd̄e
qd̄ in nr̄is l̄t̄is ad uos missis & breuitat̄ & sicc̄
tal̄ soleat eē molesta. S; breuē me facit multa
occupatio & modica deuocio siccū. In dulgere m̄
& n̄ urgente diei malicia pp̄are & p̄elloz ad id
qd̄ necesse ē. H̄c̄ adoleſcente de ur̄is partib; ill̄
causa salutis sue ad nos. uob̄ uescio qua causa
p̄missis. cū pueniss; q̄ nos sic̄ sc̄tis eū recipere
n̄ possum; ad uos reūti p̄suasim; uob̄ n̄ falloz
n̄ inutilem futurū si recipere uoluerit. Qd̄ et
multū p̄cor ut faciat. Valete.

42

Abbas declaraualle. a. in cl̄te ducisse lotbo-
ringie sat̄ & orationē. Gratias agim; dō p̄tam
deuota humilitate qm̄ erga ipsū & seruos ei; uos
sire cognouim;. Quociēs enī in corde diuicey

ipsi ex parte audiunt qui spreto & usatiois
 scilicet e pposito tumultuanti seto se inflige
 & tendunt. Et aliud e qd ab yron & datan
 murmurantes co moysen absorbti fr atia.
 n mtes talu desideru tironoy ee defollas.
 Quid t cum multitudine qui desingularita
 te censent. Qd mundi glam reqrit qui in
 domo di tui ab iect esse elegisti. Et ad te
 regionu circuit qui insolitudine utta du
 care p fessul es. Et cruce assul uestib qui
 hac corde tuo barolare n cessat si religone
 & serual. V boy itaq; p luxtate utantes n
 nia s aptica auctoritate generalit dicim si
 qd monachus t & usul in expedicionē iert de
 bte ex & municationis sentencie subiacebit. *vat.*

Dilectissimis s in x frib duuonenlib canoni
 cis fr. B. declaraualle abbas diet pace & cari
 tate dilige. Hos duos adolentes bona qd e
 uoluntate habentes s uirib corpis ad nrm

Ho
28

¶ *popnd* ordine nequa q̄ sufficientes. idcirco uob̄
transmittere curauim⁹. q̄a si tales p̄seue
rant quales eos p̄bauimus n̄ in uiles uob̄
fore confidim⁹. Benig; suscipite eos & p̄ba
te uos ipse an uerū sit q̄d testam⁹. nec
eorū acceleret̄ suscipienda p̄fessio ut p̄us
eorū utilitas dinoscatur. **Valete.**

29 **O**mnino p̄or. **B.** deuotas orationes hunc
adoleſcentē q̄ uob̄ has litteras portauit ex
pectantē me cathalannus inuenit. Qui ut
me uidit simplicit̄ satis euerexunde roga
uit se in n̄o ordine recipi & monachū fr̄i
narrans in q̄ cū thomas demarla cui ar
miger fuit. uellet eū militē facē. militia ſeli
militiā xp̄i p̄posuit. & ob hanc cauſā ad nos
o fugit. Sup̄ his alios de fr̄ib⁹ ſalute. & ſi lau
dauerunt uob̄q; etiā uisū fuerit recipite eū.
As ac p̄bate. **Hortū** facio uob̄ extorſiſſe me. n̄ meis
ſ; dñe beatus p̄cib⁹ ab ep̄o licentiā hie mandi

dehioso & tenis dignitatib' alto. ulla t'm
 nima scintilla celestis amoris accensa uide
 tur diuinu sine dubio e' mun' n' hois uirt'
 Et nos q' de largitat' u're in litteris u'is nob'
 oblata beneficia g'ant amplectim'. S; cogni
 ta illa subita & g'ndi satis occupatione qua
 uos n'c detine' necesse e' ueniens ducim' y
 uam q'ntu' uob' placuerit expectare oport
 unitate. Remini & eni' q'ntu' in nob' e' uelle
 mus e' oneri p'sertim in his que ad d'm p
 tinent u' n' dati lucrū s; dandis fructū ma
 gis req'rere debent'. Die itaq; nob' si placet
 atq; locū res'ebendo p' hunc nuntiu' nomina
 te q' uiuante dō p'senti expedita in stancia
 n'ris partib' appropinquare debeatis. & fr'e
 Widone' uob' obuiā facto si q'd in toto posse
 u'ro in uenerit q'd aptū sit uelini n'ro p
 missa u'ra ex pedici' atq; ala eruis' o'pleatis.
 Hilarem eni' datorem diligit deus. Aut

si forte n̄ placet uob̄ dilatio q̄ h̄i notificare qui
parati sum' in hac re p̄ om̄ia q̄ntū ratio pat̄t'
ob̄t̄pare ūs̄e uoluntati. **Vat.** De ūo ducē sa
lutam' y tā ipsū qm̄ uos admonem' ut si castrū
p̄ quo uerā facturi estis ūri iuris n̄ eē noue
rim' p̄ di amore relinq̄tis. **S̄c̄ptū** q̄ppe ē. Qd
p̄dat h̄ōi si mundū uniūsū lucret' se aut
p̄dat y det̄mentū sui faciat.

43

Venendo pat̄. a. eugendi monastij. **fr̄. B.**
declaraualle abbas dicit' deb̄t̄e dilationis
affectū. **S̄om̄** ox̄ ūc̄ariū que nob̄ uicine sunt
siē iam sepe^{no} auob̄ p̄ceptū retinem' curā ha
bentes suggerim' ūs̄e sollicitudini q̄ illa
defirmitate grande dāpnū pat̄t'. p̄ eo qd
uacua nimis sit maturis ac sapientibus
iuris. **S̄;** y de his ipsis q̄ in ea quales cūq; s̄t.
oquerit' fr̄ archigaud' p̄oz. qd̄ recedendi
leuitate impulsos uix eos possit retinere;
S̄inde p̄ eam ūs̄am pat̄nitate. q̄ten' hunc

adolescente que qa n̄ solū nob. s; 7 sibi inutile
ap̄ nos extitisse cognouim̄ remittere ad uos ne
cessariū duxim̄. pacifice retineatis. & tales nob
p̄ ipso remittere curetis in qb̄ & a qb̄ d̄s hono
rificet. & in q̄s p̄oz n̄ secure suū onus parcia
tur nos q̄q; p̄ hac re merito uob̄ gr̄as referam̄. Val

~ lxxx ~

10

48

D nō & om̄i karitatis officio merito in semp̄ colen
do. s. abbi. s̄c̄i nicolai. fr̄. B. fr̄m qui in claraualle
f̄ solo nomine abbas in d̄no salut̄. Unde ut ui
detis & n̄ frustra erronea ouacula uīā q̄ t̄ more
n̄m̄ anob̄ n̄ uob̄ s; sibi & uob̄ detenta ē cū tali
cure uentione imo utili subuentione & fr̄ p̄
arcioris uite desiderio & p̄ fr̄s reditu. uīe tan
dē nichilomin̄ uoluntati satis factū sit. **Hec**
aut̄ dico n̄ ut n̄ia erga uos in hec uelim ben
uolenciā 7 m̄dare. quā p̄ q̄c̄qd̄ facē possum
uix sufficē ostendē s; ut certū n̄c habeatis. q̄d
7 añ uob̄ dixisse me memini. q̄ sepe in q̄e
tolamos qb̄ sua in q̄ f̄ uita n̄ sufficet

distinctione ex pta cōpescit. Consiliū nr̄m
sup ipso fr̄e reconciliato uelle uos audire
sēp s̄stis. s̄ putauī n̄ necesse fore cū para
tus ueniat n̄ suā ut solet a uob̄ extorquere.
s̄ uir̄ ut decet uoluntati in oib̄ acquiescere.
Difficultatē inq̄ssus quā ualde timet. p̄p̄o
& cū ipso supplicam̄ pie tempari. & aliquāto
parens cū eo qm̄ cū certis fugitiuis solet agi.
105⁶⁰ In similib̄ enī factis. causa dissimilis. si mi
le recusat iudiciū. Multū q̄ppe differunt
ase. is qui timore. aut odio religionis de
monastio fuḡ. & q̄ eisdē amore aut deside
rio transit ad aliud. *Var.*

114 **D** nō suo abb̄i. fr̄. B. & q̄ cū eo fr̄ in clara
ualle fr̄es & amici uir̄. n̄ solū glari in spe. s̄
& in tribulatione. Persecutionē quā p̄t̄ iusticiā
patimini p̄t̄tas uir̄al̄ n̄ sine 9 passionē cog
noscentes. licet & cōsolatio de p̄missione reg
ni uob̄ sufficiat. t̄m nos qd̄ nr̄m. 9 solatio

nem quā possum? et sicut quod intelligunt sanū
 fidelit̄ exhibem. **Q**s enī s̄ anxietate uide
 at petrū de medijs fluctib' brachia tenden
 tem sine dolore audiat colubā xp̄i n̄ cantan
 tē s; gementē tanquāq; dicente: qm̄ cantabi
 m̄ cantacū dñi int̄a aliena. **Q**s in qm̄ sine
 lacrimis. lacrimas ipsi? & delimo p̄fundi &
 nec leuantēs oculos suos in montes. unde
 ueniat auxiliū sibi respiciat. **V**eruntam̄
 nos ad q̄s p̄ humilitate uia respicē uos di
 citis. in montes n̄ sum? s; ipsi de gualle lacri
 may laboriosis conatib' ententes aduers'
 vententis inimici insidias. ac mundiales
 malicie uolentia uobē clamant. auxiliū
 nr̄m adno q̄ fecit. e. q. t. **O**m̄s q̄ppe qui pie
 uolunt uiuere in xp̄o. p̄secutionē paciunt.
 ita ut eū eis nūquā desit pie uelle. n̄ tam
 semp̄ assit & p̄ficere p̄ bona uoluntate. **S**ic
 enī impioꝝ ē. p̄s bonoꝝ p̄positis assidue

reluctari sic otia pietate n̄ est p̄t̄ multitudine
aduersantū quā uis iusta & sc̄a desideria pau
corū plerūq; n̄ p̄fici. Sic aaron sceleratis tumul
tuantis p̄t̄ otia uoluntate suā clamoribus
cessit. sic samuēl eide p̄t̄o inordinate regē pe
tent. in utro saule unxit sic dā cū uellet cō
struere templū p̄t̄ infestantiū bella inimi
corū. quia uir sanguinū erat p̄hibet̄ ē facere
qd̄ sc̄e p̄posuit. Simili forma uob̄ pat̄ uene
rande & siluū ut tam̄ sapientior & silio n̄ p̄
iudicem? quatin̄ ad temp̄ p̄positi uir̄ uob̄q;
& sciencium rigorem sic temperent̄ ut in fir
mox salutem n̄ negligant. In uitandi quippe
sunt auob̄ ad arcioem uitam n̄ cogendi q̄b̄s
utiq; semel in ordine diuacensi p̄ eē & sēn s̄stis
Nulli aut̄ qui alti uiuere desiderāt aut descen
dere inber illiorib̄ excurtate q̄ntū sine p̄ccato
possit̄ suadendū ē aut̄ ibide tenere qd̄ cupiunt
p̄mittendū. si absq; utriarūq; parciū scandalo

potest. aut certe a congregatione libos dimitti. fra-
 tribusque aliis secundum propositum eorum uiuentibus socia
Eximie ducisse lothoringe. *Si oportet. Vat. 45*
 S. abbas declarauit salutem orationem. Hec
 muliercula uoluntatem habens et necessitatem
 quam peccatae est agere penitentiam. sed necessarijs
 quibus in suo uoto persoluendo corporalem susten-
 ter carens. nostro consilio et hortatu ad uitam
 et fugit liberalitatem munita siquidem precibus nostris
 et litteris. Si quae apud praesentiam uiam ullam sine
 ista et fide gratiam inuenimus. et ipsa et cum ipsa.
 rogamus quantum ei tam sancto desiderio satisfacere ac-
 tibus. De uiribus sumptibus domicilium ei in quo ui-
 tam quam ei dictauimus tenere possit praeparari.
 simulque uestes et uestitus nichilominus eadem
 auobis integerrime prouideat. Cellula autem si
 fieri potest iuxta monasterium aliquarum scilicet
 monialium construatur. Valete.

Abbas declaraualle dilecto suo. & de foris
 declinare amalo & facere bonū. Tu in argu
 endi te ubi necesse fuerit fiducia p̄buiſti.
 cū te uideſi n̄iſ orationib⁹ tā humiliter
 & mendasti. cū te n̄re ſiāctitati tā deuoty
 ſociaſti. cū etiā me grandis dudū tuuery
 labore. & lobre quantū eſtimo in ſtructu
 oſo fatigare n̄ timuiſti. Quid t̄ n̄iſ p̄ceſ
 ualere putas q̄s tu tuſ cotidie p̄rauiſ ac
 tib⁹ impugnaſ. Tu enī ſic audiuī p̄ter alia
 mal a innumera que committere n̄ceſſas
 monaſterio qd̄ monachiſ lenientib⁹
 tua religioſa mater extruxit libertatem
 cont̄dicis. n̄ uidet p̄ uſ & ipſi aſe liberum
 relinquant. Quiſ tibi h̄ conſuluit. Hec lib
 taſ quā illi monaſterio queriſ peior eſt
 om̄i ſeruitute. Si in̄ crediſ. ſi noſtro ac
 queſciſ conſilio. ſi ſuſcepta a nob̄ orationū
 beneficia uſ dico tibi n̄ p̄deſſe. ſi n̄ etiā

grauit. obesse. hanc tua obstinatione ex
 iam omnino depones. & postposita omni occa
 sione & dilatione. liberu confirmabis donu
 sic amate tua scis fr̄ib' factu est. ita tam ut
 & ipsi pmittant tantu se numeru monachoy
 eidem monasterio semp deputatuos qui
 conuenient & urtege ualeant ordine tene.
 Tu aut & mater tua uictu es & uestitum
 unde in di seruiuo sustentent de ur̄is
 proprijs pcurate. Vale

Dilecto suo in xpo. T. comiti bellenf. S. 48
 abbas declaraualle sospitate & pacem
 hunc pbim. & nomine ur̄e eximietati ta
 qua nob fidelissum commendo. & cui tam
 qm in in omib' que denia parte ad uos s' de uia parte
 ad nos denulerit sine dubitatione credere pote
 rit. Valete.

Dilmo suo in xpo fr̄i. W. B. abbas dict' 49
 declaraualle. salu. Quanto tu paratione

te exhibes ad obediendū tanto me necesse est
ad consulendū uel p̄cipiendū esse cautiorem.
equidē dignū erat k̄m̄e tam laudabile tue
conuersionis in eiuū digno te sine quanto ei
p̄ficere. ut qui tua uidet uirilit̄ cōtemplasti pa
gendo q̄d restat. te q̄q; ipsū relinquens. nec iā
tuo ex hoc uiueres arbitrio. ut pote uerus
sectator qui fact' est obediens patri usq; ad mor
tem. & cū om̄ia possit facer̄ tū se ase n̄ posse fa
cere q̄equā. S; quō ut uerū testaris & p̄sent'
tempis necessitas et paupū miseratio & cum
suscepte dom' id tibi ad tempus int̄cedere
uideur̄ nec ego quantū in me est p̄hibeo
q̄cqd̄ hinc karitas tibi dictauerit. tū ut
ultra p̄fixum ate terminū n̄ remoueris.
S; & hoc caueto ne hac interim tui tibi
libertate concessa. n̄ in dī rebus s; tuis ex
plendis uoluntatib' aut forte q̄d ab sit

secularib' exercendis negocijs licentia sius ab ita
Niuentiu comiti frs & amice et de **Fril' vat**
 claraualle sal' & oratione. Vob' ut putam' abundat
 substantia hui' mundi & serui dei apud moli
 simu magna paciunt' penuria ita ut nec pa
 ne sic audiunt' habeant nec facile annonam
 p'su multitudine sufficientem ad emendu inueniat.
 Vob' aut' hoc ido p'uatim suggerere curauimus
 illis utiq; nescientib' & nichil omnino tale
 anob' sperantib'. ut si uob' cordi e' aliqua ele
 mosina facere. do nunc illo in monasterio mag
 nu opus esse sciat. Sin aut' absq; illoz offen
 sione negare sit liberu uob'. qd eis dare nolu aut
 certis aut n' potueritis. quando qd e' ignoret
 quid apud uos agamus perit. **Valere.**

Laudabili p'ncipi T. S. declaraualle
 salute & oratione. Timeo uob' e' tedio qd
 in ta crebris litteris meis multis occupatioib;

ur̄is me ingero. **S**i quia caritas que d̄s est ip̄a
est que me ad hoc compellit ips̄a me plus ti
mare necesse ē si ei n̄ obediero. **S**uillā itaq; gra
tiam in oculis ur̄is dignitatis inuenim̄. si uere
in uob̄ est illa iusticia illa benignitas quā
huc usq; excludim̄ obsecro uos p̄ d̄m̄ ih̄m̄ & p̄
frat̄nitatem illā quā in capitulo ur̄o suscepistis
obsecro aut̄ toto corde ur̄is gemb̄ puolutus
quatin̄ miām faciatis cū ansuro parato se p̄
om̄ia ur̄o domino submittere. salua siq; dem
sua fide & legalitate. bonū aut̄ qd̄ ei feceritis.
nob̄ factū deputare. Qd̄ enī ei castellū in uia
manū uenit n̄r̄o cōsilio factū fuit. **H**ec t̄n̄
me ad huc penitet t̄n̄ uidelicet deūa ue
ritate confido. **V**alete.

67 **A**mico suo. **B.** abbas de claraualle salutem
in d̄no. **R**ogo te dilige ut & ego p̄ peccatis tu
is licet peccator alacrius & fiducialius oia

tionē dō. quatin' comiti litteras has sigillatas
q̄ diligenter exponere q̄ fidelit̄ studeas
conm̄dare. esto. p̄ me ad dñm tuū ut rogo
sim prote ad dñm omnium. Valet.

63

Pio niuernensiu' comiti G. B. abbas de cla
uaualle salute q̄ orationē. Die q̄ loco auob
constituto uoluntas quide' m̄ est occurren-
di uob. s̄ certa est que impedit q̄ talis cau-
sa quā q̄ uos n̄ fallor cū cognoscent' iustā ac
rationabilem fuisse iudicabitis. Gaudeo autē
q̄ salubre consiliū ab exiguis licet uilib' uos
q; p̄sonis uob' datū n̄ contēpnendū pu-
tastis nec obliuioni tradidistis. P̄ salutem
autē quā desideratis monem' uos q̄ obseca-
mus quatin' abbatē pontina cense' sapi-
entē utiq; uirū ac religiosū nob' q; amicuū
fidelissimū nichilominus sic q̄ stitistis ad
eatis. Et tam p̄ eum quā p̄ alios consiliū uiros

quos ad hoc ipsū conuocare utile putabatis rem p
positā ad finē pducatis. Vos uero interim orabim
puos & confido in dño ihu qđ etiā absq; uobis
ipse & ad eē ur̄o silio & suā uob deuob uolun
tate pseruos suos reuelare dignabitur. Val.

67 **F**ideli ut putam di ministro comiti. T. B. abbas
declaraualle. si qđ potest peccatoris oratio. Hinc
regulari p̄cor ut p̄beat̄is iurē ac feratis opem. Cui
peticioni p̄t h̄ ego nr̄am quoq; curau iunge
p̄cem. quia noui necessitate. Si qđ abbas aquo
h̄. iste missus est. nr̄ amicus ē. & ualde familiaris
mi michi p̄ter religionē suā. Longū est uobis
audire de homine illo qđ sit. & unde & qua ne
cessitate ad locū illū in quo modo ē puenert.
S; hoc breuit̄ atq; ueracit̄ uob dico. qđ qđ ur̄e
libalitati transmittere placuerit. ut uere xp̄i
seruo. ac phoo ipsi. xpo uos t̄m̄ misisse & fidatis. Val.

69 **R**euertentissimo pat̄ & dño. R. reuensiū di
gia archi ep̄o fr̄. B. declaraualle. salte. & si qđ p̄t

peccatoris oratio. **B**enedict' d's qui nos letitiarū
 uirarū dignat' est uisitacione letificare. Siquidē
 potuim' litteris letitias utriūq; reddere. sed qñdo
 huic gr'e sufficim' rependere uicē qua nos a
 uob' benedictionib' dulcedinis tantē puen-
 tol' fuisse merito gl'amur. **E**xertam' exhorta-
 cionib' salutacionib' honoram'. homines itaq;
 tā his omnib' in digni. quā uob' incogniti.
 s; certe eo magis n̄ ingratū. quo minus digni.
Verumtam' dum hoc factis. factis qd' debetis.
 q' sapientib' & insipientib' uos debitore' cognos-
 citis. Sane illa opinio cui' odore bono uir'
 dignitatis excellentiā in id dignationis ex-
 ga pusillanimitatē nrām dicitis fuisse
 p̄notā piculosa quidē. s; in hac parte n̄ me-
 dioert' officiosa. qñ ex hoc p̄currente uen-
 to fructus ille poptim' nob'q; gr̄issim'. n̄ q'
 uul uento simile habeat. puenit. qd' atan-
 to uidelicet di' altissimi sacerdote p̄us

suscipi in grām quā in noticiā meruerim. De
aduentu nr̄o. cur in n̄ uenerim. siue quādo
uenire disposuerim. ut si qua s̄t alia que
de uob̄ uir̄ interim sc̄ntati sit sc̄scentari.
harū latoꝝ monachus quē ad hoc ipsum
p̄mittere curauim⁹ uobis fidelit̄ de omib⁹
satis facere poterit. **Valete.**

56 **O**nō ac uenerabili treuerensi dī grā ep̄o
fr̄. b. fr̄m qui in claraualle sunt in utilis
seruus. si quid pot̄ peccatoris oratio. Re-
uolentē nos frequent̄ uir̄m caritatē & nō
p̄carissimū fr̄m libent̄ suscepim⁹. in uantel
ep̄i & dignitatē in paupes. & deuocionē in
extraneos. **H**ouertis aut̄ uos hec aditare
& summe r̄tis. n̄ tam in gratis quā quā n̄ a nob̄
grām s; ad o requiritis. qui ubi uos sapi-
entib⁹ & insipientib⁹ ibi se debitorē uobis
ostendit cū sibi uidelicet accipit factum
quod sibi p̄ se fieri p̄cepit. **Decreto q̄ iuxta**

septuā fili' sapiens gta ē patrl optam' p'dictū
 filiū ur̄m. **S.** bene semp' deuā pat̄ritate me-
 veri q' utiq; fatalis ē intus qualis foris appa-
 ret uob uos retinere credim' qe qd ei bñferunt. **sat. 6A**

D nō. s. abbati sc̄i uincētis distino suo. fr̄. B.
 declaraualle sat. **O** bsecro uos p' miām dī q' p'
 niām in uicē dilectionē quatū fr̄em ioh̄em
 erroris sui penitētē oū desidero reuētē. e-
 mōdationē p'mittētē benigne suscipiat. **S.**
 q' ipsa susceptione atq; reconciliatione elem̄
 tius intusq; cū eodē agat' quā cū ceteris so-
 let fugitiuis. sc̄iatq; sibi ualere. qd p' nos
 se ap' uos g'm dare nūsq; p' eib' munire curauit. **sat. 6B**

D vlcissimo amico suo q' coabbi s. de sc̄o nicolao.
 fr̄. B. declaraualle sp̄m pietatis. hostis xp̄i dia-
 bolus fec̄ mox suū seducendo x̄ani. **H**ol q; ad
 qd forte deuenit nichilomin' put potuim' fe-
 cum' ur̄m corrigendo seductū. **R**estat utiq; ut
 q' uos qd ur̄m ē faciatis. suscipiendo correctū

Et sic om̄s in commune sperem̄ dñm etiã quãdoq;
quod suũ est facturũ. redditũ scilicet unũ
cuiq; iuxta opera sua. **V**alet.

Qui & ducisse lothoringie. **B.** abbas
declarauit. sic suis ad inuicẽ caris accasti
delectari amplexib' ut solus amor xpi super
in ambob'. Ex quo cepim' mittere p̄ uia necessi
tate uitã uiam multã semp inuenim' in o
culis ur̄e dignitatũ familiaritatẽ & grã. Be
nedictionẽ largitatũ ur̄e cũ necesse fuit uis ho
minib' liberalitẽ exhibuistis. Passagũ tñseun
tib'. & si qd est iuris uestri debitũ merentib;
libertẽ dimisistis. De qb' om̄ib' sine dubio mer
ces ur̄a multa est in celis. si tñ uerũ eẽ credimus
qd dñs in euanglo p̄mittit. Quãdiu fecistis hec
un̄i de minimis meis. in fecistis. **S.** qd eẽ qd minis
tros ur̄os que uos donastis exigere p̄mittat.
Dignũ eẽ uobq; honorificũ ut qd nob' p̄ salute a
nimã ur̄ã placuit donare. nemo ur̄oy aude.

at repetere. Si ^{vos} qd absit beneficioru uiroy n̄ peni
 ter donūq; qd in beneplacito ur̄o auob sepe recepi
 m̄. eque adhuc ut habeam̄ utq; ur̄m q̄ placet.
 iubete ita firmat̄ & in cōcussu teneri q̄tin̄ ultra
 n̄r̄ homines a nullo ministroy uiroy tuncant
 p̄ hoc disturbari. Alioq̄n̄ n̄ rennuum̄ d̄ni n̄r̄ ex
 emplū qui p̄ se n̄ dedignatus ē soluerē censum.
 Parati & nos libent̄ que sunt cesaris cesari red
 dere. & uectigal eui uectigal. & tributū cui tribu
 tum. Presertim q̄a iuxta ap̄tm̄ n̄ tam debem̄
 requirere datū ur̄m quā lucrū ur̄m. **Valete.**

Venerabili fr̄. abbi sc̄i benigni diuionensi. d̄no
 & amico suo. fr̄. B. declaraualle abbas indignus.
 sp̄m pietatis. Sup̄ hac uia erranti ouicula pie
 tatis ur̄e uiscera sup̄plect̄ pulsam̄. quatin̄ exem
 plo boni pastoris pie ei q̄ paciēdo miām facia
 tis. Et q̄dē n̄ ignoram̄ hominis leuitatē. & q̄d iā
 bis demonasterio egressus & recept̄ fr̄. Verumta
 men ut bene pat̄ntas uia nouit. miā sup̄ exatanda

est iudicio & p̄cipue beato benedicto obediē
dū qui fugientē monachū usq; tercio iubet
recipiendū. Hoc ipsū uenerabilis fr̄. auia be
nignitate flagitat. Sin ū uī consiliū n̄ ē in h̄
nos debere exaudiri hoc ut peti ipse fr̄. ut
ei litteras dimissiuas detis. q̄tinus uīa licen
tia in quocūq; alio monasterio animā suam
saluare possit. Decretō familiarit̄ notificam⁹
uīe dilectioni. q̄a castigant castigauit medius.
& morti non tradidit me. *Val*

M **O** dilecto & p̄cordiali amico suo. H. abbi. s̄c̄i ste
phani diuonensis fr̄. H. de clauualle quocūq;
sibi. Sup ipsa uīa sollicitudine qua uos anx
iari p̄t̄t̄al uīal in sinuastis diu eriti & ego
sollicit⁹. Nec enī ignorare poterā q̄d patremini
cū cogitare qualē me reliqueritis. S; nunci
usq; in defuit oportunitas. p̄quē cū corpe
cepi dō miserante meliorari uos quoq; eē
aīo facere meliorari. Hā ḡ bono animo esto

te quia castigans castigavit me dñs. s; m.
 ñt in. Prima dominica aduert' dñi. p'mv
 ad altare p'memetipsū. ac sine ammunicu
 lo alterius accessi ad accipiendū saciam
 comunione. Itaq; litteras ipse distulit. Et
 duob' signis p'pendere potestis q'stū dñi
 na benignitate & corpe & animo q' ualuerū.
 Libenter uos uidere si oportune & sine
 distubatione fieri posset. Valete.

F r. G. A. B. declaraualle dicit abbas lat. A 7
 Explanationē illā quā nup una cū dño
 epō tecum q; conferendo. sup hystoria anglica
 tecum nolo ut scribas. ñ prius eandem
 meū ad huc contuleris. Quod si tam for
 te scripsisti. uemini legendam p'beas añ
 quā in. Recogitant enim p'quā dixim'.
 deprehendi nos dum moralib' ad in
 ueniendis sensibus nimis intentos esse
 mus. ñ nullis in locis auertate littere

peritorem exhortasse. Sed & te q̄q; iam aiſſe
exiſtimo. Si q̄d eſt anatiuitate dñi uſq; ad
purificationē beate marie. n̄. l. ū^{it}putauimus.
ſ; tñ. xl. dies inueniunt. Deinde q̄d dixim⁹
maria & ioseph. p̄gere tē ierolima cū in
ua nat⁹ eſt in fanſ. & hoc uerū non fuit. S;
& illos octo dies quos de circūciſione morali
ſenſu contritati ſum⁹ ſi p̄t illū diē quo q̄ſi
natus ē in fanſ. l. quo p̄poſitū in corde fixū
eſt annueriam⁹ n̄ octauo ſ; in decimo die
circūciſio facta fuiſſe inuenit. Cetera q̄ntū
arbitror recte ſc̄. & iſta facile corrigi poſſunt.
Decretō nouerit uos mutū contriſtatoſ quod
ita ano b̄ abſq; cōductu q̄ uob̄ p̄miſſuſ fuerat
diſceſſiſtiſ quā q̄m hoc nulli aliū n̄ uob̄ recte
imputari poſſit. **Sal.**

A3

Venerabili. W. abbi ſc̄i martini. ſc̄. B. abbs
de clarianalle ſal. Sup̄ ſc̄e turbato & turban
te ſc̄eſ & 9 tempente magiſtrū breue uobis

s; fidele dam' consiliū. Diaboli studiū ē circū
 ue indomo di. & querē quē denoret. Vire econt'
 ē iuglantie inq̄ntū potestas nūq̄m locū dare
 diabolo. Quanto ḡ ille acruis insitit q̄m agrege
 infirmā separet ouicula q̄tin' eo licenti rapiat.
 quo iam n̄ fuerit q̄ erpiat. tanto emxius uob
 q̄ntū in uob ē resistendū ē ne demanu uīa pos
 sit ea eruere. neq̄ndo dicat inimic' p̄ualui ad
 uers' eū. Itaq; aggdumini frēm oī officio cari
 tatis uidet' b̄nificiū. salutarib' montis. secre
 tis increpationib'. publicis adhortacionib'.
 duris etiā ūboy & liberū correptionib'. q̄d q̄ ef
 ficatus ē solet uīis ad d̄m p̄o firm' q; p̄sora
 tionib' fuisit int̄cedite. Qd si n̄ hec oīa fecistis
 nec p̄ficiat. ad apli' cōsiliū fugiendū ē di
 centis. Auferre malū de uob. Auferat' ḡ
 malus ne malos generet. Neq; enī pot' arbor
 mala fruct' n̄ malos facē. Auferat' au' dico
 s; n̄ q̄m ipse uult ut uidet' tāq' ex uīa licentia

cū male secura conscientia. extra congregatiōe
vra p̄fessionē deuitans subiectionē. suū iuris
ē sua p̄mittat uiuere lege. S; abscondat ut omis
morbida agge. ut putidum m̄brū a corpore. q̄
iā exinde se peccato nouerit auob̄ haberi tā
quā ethnicū & publicanū. & ne timetis eē

fo *mirabile* of caritate si unū scandalū multoy recōpensa
uertis pacē. q̄ppe qui sua forte malicia fr̄m
cohabitancū. turbare poterat unitatē. & so
letur uos illa salomonis sententia. Quē d̄s ne
gligit. nemo pot̄ corrigere. & illa saluatoris.
Om̄is plantacio quā n̄ plantauit pat̄ celestis
eradicabit̄. & beati ioh̄is euēḡl̄ste de seismati
cis auob̄ exierunt s; n̄ eiant ex nob̄. & rursus
ap̄ apl̄m̄. Infidelis si discedit discedat. Alio
qū n̄ est relinquenda iūga peccatoroy sup̄ sorte
iustoy. u. n̄. e. i. a. m. s. Melius ē enī ut peat
unus quam unitas. *vat.*

ag **M**agnū m̄ ē gaudiū qd̄ te aduerū p̄fec

tū gaudiū uelle tendere conperit. **N**ō est de t̄ra
 s̄ de celo. id ē n̄ de hac ualle plouationis. s̄ de
 illa qua fluminis impet' letificat ciuitatē dī.
 ⁊ reuera illud uerū ⁊ solū est gaudiū. qđ n̄ de
 t̄ra creatura s̄ de creatore concipit ⁊ qđ cū possed- Hic
 rit nemo tolleret. Cui ⁊ parata omīs aliuunde io
 cunditas meorū ē omīs suauitas. dolor ē omīe
 dulce amarū. omīe decoy fedū. omne p̄remo
 qđ cūq; aliud possit delectari molestū. Deniq;
 tu in testis es in hac re. Te ipsā ut rōga tu t' p̄ fa-
 miliar' credes. Hū qđ n̄ hoc ipsū clamat in
 corde tuo sp̄s sc̄s. An n̄ tibi iam ab ipso p̄ul' q̄
 ame. hui' rei uertal' p̄suasa est. Quando enī
 tu femina ⁊ iuuenecula formosa ⁊ ingenua.
 sic fragilē ⁊ sexū ⁊ etatē uinceres. sic spectabi-
 lem formā ⁊ generositatē contēpneres n̄ cuncta
 que sensib' corpis subiacent in illoꝝ iam t'
 ⁊ paratione uiluissem que te interius ⁊ cōfor-
 tant. ut uincas. ⁊ delectant ut p̄feras. Hec

in merito. Modica tñistoria. terrena s̄t quedel
picul. Maxima et̄na celestia s̄t que appetit.
Plus dicā q̄ uerū dicam. Tenebras deseris. &
lucē ingrediens dep̄fundo fluctuū emergens.
ad portū demulera seruitute infelicē libta
tem respual. de morte deniq; transis aductā.
Si q̄dem usq; in tua n̄ dī uoluntate. tua u
uens n̄ dī lege. uiuens mortua eias. Viuens
mundo mortua dō. siue ut uerius loquar
nec mundo uiuens nec dō. Volens q̄ppe sub
habitu & nomine religionis instar unī de
seto conūlar. sola uoluntate dīm ate repu
leial. Non aut̄ ualens quod fuitte uolebas.
n̄ tu q̄dem mundū sed mund⁹ te repuleiat
Ad Dīm q̄ repellens. & a seto repulsa interdus
ut dī sedes corruelial. Nec dō itaq; uiue
bas ex hoc q̄a uolebas. nec seto. quia n̄ pot̄
al. Alteri quidē uolens. alīi in uita s̄t tñ
utq; mortua. Sic debet contingere his

qui uouent & n̄ soluiunt qui aliud foris ostendē. Hō dicit
 & aliud foris appetunt. At ū nē p̄ di m̄iam in
 cipis reuulscere n̄ peccato. s̄ iusticie. n̄ seto s̄
 xpo. sciens q̄ & seto uiuē moris ē. & in xpo
 etiā mori uita ē. **B**eti nempe mortui q̄i dño
 m̄. Ex hoc iā nec uoti tui irritū. nec p̄ fessione
 cassam causabim̄. Ex hoc nec corporis integritas
 animi corruptione infirmabit̄. nec morū
 q̄uitate uirginitate titulus obseuabit̄.
hoc Ex iā nec falsū nom̄ nec uacūū uelam̄ por
 tabis. **E**t q̄d enī haecten̄ nonna & sc̄i moni
 ah̄s uocata es que sub sc̄itatis nom̄inib̄ tam̄
 n̄ sc̄e conūlata es. **E**ur uelū incapite m̄ie
 bat̄ reuerentiā. & sub uelo petulant̄ ocl̄s ex
 hibebat̄ ipudenciā. **C**ap̄ si q̄dē gerebas ue
 latū s̄ elatū. **S**ub signo uerecundie sermo
 resonabat̄ in uerecund̄. **R**isus in moderati
 or̄. īcessus lasciuior. uestit̄ ornatior. ma
 gis uim plate quā elate q̄ gruerent. **S**i

iam uetera xpo auctore tñsierunt. Quo
 ua fieri incipiunt omia. dñ cultū extero
 rem interiore conmutat. & magis uitam
 quā uestē appetit ornata. facis qđ debes
 inmo qđ iam olim fecisse dubueras. nā
 olim iā noueras. S; sp̄e qđ sic ubi uult. ita
 qđ qñ uult spuat nec dñ spua uerit. & id
 circo fortan quod huc usq; egisti excusa
 tionē habet. Ceterū si flam mantē sp̄m
 quo nunc ualuit sine dubio cor tuū
 uita te. & in meditationib⁹ tuis exardes
 centem ignē. iam siueh̄s intingui. qđ res
 tat n̄ ut te seruandā illi noueris igni
 qui n̄ possit extingui. S; extinguat po
 tius in te idem sp̄e concupiscentias
 carnales ne forte ab his p̄focato qđ
 absit nup̄ concepto seō deliderio in
 flammā contingat icidē gehennales.

N4 **E**ximie francoꝝ regine. D. abbas

de clauualle salute & oratione. Non de aliqua
 noticia uel familiaritate qua ap̄ uiam dig
 nitate habeat nra pusillitas. s; de uia notissi
 ma liberalitate atq; benignitate confidens. p̄ces
 ad uos deferim. **V**icarius homo uir co quere
 deuob qd̄ accusat ap̄ uos. unde tam culpa
 bilem se n̄ sarrat. in iuste auob suis omib; que
 habebat ablati ex hilio plexus sit. Que qm̄
 bona uoluntate habe. selm uidelicet deserendi
 & co iitendi ad d̄m cognouim. n̄ ueniens
 eē arbitram ut nob̄ ad petendū. t uob ad
 annuendū ut ei grām uiam restituendo
 simul sua aut omnia. aut t aliqua redda
 tis. Conm̄dam aut uob si tam & nos aliq̄
 in oculis ur̄is inuenim grām. H̄c religio
 sū ur̄i abbate selicet belli loci q̄ hui rei
 grā de longe ad uos cū his litteris ur̄is sese
 fatigare curauit. **V**idete q̄ ne frustra sit
 fatigatus. **S** a l e t e

Tibi dico. & pastor corpū que inspuant. spē
pigrini di cū ascenderit ad costā tetragoni
sedentis et̄ni. & tetragonoy sedentiū et̄noy
tunc apient tibi porte ciuitatis. S. quā pmi
sit filius matris tue uisitare & n̄ uisitaunt.
& pones uexilla tua rosea ad extremos labo
res herculis. quia erexit te xp̄e in artemonē
nauis incipite cui est uelum triangulatum.
Iuū g. l. uertetur in. c. q̄ diuisit aquas flu
minis ut t̄nsiret peal. g. c. xl. vii. in dictio
ne. x. facta est hec expedicio regnante cōn
rado francoy nobilissimo rege. A m e N.

